

II 293896
BREVIARIUM LATINVM

SEXTIL PUȘCARIU

Insemnările autorului de pe exemplarul propriu de lucru din
Etymologisches Wörterbuch der rumänischen Sprache I.
Das lateinische Element, mit Berücksichtigung
aller romanischen Sprachen. (Heidelberg, Winter, 1905)

EDITURA UNIVERSITĂȚII BUCUREȘTI

1995

BIBLIOTECA CENTRALĂ
UNIVERSITARĂ
București

Cota

II 293896

Inventar

799254

118446
17

BREVIARIUM LATINUM

I

SEXTIL PUȘCARIU

Însemnările autorului de pe exemplarul propriu de lucru din
*Etymologisches Wörterbuch der rumänischen Sprache I. Das lateinische
Element, mit Berücksichtigung aller romanischen Sprachen.*

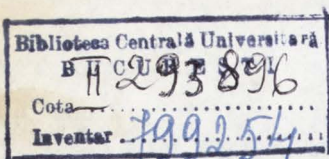
(Heidelberg, Winter, 1905)

Introducerea și stabilirea textului
DAN SLUȘANSCHI

EDITURA UNIVERSITĂȚII BUCUREȘTI

1995

Referenți științifici: Cerc. princ.dr. MAGDALENA VULPE
Prof.dr. DAN SLUȘANSCHI

Volumul se adresează studenților Facultăților filologice (anii II IV), ai secțiilor de magisterat filologic, profesorilor și cercetătorilor preocupați de etimologia românească.

Ortografia este cea a autorului, atât în Introducere, cât și, mai ales, în cuprinsul textului, unde detaliile ei au valoare de datare filologică.

Toate drepturile sunt rezervate Editurii Universității București. Orice reproducere sau traducere, fie și parțială, precum și contrafacerile de orice tip intră sub incidența Codului Penal.

ISBN: 973-575-005-8

INTRODUCERE

Hoc opus, hic labor est
(VERGILIUS, *Aeneis*, VI, 129)

Strădania filologului nu încetează, de fapt, niciodată. O lucrare o dată încheiată intră cel mai adesea, imediat după cercetarea ei scrupuloasă (și uneori, fără simpatie ori cruțare) de către recenzenți, într-un nou limb, acela al adăugirilor și al prefacerilor menite să ducă la creșterea unei noi forme, la alcătuirea unei noi ediții, întregite și îmbunătățite. Așa se petrec lucrurile și cu lucrările istorice, și cu manualele gramaticale, și, mai cu seamă, cu dicționarele, fie ele descriptive, normative sau etimologice.

Obiceiul cercetătorilor de școală germană era, cel puțin pînă la cel de-al doilea război mondial (și la prăbușirile sale), acela de a-și comanda la legătorul lor de casă cîte un exemplar de lucru, prins cu foi albe interstițiale, hărăzite adnotărilor și adăugirilor proprii ulterioare. Așa proceda Alecu Procopovici cu toate lucrările sale, chiar și cu recenziile, așa vedem că a făcut și Sextil Pușcariu, între altele cu Dicționarul etimologic românesc (Partea latină), publicat în 1905¹, al cărui exemplar de căpătîi a devenit creuzetul unei viitoare noi forme, pe care autorul însuși nu a mai ajuns, din păcate, să o ducă pînă la capăt. Acest exemplar se află astăzi în posesia D-nei Magdalena Vulpe, prin amabilitatea căreia am avut plăcerea și cinstea de a-l putea examina cu amănunțime.

S-ar putea naște întrebarea, pentru orice sceptic aparent întemeiată, ce folos poate păstra o atare revizuire personală, niciodată desăvîrșită de însuși autorul ei? Fie-mi îngăduit să nu propun încă un răspuns la ea, ba chiar să-l rog pe Binevoitorul Cititor să-și răspundă definitiv abia cînd

va fi închis acest volum. Pentru că nădăjduiesc că faptele înseși au harul de a dovedi temeiul de nisip al unei atari îndoieli. Iar aceste fapte privesc amploarea reviziei întreprinse, orizonturile ei deschise și lărgimea evantaiului problemelor și autorilor aduși în discuție. Abia la capătul acestei sinteze preliminare, ca început al drumului cunoașterii noastre, vom putea bănui cu ce folos are a se apropia pînă și scepticul de rezultatul durabilei trude de față.

Dictionarul etimologic al părții latine din vocabularul limbii române, publicat de Sextil Pușcariu în 1905, este, în fond, prima descriere completă și pe deplin științifică a acestui domeniu: căci lucrarea lui A. de Cihac², ale cărei date au fost preluate mai mult talia qualia de către A. Körting³, ținea încă, fără îndoială, de vremea lingvisticii aflate în cunabulis.

Sentimentul provizoriului, sau, mai bine zis, al "multului încă de făcut", l-a determinat pe S. Pușcariu să reia neîntîrziat cercetarea astfel legată, și să adauge, pe exemplarul propriu, mai multe tipuri de observații, străine și proprii:

- corecturile aduse de recenzenti;
- noi materiale lingvistice din zone romanice mai aparte (sardă, dalmată, dialecte sud-italice, sud-dunărene, alpine, iberice);
- noi propuneri de detaliu din articolele apărute în diferite reviste de specialitate din țară și din străinătate;
- consecințe practice ale unor noi luări de poziție teoretice;
- scînteieri de idei proprii, uneori doar fugar transcrise fie în text, fie pe pagina albă alăturată.

Amploarea - fie ea și pur cantitativă - a prefacerii mereu crescînde este impresionantă: față de cele 1947 de lemmata pe care le cuprinsese Dictionarul (1905), autorul preschimbă în mai multe etape succesive textul a 783 articole (40%) și adaugă nu mai puțin de 708 noi cuvinte titlu (36,5%). Numai o tehnică editorială severă și complexă poate da seama cum se cuvine asupra tensiunii lăuntrice a acestui neostoit efort de cunoaștere, mereu dus mai departe. Un prim "val" de note, am putea să spunem provizoriu, acoperă anii de pînă în 1914; un al doilea, mai însemnat chiar, și cu mai multe crește, aparține anilor '20; apoi, în anii '30, însemnările se

rădesc și aproape că încetează, autorul gândind, probabil, la "publicarea materialului lexical bogat cuprins în noul Dicționar al Academiei Române"⁴. Graficul complet al tuturor nivelurilor de adnotare, urmărind criteriile pomenite mai jos, în Nota Editorială, rămâne totuși încă de făcut.

Caracteristicile pregnante ale acestor corecturi și adaosuri - mai rare în text, majoritatea fiind trecute pe pagini albe inserate în plus, fie ele transcrise direct, fie, nu multe, lipite direct cu fișe cu tot, pentru a câștiga timp - ni se arată a fi *statornicia și exhaustivitatea*. Din cele 182 de pagini ale textului însuși (corp 8, 51 de rânduri de pagină, 64 de semne pe rând) numai *una* singură nu are adaosuri în text sau marginale (p.154)⁵, desigur că din pură întâmplare. Iar pe multe pagini casacada adăugirilor vine talaz: de-a lungul volumului, extrasele din aceeași recenzie, din același articol, din aceeași lucrare sunt trecute metronomic, fără salturi de umoare.

Această egalitate de spirit înalt o admirăm, omeneste, mai cu seamă în transcrierea completă și calmă a observațiilor recenzenților, care sunt uneori, ca totdeauna, fie chițibușari, fie de-a dreptul răutăcioși. Nevoia îndreptării și utilitatea regândirii au primat olimpician asupra oricărui impuls de reacție sentimentală de-o clipă.

Dar transcrierea acestor detalii este nesemnificativă față de dezvoltarea *radiară* a direcțiilor de cercetare care îmbogățesc substanțial forma inițială a Dicționarului. Unele dintre izvoarele folosite, sunt, de altfel, indexate, spre abreviere mai comodă, pe paginile albe extreme ale volumului⁶.

Adaosurile de detaliu cele mai frecvente, într-un larg evantai de probleme și de nume de învățați, vin însă din articole - mai vechi și mai noi - aparținând cu deosebire unor cărturari de limbă germană și italiană: Schuchardt, Weigand, Spitzer, Wartburg, Gamillscheg, Herzog, Vasmer, apoi Mussafia și Salvioni - lângă care-i putem alătura și pe Skok, Subak, Zupitza, Sandfeld.

Nu mai puține informații sunt cele culese "din zborul Dicționarului (Academiei)", ca spice căzute în urma secerătorilor Muzeului Limbii Române, și strânse în tezaurul Dacoromaniei: din lucrările lui Pușcariu însuși, apoi din cele ale lui Capidan, ale Densușienilor, ale lui Procopovici,

Papahagi, Giuglea, Bogrea, Lacea, Diculescu, Drăganu, nu fără sporadice mențiuni ale lui Cipariu., Hasdeu sau Tiktin.

După cum se vede, comparația cuprinde **arii largi** suplimentare, zone de grai și de dialect pline de interes (din Pind și pînă în Pirinei, din Friaul și pînă în Sicilia), precum și dese paralele de **evoluții semantice balcanice** (grecești, albaneze, sud-slave).

Mai mult chiar, unele sugestii tind să urce chiar și spre planul indoeuropean, urmînd cu prudență calea deschisă de Hasdeu și continuată de Giuglea. Ba chiar și divagațiile evidente ale lui Diculescu se află strînse cu o răbdare de-a dreptul benedictină.

Exemplele care dovedesc importanța acestor adaosuri și spiritul metodic în care sunt făcute, împînzesc tot șirul însemnărilor de mai jos: a se vedea, spre pildă, la început, cele referitoare la caut, împar, îngîn, merg, nuntă, scap, urzică, vioară, etc. Mai trebuie oare pledat în favoarea utilității inserării viitoare a celor mai de seamă dintre aceste adăugiri într-o viitoare reluire tipărită, în românește, a Dicționarului? Pînă atunci, greutatea prezente în viața omului de carte fiind destule, am ales această cale de publicare a **tuturor** însemnărilor, într-un volum aparte, ca o școală a lucrului filologic impecabil, pentru începători în ale etimologiei românești, ba chiar și nu numai pentru ei. Acesta socotim că este cel mai firesc și mai simplu omagiu pe care i-l putem aduce Maestrului dîntîi al Muzeului Limbii Române, mai cu seamă acum, în toamna reînvierii atît a Muzeului, cît și a Dacoromaniei, în reședința lor clujeană, la care Sextil Pușcariu a ținut atît de mult.

Octombrie, 1994

D.S.

1. Sextil Pușcariu, *Etymologisches Wörterbuch der rumänischen Sprache I. Das lateinische Element, mit Berücksichtigung aller romanischen Sprachen*, Heidelberg, Winter, 1905, 235 pp. (=1975², reimprimare anastatică).

2. *Dictionnaire d'etymologie daco-romane. I. Éléments latins*, Frankfurt am Main, 1870.

3. *Lateinisch-Romanisches Wörterbuch*, Paderborn, 1904².

4. Sextil Pușcariu, *Călare pe două veacuri (1896-1906)*, București, EPLA, 1968, p. 135

5. Pentru curiozitate, este pagina care merge tocmai de la *subt* pînă la *suferință*.

6. Vezi mai jos, de la extremele volumului, p. 9.

NOTĂ ASUPRA EDIȚIEI

Fondul Însemnărilor ce urmează li se adresează mai cu seamă celor preocupați de etimologie (latină, romanică, românească). Dar forma editării lor îi are în vedere, în plus, pe cei care, mai devreme sau mai târziu, vor să urmeze o formație filologică de editor.

Cu alte cuvinte:

a) Cei interesați de etimologie vor afla aici o seamă de date și idei, fie proprii lui S. Pușcariu (de la scripuri de moment, nefinalizate, până la demonstrații clădite în Dacoromania), fie ale altor lingviști (mai ales romaniști și slaviști), notate, preluate sau combătute de el.

b) Cei preocupați de lucrul filologului vor găsi însemnate mai jos toate minuțiile de nivel de adnotare (creion/cerneală; culori: neagră (cel mai des, presupusă de la sine), albastră (închisă/deschisă), verde, roșie (diverse nuanțe), fișe lipite etc.), care pot sluji drept indicii clare de nivel de datare succesivă a adnotărilor, în corelație firească față de anii menționați cu respectiva scriere și culoare. În plus, am separat provizoriu ceea ce este evident o primă însemnare, de cele ulterioare (v. mai jos, despre semnificația acoladelor). Toți cei care, literați, istorici, sau lingviști fiind, socot că-și pot îngădui să ignore filologia de text, sunt invitați a trece cu vederea atari aparente "ciudățenii filologice".

În schimb, filologii vor înțelege lesne de ce:

1. Nu am modificat redacțional punctuația, prescurtările și ghilimelele (simple/duble), pentru a lăsa loc datării relative.

2. Am ținut să dăm cu ... numărul de litere pe care (uneori) nu le-am putut descifra mulțumitor.

3. Am lăsat ca atare stadiile succesive de ortografie română (î/ă, -ă/-â, i/-i etc.) sau albaneză (ë/ë), în același scop.

4. Am semnalat repunerile în ordine și/sau sovăielie de inserare între cuvintele titlu deja existente. Observațiile noastre au mereu alt corp de literă (mai mărunț).

5. Nu am unificat decât prezentarea cuvintelor titlu (toate date cu **aldine (bold)** și a cuvintelor citate în text ad formam. date în cursive, (italice).

Pentru claritatea procedurii în ochii tuturor, vom mai spune doar că:

1. Am reluat din text și cuvîntul-titlu din ediția 1905, în mod obișnuit doar presupus de Sextil Pușcariu, care s-a mulțumit să reia doar cifra lui, însemnările aferente fiind **direct** copiate, fără vreun semn tipografic special, atîta vreme cît ele sunt trecute pe pagina **tipărită** a volumului.

2. Am semnalat însă prin { } adaosurile primare făcute pe paginile albe interstițiare.

3. Am păstrat hastele (barele verticale simple/duble) date de S. Pușcariu, spre a-și separa singur observațiile la aceeași lemma.

4. Am semnalat totuși cu {{ }} adaosurile mai târzii, a căror cronologie succesivă rămîne de făcut.

5. Rareori, am dat, spre lămurire, rezoluții ale unor abrevieri mai neașteptate, între (). Și mai rar, am pus între < >, scurte adaosuri necesare înțelegerii textului (legături sintactice tăiate în fuga însemnării) sau trimiteri dorite de autorul însuși, care își lăsase loc liber (marcat uneori cu) spre completarea ulterioară așteptată.

În sfîrșit, sistemul de abrevieri și sigle proprii lui S. Pușcariu, dar de altfel curente în lingvistică, poate fi revăzut în ediția sa, (1905 = 1975², p. 233-235). La acestea am adăugat o listă suplimentară, extrasă din Însemnări, mărturisind însă că nu știm ce înseamnă is. (416, p.36), alb. mç. (albaneza din Macedonia?, 420, p.37) și sves. (1296 a, p. 113).

D.S.

(În original, pe prima pagină albă de dreapta de după pagina de gardă)

- B. I-II** = Dr. Matteo Giulio Bartoli: Das Dalmatinische. Schriften der Balkankommission, linguistische Abteilung, V, Wien, Hölder, 1906. I. Einteilung u. Ethnographie Illyriens. II. Glossare und Texte . - Grammatik und Lexikon.
- PAP.** = Per. Papahagi: Notițe etimologice (extras din Anal. Ac. Rom., Seria II, Tom. XXIX, Mem.sect.lit.) Buc. 1907
- S. -J.** = Sandfeld - Jensen în Idg. Forschungen, Anzeiger XX Bd., 1/3 Heft.
- W.J.** = Weigand în Jahresbericht über die Fortschritte der rom. Philologie, 1904, pag. 90 sqq.
- Subak** = Weitere Nachträge zu Körtings Lat.-rom. Wb., Z .XXIX, 418 sqq.
- Dens.** = Densusianu în Viața nouă III, N^o6.
- Z.** = Zauner Literaturblatt f.germ.u.rom.Phil. XXVIII, 161-165.
- W.** = Wagner, Max Leopold: Lautlehre der sardischen Mundarten, mit besonderer Berücksichtigung der um Gaunargentu gesprochenen Varietäten, Halle, Niemeyer, 1907 (12. Beiheft zur Z.).

(În original pe ultima pagină albă de dreapta, după caseta tipografiei Lippert&Co.)

Giulio Subak Archeografo Triestino XXX, III serie, vol. II, fasc. II (extras pag. 9-21)

P. 1

1. **a** (r.8) Dosoft. V. S.. Sept. 24 - (din V.J.).

3. **abeá**, {Subak 13 will es von OBVÍAM [IRE] ableiten. Über *oábea ?||. S.-J. 181. La Cih. psl. *abije* (cfr. dän. *knop* "kaum" = jutländ."gleich"). Cfr. "es ist knapp [oder gleich] vier Uhr".}

{3^a. **aburca**<*arboricare.}

{3^b. **ablișoară, albișoară** <alb(u)la la DR. III, 826.}}

5. **aburésc** (r.5) {"Ob *boare* dasselbe ist wie *abur* möchte ich sehr bezweifeln. Im Blg. haben wir *đópa, đýpa, đýpǎ*, von denen *boare* nicht zu trennen ist, ebensowenig wie *bură, bure* Cod. Șch. 54/1. Die weitverbreitete Sippe lässt sich nur im Zusammenhange mit den anderen Balkansprachen betrachten". Weigand Kr.Jb. 1902/3 V, 94. | Pap.<*a-volare* (mai bine *abvolare) "hin, fort, davon-fliegen".}}{Cfr. Ml.15, DA. DR III 658 (la.."a zbura"); despre cuvântul albanez (sic), Jokl. Unters. 269 sqq.}}

6. **ac** {B.I, 432. fem., ausser im Sard., auch im Vegl., den Abruzzen wohl bis Arezzo, u. vielleicht in den Puglie}. {{Campid. *a 3u* (acu) "Nadel" W. 17.}}

{[6^a. ar. *ak'acăsescu, acăk'isescu*, megl. *picăses* "pricep"<ngr. *ᾱπ-εἰκόω*, sau din *capisso* (=capesso) Iordan, Dift. 64]} /

P. 2

{9^a. **acerà**<*celo* Giuglea DR.III 1090.}

10. **áceră** {Campid. *aquila* W. 48.}

{10^a. **acină luna** = apariția lunii de îndată ce e întunerec <lat. *acinari*

A.Graur Bul. Ling. III p. 64-65.}

{13^a. **aciua**, **aciola**. Ph.Z. 31, 287<*accellare*. || cf. DA.|| CDDE 10:

**accubiliare*.}

{13^b. **acmù** < *eccu nunc* DA.} /

P.3

16. **á cru** (r.2 după Thes.1.1.) {"seit Beginn des 3. Jh. besonders aus medizinischen Quellen belegt" Wartburg}(apoi șters) alb. *egre* "rauh, wild" (apoi ados după sp.) cat. *agriò* (și la fine) {Campid.*a 3ru*, vulg. campid. *argu*.}

18. **acúm(a)** mgl. *acú*{*acu*<ECC'HUC, cfr. ADHUC"fino a questo momento, ancora" Subak 13.}

21. **adăpóst**{Candrea-Hechts Rom. XXXI, 296 sq.**adappostum* passt in der Bedeutung besser als Tiktins **addepositum*. Weigand Kr. Jb. 1902/3, I, 91.}

{21^a. **adărau** cf. *durare* || CDDE primesc pe *adarare*.}

23. **ádecă**{"die a.-rum. Bedeutung"ecce", an der M.-L. Anstoss nimmt, lässt sich sehr gut illustrieren durch die Gleichung *adde* = *confer* = *vide*, die als Hinweise üblich sind." Weigand Kr.Jb.1902/3, I, 11 - ADDICA für INDÍCA Subak 13.|| *adaequa* Drăgan DR. II.}

24. **adevăr** {"Das beständige"e" in der zweiten Silbe von *adevăr* scheint mir eher auf eine Zusammensetzung *ad-de-verum* hinzudeuten" Z.162}

{24^a. **adià**, **aduia** <**aduliare* DA.}

25. **adînc**{Gamillscheg, Oltenische Mundarten 32, *aduce dovezi* pentru *aduncus* și contra lui *adancus*.} /

P.4

{25^a **adâncă** DA.}

26.**adineáorî** {S.-J. 181 "dürftig ausgefallen".}

28. **adúc** (r.4 corectat) a.-pg. *adduzir* {campid. *atúz ere* W. 60.}
30. **adumbrésc** (r.3 înainte de abruzz.) {cerign. *aumbrā* (ricomposizione con a-) AG XV, 279.}
31. **adún** {S.-J. 180: a.-fr. *aūner*.}
- {33^a. **afin** <*dafin* <gr. *δόφνη* Herzog, R.F. I, 99-105.}
34. **áflu** {dalm. *aflatura* "Fund auf offenem Meere, Beute, Wrack" S.-J. 181.} /

P.5

- {34^a. ar. **afreată** <*afiriciae* REW.}
37. **áger** (r.1 la fine) Mi.Co. II, 48, 72.
- {37^a. **agest(ru)** <*aggestum* HEM, DA.}
39. **agúr** (r.1 despre ar. *agurlıú* "günstig") {<turc. *ogurlu* Jb. XX-XXV 162.}
42. II **aiépt** vb. I "aufrichten, werfen" (r.1 la fine) Mussafia, Voc. 135 {<gr. *ἰόπτω*. Diculescu DR IV, 403.}
43. **áier** {Campid. *aŕera* <*aera* W. 25..}
44. **áimintre(a)** (r. 2 după Hasdeu: Etymol. Magn.) {Skok (Arch.rom. VIII 1/2 147) **alimente*, respins în DR.III 830 și DR. IV.}
45. **aінде** {"Bei *aінде* aus **ALIUNDE* ist [bei Candrea - Hecht] ausser acht geblieben, dass nb. *unde* auch *inde* im Drum. weit verbreitet ist, auch ir. *denda* ist heranzuziehen, ebenso *aiŕea* nb. *aiurea*; *hic* - *huc*, *ibi* - *ubi*, *inde* - *unde* haben sich gegenseitig beeinflusst; das gegenseitige Verhältnis bleibt klarzulegen. Ein rein lautlicher Übergang von *ĩu* > *i* findet sich in *ibovnic* < *iũbovnic* < *ĩubovnic*; arom. *ĩngl'it*, *ĩncl'id* beweisen, das *clu* > *cl'i* urrumänisch ist." Weigand Kr.Jb. 1902/3 I, 91.}
48. **aiúre(a)** {<*alior[sum]* REW. 343, cf. DR. III.}
49. **ajún** (r.1 - se pune sub semnul întrebării - *n* din ir. *z̥un*); (r.2) {Campid. *g̃aunái* "fasten" W.19.}; (r. 2 fine) cfr. Co. II, 75.

50. **ajúng** (r. 2 după ADJŪNGO corectat) - NXI (față de- XI); (r. 3) {"einholen" și dial. franc. și ital. și lat. târzie (s. VIII) Wartburg *adjungere.*}/ (P. 6 r.1 corectat) *n'arjonge* (față de *u'arjonge*). /

P.6

51. **ajút**{v. - lat. trans. s. intrans. (+ dat), clasic numai trans., lat. vulg. intrans. Romanice trans.; rom. amândouă, Wartburg *adjutare.*}

{53^a. **alac** < gr. ἄλ 1 ξ, -ικος Diculescu DR. IV, 458.}

{54^a. **alătră** DA.}

55. **alb**{(șters auch) B. I sard. (Nigra, Arch. XV, 492). Campid. *arbu* W. 43.|| (r. 3 după pg. *alvo*) *alb*, alte nume romanice la Wartburg.}

{59^a. **alboare** v.fr. *aubour*, v.pr. *albor*. Wartburg.}

60. **alég** (r.3 după ELĪGO) Lucif. Cagliari (a. 356-360), 80, 11. ALL III, 13.

61. **alérġ** (r.1 înainte de "rennen") "laufen"(r. 5 după sard. *allargere*) {prtġ. *passar de largo* "passare in gran distanza" Subak 13. | span. *hacerse á lo largo* = "sich aus dem Staube machen, sich davon mahen."|| Cf. *alarcinà, alerginà*† < **allargare*, + *-inare*, Drăganu, DR, IV, 739.}

63. II ar. **alin** {W.J. 100 < **allevinare* (*allevio*) "In die Höhe heben". ||< **aleno* (<*anhelo*) Pușcariu DR. 462.|< germ. *lina* Giuglea Dr III 1090.}

{65. (nu 66) **aliór**: { **helebru* > (*h*)*eleur* > *aliór* Subak 14.}

{{65. *alior* < lat. *auréolus* Candrea, G.S. III, 422-23.}}

{65^a. **alivenci** < lat. *olivenca* > slav. bibl. Bogrea DR III p.724.} /

P.7

67. **ált** {pentru înlocuirea lui *alius* prin *alter* cf. Wartburg s. *alter*}

69. **aluát** (r.2 la "Hefe, Teig" intenție nefinalizată de modificare).

70. **alúnă** (r.2 după ABELLANA) {cf. (șters Berton A. Trib. 4, 17, Falkhauser RDR 2, 270) Wartburg **abellania*, dar M.-L. DR. III 644: **allevanu*, -a} (r.11 corectat *ἐλωνάρις* în loc de *ἄ-*).

72. **am**{Nach Subak 14 $\left. \begin{array}{l} \textit{habere} \rangle \textit{aeare} \\ \textit{habutus} \rangle \textit{vut} \end{array} \right\}$ *avut?* | paralele slave la

Berneker 425.}

{72^a. **amăgi** < *μαγεύω* Diculescu DR IV p. 474. (șters *amăgire* <)

amăgeu < *μαγεύς*.)

{72^b (rămas 72^a). ar. **amăle**"die Magie, Zauberei" < (șters *magia*)

MAGIA (gr. *μαγεία* > *măyie*, *amăgiþescu*) Pap. 1.}

73. **amár** (r.2 după AMARUS, -A, -UM) vegl. *amuár*.

75. **amărâsc** {*amări* < lat. *amarus*+ger. *marrjan*: Giuglea DR II, p. 389-93. Gamillscheg se îndoiește: ZfRPh. Bd. 48, p.473.} /

P.8

76. (corectat) ar. **amăreată** sf. (în loc de *amăreată* sf. [ar.~]).

77. **ameninț** {Campid. *amelezzái* (log. *minettare*). || *adinitari* Thess.| **eminentiare* Giuglea DR.| poate *imminentiare*. ||} Tikin Z.X, 247, XII, 453.

{78^a. **amețesc** (intenție nefinalizată aici)}

80. **amândói** (r. 3 adaos v.-it. pentru it. *amendue*).

82. **amnár**{<**manubellum*, Giuglea DR. IV 1554.<**manilis*, Pușcariu, i<bi>dem.}

83. **amorțesc**{francoprov. și pg. "engourdir", sens care pare a fi cel vechi. Wartburg.} (r. 2 adaos a.sp. (față de sp.)

{85^a. ar. **amură** < *MULA ML.}

{85^b. **amurg**< *ἁμολογος* Diculescu DR IV.447.}

87. **amutȃsc**{B.II, 433.[] zu streichen, gelehrt.} (r. 2 croșete drepte adăugate la) [a. -lomb. *amutir*].

88. **an** {B.II, 433 "heute wohl ganz. Ital., s. Muss. Brtg.} {(mai la o parte, in creion, simplă notare) *anțert*}.

{88^a. ar. *ancuñare*) = "glimmen" < *cuneare* "verkeilen", Capidan. DR. II, p. 631-32, {{Gamillscheg: ?, ZfRPh, 48, p. 476.}}.

{88^b. ar. (**a**)*ndoápăr* (*andupărare*) "a rezămă, a sprijini" < *DĒ-PALO*, *ĀRE* "bepfälen, anpfälen" (sic) PAP. 1.}

89. I **anín** {W.J. 100 "halte **a**. = mit ar. *alin* "aufheben > aufhängen." || < **allevinare* < *allevura* "in die Höhe heben" Jrb. XX-XXV 133 || cf. DR III 661 || < *libra* Giuglea DR III 1090 || < *haereo* + *-inare* Giuglea, DR IV, 1544.}

90. II **anín** {**alna* > **alana* > grec. Calabria *adḡāna* 'Erle' Rohlf's Gr. u. Rom. 165.}

91. **ápă** {Campid. *aqua*, W. 48.}

93. **ápăr** {cf. DR. III 826.} / (P.9 r.2 după paranteză) {in franz. Dialekten auch *apparare*, Wartburg.} /

P.9

{93^a. **apáre** < *aqualis*, cfr. sard. log. *abbarzu*, c. *abbargu* "Wasserfurche.}

{94^a. ***apătă** < **aquatare* CDDE 61, DA.}

97. **apléc** {cat. *aplegar* Subák, 408.}

98. **apói** {v. lomb. *ape*, v. -gen. cors. *appḡsu*, v. -span. *apos*, poit. *apen* "après" Wartburg *ad post.*}

99. **áprig** (r.2 dupa sp. *abrigo*) sard. *abrigu* = ? {**Apprex* (< *apprecor* - *supplico*, *duplex* - *duplico*, *vindex* - *vindico*, *simplex* - *simplico*, *complex* - *complico*, *-fex* - *-fico*; *foensSEX* - *secare* [sp. *segar* ecc. 'mietere'] Sinn: "brams, desiderio di possedere ecc.", oder: *PREX* (cfr. *ex* - *lex*, *con - grex*), Sinn: cf. *deprecor* (l'opposito del nostro *apprex*) "maledire" (etimologico), "allontanare" per "respingere, rifiutare" (*non*

deprecior quin "non mi sarebbe dispiacevole che..."). Form: *appreces* > **apreci* > sing. *aprec*. Subak 14. Campid. *obrižu* W. 20. || *harpagus* DA.}

100. **aprínd** (r.7 după *wieder im*) {a. -fr. *apprendre*"allumer."||DR III 826}

101. **aproápe** (r. 3 corectat) s. -ven. *aprovo* (pentru *apruvo*),

102. **aprópiu** (r.1 în loc de asterisc la APPRŌPIO) Georges. {Mi. Co. II, 15: spătlat. *adpropiare* || cf. Wartburg.}.

103. **apúc** {Pt. înțelesul "beginne" cf. rus. *улы* 'fange an, beginne', blg. *za-hvaštam*'beginne', lat. *in-cipio*.||< onomat.**puc!*, ca *înăța* din *haț!* Spitzer DR.III 645 ș. u.} /

P. 10

{104^a. **apusat** "lăsat în pace"<**appausatus* Bogrea DR.III 726.}

107. **arámă** (r. 5 corectat) sp. *alambre* (pentru *arambre*).

{107^a. ar. **arăspease** < *respissa* - *spissus*, Capidan DR. III, 754-56.}

108. **arăt** (r. 3 corectat în loc de Miklosichs) Diez I 337. {ir. *arqtu* "verlangt wie *žožet* <*digitus* beweist, durchaus nicht primäres a. M. -L. 's ELATO würde nb. "lat" gewiss nicht zu *arat* geworden sein.*ARRECTARE od. besser*ERECTARE mit dem "Bedeutungsübergang 'in die Eöhe richten' (peste rând heben) > 'zeigen'. "Weigand. Kr. Jb. 1904, I, 92 (corectat și peste rând din 1902/3, I, 92).|| W.T. 90.||**arresto* Mi.Co. II, 66.|| **adreitero* Candrea Is. 141, G.S.III, 423-24..}

109. ar. **arátű** {în Ormea *ará* < *aratű*, Herzog, Z.32, 621.}

{109^a. **arător**[ar. ~].}

{111^a. **Arbineși** < *Arbanemeses* DR.II 488.}

{113^a. **arcar** (simplă sugestie de culoare roșie.)}

{113^b. (de fapt 114^a, după **ard**) **áret** (în aretul vântului) < HARITUS Bogrea DR.I, 257.}

116. **argint** (r. 2 eliminat veql. *arziant*). /

{117^a. **arichită**"petit lait, crême" HEM < **alīcula* + -*itā* (<*alica* "Speltgrauen u. der daraus bereitete Trank, Spelttrunk, Speltnuss", sard. *alighe*, ar. (<alb. *alcă*, *alīcă*"crema ce se suprapune pe lapte. Din alcă, fac baci unt, brânză untoasă, etc. Pap. 1.} {(nu 118^a) *arichitā* < *alīcula* < **ἀλλικύλη* Diculescu DR. IV 453.}}

118. **ariciu** {< **hericio*, -*onis*.}

{120^a. **arinarită**.}

121. **arîndéz** {"die gewöhnliche rum. Form ist *arendă* (nicht das künstliche *orândă*), die ebenso wie das blg. magy. Wort erst in moderner Zeit in die Volkssprache eingedrungen ist mit der Einführung der Pachtverhältnisse. Nach Rumänien kann das Wort von Ungarn oder auch von Russland aus gekommen sein" Weigand: Krit. Jahrb. 1902/3, I, 90.} {"span. *arrendar* beruht kaum auf Konjugationswechsel, ist vielmehr eher eine Bildung vom Subst. *renda* aus: das sard. Wort ist wohl dem Span. entlehnt." Z. 162.}}

122. **arinós** (r. 2 dorite paranteze la) sp. pg. *are(n)oso*.

124. **arm** {Campid. *armu* W. 42.}

125. **ărmă** {Campid. *arma* W. 42. || *întrărmă* < *armare*.}

{125^a. **armânt**"arme, armătură < *armamentum*. V. Bogrea, Anuarul Inst. Ist. Naț. Cluj I, 311 și 407.}

{{125^b **armar** < *armarium*.}}

{127^a. **arméz** (*înarmez*, *întrarmez*) < *armo*, -*are*. (cu roșu).}

131. **arțar** {"näher liegt einen Zusammenhang mit *arcus* "Bogen" einzunehmen, so dass die Verwendung des Holzes den Namen des Baumes gebildet hat (cf. *jugastru*)" Jb. XX-XXV 79 || **arceus* > *art*+ -*ar* al pomilor || DR. III 825.}

{{131^a. ar. **arugă**.}}

132. **ărunc** {cfr. abruzz. *arrongà* < *eruncare* (?) B.I, 294. | Mgl. *sălăghies*"arunc" și *șutnēs* "arunc".}

132^a. ar. **aruspease** "friguri recurente", adv. "din timp în timp"
 <RESPISSUS {{(sters) alb. *špeš* "oft, häufig" <*SPISSUS}} (și *răspăr* ?)
 Capidan, DR> III 755, cf. *spes*.} /

P.12

136. **ášch(i)e** {Campid. *ástula* W. 18. Im Nuores. *askra* W. 46.} (r.2
 sters it. *aschia*).

139. **ascúnd** {B. I, 292: vegl. *askondro*.}

142. **ašéz** {fr. *assiéger*.}

{144^a. ar. **asperdiciune** "Verderbnis" < **experditio*, -onem (*perditio*)
 Th. Capidan, Die nominalen Suffixe, 32.}

{146^a. **aspuma** < *exspumo*. Campid. *aspu* W. 65.} /

P.13

151. **aštérn** {B. I, 291: srb.-kr. *stern-uti* "propagginare", *sterna*
 "propaggine" (Kušar, Rad., CVIII, 15).}

154. **astúp** (r.3) {"1. s'oreille" Z. 162.}

{154^a. **asturcan** < *asturicus* Bogrea DR II, 650-51. Gamillscheg:
 ZfRPh, Bd. 48, p. 476.}

156. **asúpră** {S.-J. 181 -a = Artikel, nicht *ad*.}

{159^a. **atârnà** < *adtru(ti)nare* Giuglea DR> III, 1090.} /

P.14

{160^a. **aținà**.}

{161^a. **atipì** < **atēpīre* CDDE, 109. | < rut. *zacipyty* "stumm werden"
zacipnuty, "erstarren", Schaludke, Balkanarchiv I, 159.}

{161^b. **atârnà** < **ἀτάρνω* Diculescu DR> IV 493.}

{165^a ar. **auá** "dort" {{(peste rând) "hier"}} (?) < ILLĀC: u. eng. *là*, it. *là*, frz. *là*, sp. *allà*. || Ar. *auátse* < ILLACCE ML. III, § 475.}

166. † **auă** {lomb. *üga*, ossol. *óva*, obw. *jeva*.}

173. ar. **aúş**, {Wahrscheinlich *avus* +suf. -*ušinus* MI. CO. II, 79-80
lefr. *deaoş*, *neaoş*. || (*auşel* < *avicellus* Țicăloiu ZRPh. 41, 590 nu merge:
DR> II 886.)

{174^a. **auzít** < *audītus*.}

{174^b. **aveni** † "a dospì < *advenīre*.}

176. **ází** (r. 1 cu dublă paranteză) ar. *a(d)(z)ă* (fată de *ad(z)ă*) {S. -J. 181
"Kürzung von *astāzi*". || W.J. So schon Cip. Gr. II, 146; nicht Kürzung <
astāzi, wie *astară* < *astāseară*.}

{176^a. **azema**, **azimă** < ~~αζιμα~~ ^{αζιμα} Diculescu DR> IV, 439, 472.}

B.

{176^b. **băga** < **baugare* - *bauga* (longob.) Giuglea, DR> II, 361-79.
Gamillscheg comb.: ZfRPh, Bd. 48, p. 472.}

{177^a. **băiāt** DA.: < **belliatu*s "frumusele" Giuglea, DR. IV, 1548.}

178. **báier** {W.J. 99"Verfehlt. Grundbedeutung "Band, Schnur">
"Eingeweide"(b. *inimei*). Im blg. "Schnur von alten Geldstücken". Türk.
bayer hat fern zu bleiben. || {"1. XXVIII st. XXXVIII."(in text, p. 15. r.4 a și a
fost corectat prin barare XXVIII) "Die Etymologie *baer* < *variu* halte ich nicht
für erwiesen. Die angenommene Dopplentwicklung von *ir* zuzugeben wird
man sich schwer entscheiden, wenn nicht zwingende Gründe dafür
sprechen. Von den drei dafür angeführten Wörtern zeigt *muria* auch
anderswo unregelmässige Behandlung. *caer* auf **cariu* zurückzuführen ist
auch bedenklich, weil derartige Substantivbildungen auf -*iu* von
Verbalstämmen bekanntlich nicht häufig sind. Das herbeigezogene *cubium*
20

ist insofern ganz verschieden, weil daneben *concupium* besteht. Es bleibt also nur *baier*, das zu *váriu* begrifflich stimmt, das aber eben wegen der lautlichen Entwicklung nicht gut (continuat alături jos) dazugestellt werden kann. Auffällig ist auch, dass bei nicht einem der drei Wörter dialektische mit *-riu* angegeben werden." Z. 162 f.} /

P.15

179. **bajócură** (*batjocură*) {Mi. B. 13 îl compară cu srb. *šalu zbijati*, w.-russ. *bajdy bič*. a | A trecut și în rut. Mi. Co. II, 75: blg. *ona nu se šeja bije*, volksl. *jana mu se šeja podbi*, w. -russ *bajdy bič* "ineptire".}

{179^a. **bălângăni** < *bilanx* Giuglea DR> III 1098.}

182. **bărbă** {Campid. *barba*.}

{183^a. **bărbat** (*deal bărbat*), "loc arat, ogor" < lat. *verbactum* Giuglea, DR> V, 538-42.}

184. **bărbie** (r. 3 corectat) it. *barviglio* (din *barbiglio*).

{{184^a. **bărboai** < *barbonea* = *barbus* + *-onea*: Gamillscheg ZfRPh, 48, p. 485.}}

{184^b. **barbur(e)**.}

{184^c. **Bârsa** < *βάρυσις, βρύση* Diculescu DR. IV, 499.}

{{184^d. **bârdăun** (*bârzăun* = *bârdăun* + *bâz*; nf. din *tăun*) cf. REW 1404, DR> III, 591, 592.}}

185. ar. **bărtstat** (*băltsat*) {fr. *brassée* "ce que peuvent contenir les deux bras". Subak 15.}

{185^a. ar. **bărtire**"piatră, bolovan"< *bracile*"Werkstein". P. Papahagi, Anal. Dobr. IV (1923) 33-35.}

189. **bășică** {sard. 1. *bušika*, c. *buccūka* (cu alt sufix), nu-i dovadă de *v > b*, căci regulat. W. 14.} /

191. ar. **bás** {Campid. *bačá*}

{192^a. **bat** "a se împreuna armăsarul cu iapa" = v. -gr. βατεύω, βατέω. -ω 'saillir, couvrir'. Giuglea, DR> III 618.}

{192^b. **băt** < german *bit*: Giuglea DR> II, p. 408. Gamillscheg comb. ZfRPh, Bd. 48, p. 473.}

194. **bătăie** (pentru r.4 se cere cu []) {"[span. batalla]" Z. 163.}

{194^a. **batal** < βάτης, βατήριος. Diculescu DR> IV 444.}

195. **bătrân** {B. I, 191 "in alten Dokumenten Venetiens u. Südtalines. (Arch. X, 255, XV, 333, 362, Rom. VII, 51, Zeitschr. IX, 303, 314, Corp. dipl. istr. 1297), hier auch bei Ortsnamen (Flachia). VETERNUS: *Punta veterna* bei Verbinco, kaum rum. *bătăr̃n* in Maz. istr. und such z. T. in Dazien (man erwartet *bătăr̃n*) || Salvioni: Spogliature siciliane, I, N° 5 și în v. sic. *vitranu* "vecchio".}

{195^a. (de mutat ca 198^a) **beciu** < gr. βήκιον. Diculescu DR. IV 444.}

{195^b. **baună** < **baubulare*.}

196. **beat** {*bībītus* + *bībātus* Jb. XX-XXV 98. || DR. IV.}

198. **bec** (r. 7 după *beccuna* "Ziege") mark. *betššé*. /

P. 17

{(200^a. **berc** < **brevicus* Bogrea DR. I 257)} {articol păstrat cu sovăială, *extra ordinem*).

{200^a. **beștea** "pușchea" < **besīcella* (< *vesīca*) Dens. G.Ț. Hat. 53.}

{200^b. **beșit** "betiv" < **bībīticius* Dens. G.Ț. Hat.}

{200^c. **bezmetic** < *amphisbeticus* Giuglea DR. II 820.}

{200^d. **beregată** < βαρυγάς, ἄδος Diculescu DR. Iv. 475.}

201. (**biet** < **bīliatus* Giuglea DR. III p. 66.)

202. ar. **bináts** (r. 2 înainte de *binak*, al cărui asterisc este anulat) Capidan, Nomin. suff. 5.

204. **biserică** {Vegl. *basalka*, alb. *Bieska* (*Jirečka* "ohne Zweifel")(cfr. n. -it. *Bescapé* = *B. Petri*, *Bescanueva* < *B. nova*), auch tessin., obwald. u. häufig als Orts-N. in N. -it. cf. Salvioni: Bull. d. Svizzera it. 1899, S. 87. Malfatti, Annuario d. Soc. d. alpin.-trident. 1896, S. 175. Kretschmer, Z. 7, 1905, S. 539 f. B. I, 290, II, 429: Weitere Belege bei Salvioni, Arch. XVI, 229, 374 und besonders Olivieri, Studi glott. it. III, 188. | Răspândirea romanică la Jud. Zur Geschichte der Bündnerrom. Kirchensprache, p. 23 ş. u.}

{204^a. ar. **bisnat**.}

{204^b. **biṭ** < *vīteus*, ca serbo-croat *bič*, Skok, *Časopis* VI, 41 ş. u.}

{204^c. (sau 207^b) ar. **blândur** "voce, melodie desmierdătoare" < *blandulus* P. Paphagi, Ann. Dobr. IV (1923) 371-375.}

206. **blînd** (r. 1 corectat ar. *incsir*) ar. *imir*.

{209^a. **boarfă** < lat. *barbus* prin. transil. *buercoeu* Lacea DR. III, 748.}

210. **boáşe** (r. 1 adaos) şi *boarşe* DR. V.

{210^a. **Bobotează** < *apă* - *botează* DA. | ar. *buboaie* < *bobeo bota* (= *voveo vota*) + *boteza*. P. Papahagi, Ann. Dobr. IV (1923), 95-97.} /

P.18

{210^b. **boitar** < βοιτήρ, βοητήρ Diculescu DR. IV 446.

{210^c. **bord** < βωλώδης Diculescu DR. IV 490.}

{210^d. **boscoane** < βόσκανος Diculescu DR> IV 474.}

211. (**bot** {< gr. βότον Giuglea DR. III 1090.}

{211^a. (de fapt sub 210^c) **bord** "bolovan, bruş de pământ" < **bolīdus* s. **bolodus* < gr. βωλώδης "schollig" Giuglea, DR. III, 595. Derivat *îmburdă* ib. III, 595-596.}

{211^b. **bot** comparat cu it. *boccia* Iordan ZRPh, p. 559, cf. DA.}

{211^c. **boteiu** < *βοτῆιον Diculescu DR. IV 444.}

212. **botéz** (r. 1 sfârșit înainte de it.) {vgl. indessen Subak 15(< gr. (ἐ)παρίζω).}

{212^a. (de fapt. 212) **botez** < *BAPTIDIUM } S. § 15 C.}

{212^b. **botejune** < *BAPTIDIO }

213. **boú** {"Auch das bearnische *bueu* verlangt eine Basis *bovu* (vgl. *nau novem, mau movet*)" Z. 163.}

217. **braț** (**brață** (cu roșu) DA (cu negru).

219. (**brebenéi** {Mi. Co. II, 35: vgl. *breábene* < *beárbene*.)

{219^a. **breseacăn** < **brassicinus* < *brassica* Giuglea DR. III 1090.}

{219^b. **breiu** < βρύον Diculescu DR. IV 484.}

{220^a. **brândușă** < daco-traco-ilir. **brand* - + - *ușă* Giuglea DR. III, 567 soc. Din rom. arb. *brndușă*. || Mussafia Voc, 143 < *Brundusium*.)

{220^b. **brânză** (mai sus ca 217^b) < **balandie* < gr. βολάντιον Diculescu DR. IV 452.} {(corect aici) < daco-traco-ilir. **brandia* s. **brendia* < **branda*, **brenda* < *ideur. *gurendh* - Giuglea DR> III 580.}}

{220^c. **broancă** "Bassgeige" < **bromicus*, -a, -um (<gr.) "bâzâitor, cu sunet adînc" Giuglea DR> III 593.}

221. **broască** {pentru corespondentele suditaliene ale lui cf. Rohlf's Gr. u. Rom. 15.} /

P. 19

223. **brotác** {Diculescu DR> IV 420. < gr. βρότακος.}

{225^a. **brus** < gr. βῶλος Giuglea DR. III 1090.}

226. **búca** {Campid. *bukka* W. 32.}

{226^a. **bucălat** < *buccelatus*, -a, -um Drăganu DR. IV, 740.}

227. **bucătă** {(r. 5 după zu vergleichen ist) cfr. n. -gr. *psomi* "pâne" (eigtl. "mușcătură"). || "Näher liegt der Vergleich mit afrz. *morsel*, nfrz. *morceau*." Z. 163.}

{227^a. **buceà** < *buccella*.}

{227^b. **buced** (*bugeđ*) < **buccidus* TDRG.}

{229^a. **bucium** "Klotz" DA.}

{229^b. (de fapt 227^c) **buchereà** < βούκερος Diculescu DR. III 422.}

{{229^c. (de fapt 229^a) **buciu**, -e < lat. v. *buccivus* < *bucca* DR. IV 739.}}

230. **buéstru** {*vacă buiastră*. | *în buiestru* < **ambulestrer*. cf. DR. II 683-86. Gamillscheg comb. ZfRPh BD. 48, p. 477.}

{230^a. **buf.** (pl. **bufi**) și **bufoi** "tufă" < BUFF - cf. ML. N° 1373. Doar sens: "umflătură, ridicătură", cf. Dens. Gr. Ț. H. 53-54.}

{{230^b. **bui** "băătură" < lat. *bua*, **buium*, Densușianu, G.S. III, 432-433.}}

231. **búfu** {"vgl. bearnisch *bouhou* 'Maulwurf'. Z. 163. | cf. *îmbufnă*.}

235. **bulz** { **bullīdus* (< *bullā*) și **bullīcus* Giuglea DR. III 595. || < alb. **bul'*(ε)z(ε) DR. III 822.} /

P.20

237. **bun** {cf. v. -franc. *resboner* Jb. XX-XXV 159.}

{238^a. ar. **bun**{e}ață.}

{238^b. (237) **bur**, **bură** < *burrus* < πυρρός. Diculescu DR. IV 398.} { (tot sub 237) *bură* < *burra* Giuglea, DR. IV, 1554.}}

{238^c. (rămas fără număr după ștergerea unui 238) **burcă** < πυρικός Diculescu DR. IV 473, 470 (sic).}

{238^d. (inițial 238^b) **burdoi**, **burdui** < **burdone*.}

239. **burete** {< gr. βωλίτης Diculescu DR. IV 398.}

{240^a. (nu 239^a) **burtă** < lat. *volut^uās*; *a burtă* < *volutāre* Giuglea DR. IV 1554.}

{240^b. (față de 240^a) **burti** < **abortio* Bogrea DR. III 1087.}

{240^c. **busuioc** < v. gr. βασιλικόν Diculescu DR. IV 461.}

{240^d. (în josul paginii șters) **bus**.}

{{240^e. (față de o nouă serie deschisă cu 240^a mai jos) **buși** < **BYSSEUS* Giuglea 1-2, cf. DR. III.}}

{{240^f. (față de nou 240^b) **buștean** DA.}}

{{240^g. (față de nou 240^c) **buștină** DA.}}

241. **búte** (r. 2 după Dens. H. 1. r.200) Mi. Vo. III, 5. /

P. 21

C.

246. **căci** {"1. *căci*" Z. 163.}

247. **cac** {Campid. *kaǰái* W. 28.}

248. **căciulă** {cfr. veron. *kačola* ML. 1770, cf. sic. *caciottu* DR. III 849, cf. gr. κατύς DR. III 1091.}

250. **cádă** (r. 3 după CADUS:) {cf. B. II, 433: hiezu abruzz., cal., venet. in Veglia und wohl auch in Istrien etc., auch puglies. *cat-are*.}

{250^a. ir. *cāiba* "colivie" < CAVEA, și Diculescu DR. IV p. v. gr. κάδη.}

P: 22

251. **căier** {[**folliolum*]**cavabile* Pușcariu DR. III 669-670. || < germ. *krauwil* Giuglea DR. III 1090.}

252. **cal** {Campid. *kaiaǰdu*.}

{252^a. **călâiu** 'verde' < *callainus*, -a, -um (gr. καλλοῖνος)
"blassgrün"> **callaneu* Giuglea DR. III 619. || < **calaneus* (corectat din
callaneus) (< *calāre*) Pușcariu DR. III 661.}

{254^a. **calcă** "călcăiu" < *calcem* Dens. G.Ț.H. 53.}

256. **călce** {Subak 16 < CALCE = CALICE. ||} {"1. welsch. st.
galisch" (la r.4) Z. 163.}

257. **călcîu** {"1. 'Anschnitt' st. 'Scherzel'" Z. 163. | Campid. *karkanġu*
W. 43}

258. **cald** {sard. c. *kaldu* W. 9.} .

{258^a. **căldăraș** "bouvreuil" < **cardillus* CDDE 233.}

260. **căldăr** (corectat așa în loc de **căldăru**).

261. **căldură** {S. -J. 180 = frz. dial. *chaudure*.}

262. **căle** {B. I, 292 "Es erinnert vegl. *kal* "volta" an rum. *cale* "idem",
in mancher Mundart. Doch ist die Erscheinung sehr verbreitet: vgl. it. *via*,
frz. *voyage* im S. O., srb. *pu*."}

{262^a. **călin** "călduț" < **calīnus* s. **calenus* {Pușcariu} DR. III 661.}

{262^b. **călon** "freier Herd" < **caloneum* Pușcariu DR. III 662 ș. u.}

{262^c. (de fapt 262^a, dar dacă târziu în margine) **călaiu** < **calaneus*:
Pușcariu DR. III, p. 660-61.}

{262^d. **călmoiu** (adaos ca 262^c în josul paginii) "dicke Lungen-od.
Leberwurst" < *căldumoiu* < *caldumen* "Kaldaunen" Weigand, *Balkanarchiv*
II 257. / Altfel DR. I 323.}

{263^a. **călțun** (cu ț din *încălță*), ar. **calcune** "ciorapi groși de postav"
< **calceonem* Capidan DR. III 756.}

P.23

264. **cam** {S. -J. "Schlagend erklärt". Im Schwedischen in Finnland
denna gran är mera hög = "diese Fichte ist ganz hoch", während sonst im
Schw. *mera hög* "Komparativ ist."}

{264^a. **camară** < lat. *camara* < gr. καμάρα Diculescu DR. IV 398.}

265. **camai** {cfr. *camai bine* Alecs. T. 216: *s'a camai dus.* | *Camai ba!*}

266. **cămășe** {B. II, 432 "Vegl. *kamaisa* kann sowohl auf *ē* als *i* zurückgehen. Auf *ē* auch a. -ven. (Salvioni, Arch. XVI, 293). Cerign. (din r. 2/3) "ist zu streichen". | Campid. *kamis a.*}

267. **cănesc** (ștearsă toată lemma și înlocuită marginal prin):

{267. **cană** < lat. *canna* 'genus vasculi' la venantius Fortunatus (identic cu *canna* 'Rohr', deci "Gefäß mit engem rohrartigem Hals" Rohlf's, Gr. u. Rom. 139), pătruns sub forma *cannata* în germ. alb. srb. trac. ung., ibid.)

268. **cánură** {< RACANA ("sagum sive r.")> **racănă* > **canără* > *canură* ? cfr. abruzz. -pugl. *rakeņe* dalm. *rekagniala* "coperta", *rachanella*, *rachnizza* "coperta di lana", *rakno* "coperta di lana (fatta in casa)". În Abruzz. heisst es "panno grossolano di *canapa*, che si stende per rascingere al sole il grano lavato"; ähnlich agnon. *rákana*. Im Puglies. ist. es ein "grandissimo sacco di tela grossa che fodera il carro al di dentro per riporvi e trasportare vettovaglie". Auch das Istr. hat das Wort: *reganitsa* "coperta di lana greggia", doch ist es, wie slav. -itsa zeigt, aus dem nahen kroat. *rakan-ca* zurückentlehnt. Das Sard. hat -*ana*: *ragàna*.)

272. **căpăstru** {Campid. *krabista* W. 64.} .

P.24

273. **cápăt I** {*căpete* < *καπέτις* Diculescu DR> IV 467.}

276. **căpățin** (corectat r.1) sa. (din. sm.)

277. **căpeșél** (corectat r. 1) sa. (*căpeșel* sa. (de 2 ori din sm.), (iar în marginea paginii) v. DA.

278. **căpistère** (în drept) L. -M. D. {despre uzurparea lui prin *căpestrel* Țicăloiu ZRPh 41, 590, și Diculescu DR. IV 398 < gr. *σκαφιστήριον*.}

279. **căpră** {bulg. *kapra* "Kutschersitz", cfr. *kaprúl* "Dachsparren".} (adaos ulterior la r. 3 după "Dachsparren") {{*capreolus* "Strebebänder", termen tehnic < în > agricolă.}}
282. **căprior** {sp. *cabriol* zu streichen" Z. 163.}
- {283^a. (mai bine 283^b) **căpun** "clapon" < *capo*, -onem TDRG.}
- {{283^b, (mai bine 283^a) **căpșună** < *căpușună*: Pușcariu DR. II, p. 593-594}} /

P.25

284. I **car** {Campid. *karru*.}
285. II **car** {cfr. bulg. *кара* "treibe, führe, bringe mit gewalt, fahre".}
286. (**cărăbúș** {< *καράβος* Diculescu DR> IV 489.}
- {286^a. **carâm** < *calamus* Pușcariu DR. I 225.}
- {286^b. **carâmb** < **calemulus* Pușcariu DR. II 596.}
- {286^c. **cărăbete** < *καράβις* Diculescu DR. IV 489.}
287. **cărăre** (fișă lipită) {croat. *karare* "puteljak u selu, što vodi, čijo kući" ASP. 28, 576.}
- {287^a. (cu roșu) ar. **cărător** "cel ce deșteaptă dimineața pe lucrători" < *calator* P. Papahagi, Dunărea II (1925), 101.}
289. **cărbúne** {Campid. *krabóni* W. 64.}
- {290^a. **cărete, careți** < *σκαρίς, σκαρίδος* Diculescu DR. IV 445.}
293. **căr(iu)** {B. II, 433: auch. tosc. *caio*, Piorí, Míscie... Ascoli 428.}
- {293^a. ar. **cărinde** < *carinum + dentem* Capidan DR. III 1088.}
- {{293^b. (adaos mai sus ca 293^a) **cârlig** < *calabricem* Giuglea DR. III 1090.}}
- {293^c. (refăcut din 293^b) **cărmână** cfr. *scărmăna* Dens. V. n. 126.}
295. **cărne** {Campid. *karri* W. 41.}
297. ar. **căroăre** {Campid. *kalori*.} /

P.26

299. **cărte** {< lat. *charta* < gr. *χάρτης* Diculescu DR. IV 431.}

300. **cărúiu** {? pentru *n* > *r*.}

303. **caș** {Campid. *cașu* W. 57.}

{304^a. ar. **cășare** "stână" < CASEARIA (*taberna*).}

306. **câsc** {ar. *hasc* nu *casc* ? (față de r. 1 [ar. *cascu*]), dar megl. *prucăscari*.}

309. ar. **căstînu** (r. 4/5) {"1. pg. *castanho*" Z.163. Campid. *kastanza* W. 59.}

310. ar. **castru** {< gr. *κόστρον* {"Burg, Festung"} Subak 16. S.-J. 181.}

311. **cășún** {< **accasiono* ML. REW.}

312. **cat** I {(r.6) "1. XXVIII (pentru XXXVIII) || Articolul trebuie șters (cf. DA) și trecut supt No 325 (anume **caut**).}

{312^a. **cață**, **cățuie** < lat. *cyathium* < gr. *κυάθιον* Diculescu DR. IV 398.}

{315^a. **cățelin** v. 317^c.} /

P.27

317. **cătîină** {cf. DA.}

{317^a. **cătîină** "câtea" < **catîna* {Pușcariu} DR. III 665.}

{317^b. **cătinel** (*cățelin*) < **cautelînus* s. *cautelenus* Dr. III 658 ș.u.}

{317^c. (lăsat fără număr după ștergerea lui 315a) **cățelin** v. **cătinel**.}

{320^a. **cătun** < *cautum* Giuglea DR. III 1090. ||< **cavitoneum* Serra DR. III 1092.} {(repetat cu roșu, greșit sub 321) **cătun** < *cautum* + *tun* (= celt. *dunum*) Giuglea DR. IV 1553.}

321. **cătúșe** {cf. DA.}

322. (cáuă {< lat. *cava* "bufniță" (comunicat de mine lui Meyer-Lübke REW I 1785). ||< lat. *cava* DR. V 405 (Pușcariu).}

323. cáuc {căucel > chepcel Giuglea DR. I 428; căpceă (atât)}

{324^a. căuș < *ca (< *cavare* + *uș*) {Pușcariu} DR. III 668. ||< gr. κόβος "mesure de froment" (lat. *cabus* "ein Mass, 1/4 eines modius)> *cau + *uș* Giuglea DR. III 619.}

325. cáut (în margine) Mi. Vol. I, 33. Kons. II, 39: "lautlich entspricht der Ausgangspunkt *cautus* (BURLA 93) besser."

{325^a. cavă "scobitură (a lingurii)" < *cava* DA.}

{{326^a. cea, ceala ! < *ecce-haç, ecce-hac-illac*. Din rom. ung. *csá(h)*, *csálá* Drăganu DR. III 692.} {Gamillscheg comb. ZRPh, Bd. 48, 484; cf. Nandriș, R.F.I, 185-89.}} /

P.28

{329^a. ceas ! interj. cu care se îndeamnă vaca să stea liniștită la muls, după Philippide, ZRPh XXXI, 303 < *cessa* < *cessare*.}

332. cenúșe {B. II, 433, auch vegl. *canaissa* (*kanáu za* ?)"cenere".}

333. cep (explicația slavă din r. 4-6 scoasă în evidență cu o linie marginală în creion).

337. III cer vb. (r.8 între Vgl. și Meyer-Lübke) Schuchardt, CUV. d. bät. I, Supl. XXV.}

338. ceráșe {sard. c. *ceresia* im ganzen südl. Gebiet: *čérězia* etc. nb. kann aber *kiriaśca* etc. vgl. abruzz. *čeráçe*, plebeisch *čeréçe*, (Finamore), {blg. mac. *tsires*} W. 9-10.} {{*čerězia*: Cagliari und der Süden bis Isili, auch Urgulei. Campid. *čerěža* W. 57.}} /

P.29

341. I cerc {*tercl'u* < *circulus* (cf. 1726b) (adică ar. *tsercl'u*)}

343. cercél. {n. gr. κουρκέλλι 'eiserner Ring', calabr. *ciurcellu* 'Ohrring, Frauenschmuck' Rohlf's, Gr. u. Rom. 138.}

{345^a. **ceridoană, ceridoae** < *χελιδόνης* DR. IV 441.}

346. **cern** {Campid. *čerriri* "Getreide sieben" W. 29.}

{348^a. **cet, ceată** DA < *quietus, -a, -um.*}

{{348^b. **cetă** "a liniști (despre vreme)" < *quieto, -are.*}}

349. **cetâte** {B. II, 429 vegl. *cetate* (ebenso abruzz.), wohl aus **civetate.*}

{349^a. **cetăteaua** < **civitatella* (= *civitatula*) Iord. Dift. 59: *t* a trecut apoi la *cetățuia.*}

349^b. **cetos** (în *vreme cetoasă* "vreme liniștită", zisă "înceată") < **quietosus* Dens. Gr. ἤ. H. 54.}

350. **ceteră** {Vezi că *ceterez (cetărez)* "cânta din vioară; a plictisi cu vorba".}

{350^a. **cetereză** (Bas.) "a colindă, ură" < *citharizo*, Diculescu DR. IV - 398 < lat. *cithara* < gr. {κίθαρα}.}

351. **cheáză** {Vortrefflich, nur auch in der Gr. Walachei, cfr. *piază.*}

P.30

352. **chéie** {Campid. *krái* = *clave* W. 30.}

{352^a. **chelbe** < **clavia* Dic. DR. IV, || < **calvia* TDRG < *calvus.*}

353. **chem** {"1. afrz. *clamer*" Z. 163. Campid. *kramai* = *clamare* W. 30.}

355. **chiag** {Mi. Co. II, 58: kl. russ. *kljaga, kljagaty, kljadžyty, gljeg*, russ. *glajaganyi syrž*, pol. *zakliagai*, slovak. *kljag* "lab".]}

356. **chiár(ă)** (r. 2-3 șters), Auch im. srb. kr. kommt ein *čaro* (> ir. *čoro*) "sehr" vor.) {(înainte de < CLARUS, r. 5) azi: "din chiar senin, apă chioară".}

{356^a. **chichiă** "piu!" < *pīpio, -are* DA. cf. Pascu, Cimilituri 230.}

{356^b. **chicera** cf. DR. I; < gr. κύκλος Giuglea DR. III 1090.}

359. **ciață** (în margine) L.-M.D. {cf. lat. *nebulam in oculo habere* "a nu vedea de loc" DR. III 881.}

{359^a. **cicăli** < lat. **cicala* + *-ire*, Pușcariu, R.F. I, 269-71.}

{359^b. **cicoară** <**cicară* <**cicala* <**cicada* DA, R. F. I, 269-71.}

360. **cicoăre** {"1. CICHOREUM" (și nu CICHOREUM) z. 163 și Diculescu DR. IV, p. 483 <κίχωνιον.}

{{360^a. **cimbru** <θύμβρος Diculescu DR. IV 483.}}

361. **cîmp** {V. S.-J. 181 "hat wohl nichts mit it. *scampare* zu tun."}

{361^a. **cimpoi** < *cantipellis* + *foale* Giuglea DR. III 594.}

{361^b. (cu roșu) **cîmt** † "ceinture" (en parlant du corps de l'homme)" și *gîmt* < *cinctus* "idem" (sing. refăcut din plur.) Candrea, Ps. I CCXXXI. Derivat *gîmțuruș* = "cu cioturi și umflături".]

{362^a. **cince** în "sătul~" < *cimex*, -*icem* Drăganu DR. I 293.}

363. **cinci** {"Das -î în *cinc* wird durch die lat. Basis nicht erklärt; es scheint an die freilich ziemlich entfernten *doi*, *trei* angeglichen zu sein." Z. 163.}

364. **cînd** {Campid. *kandu*.} /

P.31

370. **cîngă** {Campid. *cingra*.}

{370^a. **cinioară** < *cenae hora* Drăganu DR. III 693-95.}

{{Gamillscheg: *cină* + *oară* < -*eola* ZfRPh, 48, p. 484.}}

{{370^b. (trecut mai jos ca 373^b) **cinteză** cf. lat. *cincitare* + -*ez* Drăganu DR. III 698.}}

{370^c. (din 370^b) **cintoare** < κεντοῦριον Diculescu DR. IV 483.}

371. I **cînt** sm. {TDRG neol. !} (în creion)

{373^a. (din 372^a) ar. **cioară** "sfoară" < *firicioară* < *filicella* P. Papahagi, Anal. Dobr. IV (1923) 371-375.}

{373^b. (din 372^b) **ciorchină** <**circulina*, Pușcariu, Dr. IV, 1558.}

{373^c. **cârlan** < *carnale* Giuglea DR. I 244 ș.u.}

374. **cîrnăt** (fișe lipite) {*istrocak*. *krnàta*, *krnàtina* "Wurst" < irom. **cârnat* Strekelj ASP. 28,....} {{cfr. blg. *кёрпчак, -аче* (cu varianta supralineară *кёрпчак* = "Würstchen".}

375. **cîrpătór** {< *coopertorium* {D. Pușchilă ?} Conv. Lit. XLII, II 91-92.} (în creion mov) /

P.32

377. (scris 373) **cîștîg** {Campid. *kástiu*, -ai W.54.}

379. **cîte** {S.-J. 181 "kann wegen i u. e nicht *kata* sein, cfr. Weigand Jb. XI, 190.}

{379^a. **ciuf** < vgerm.: Pușcariu, DR>II, p. 607-610, Gamillscheg comb. ZfRPh., Bd. 48, p. 475.}

380. **ciúmă** (în drept, în margine) L.-M. Gl. /

P.33

{380^a. **ciumar** < κυμάρτιον. Diculescu DR. IV 485.}

{380^b. **ciulă, ciul** < κυλλός Diculescu DR. IV 442.}

{{380^c. **ciunare** < *actionare* Giuglea DR. IV 1554.}}

{380^d. **ciupă** < κύπη Diculescu DR. IV 468.}

{380^e. **ciupag** < κύπαξ, -ακος Diculescu DR. IV 471.}

381. **ciur** {fr. *cible* Subak 17. | *ciribrum* păstrat în Italia meridională Rohlf, Gr. u. Rom. 101.}

{{381^a. **ciurà** < *cribrare*.}}

{{381^b. **ciurciunel** < **circinellus* < *circinus* Giuglea DR. IV 1554.}}

{381^c. (pentru 381^a inițial) **ciurică** "jour férié dans le peuple roumain, 15 juillet" < κυρικός Jokl JF. 44, 44 (nu κυριακός Philippide Baustainer Mussaffia p. 51).}

382. **ciútură** {B. II, 433. Auch Arch. XVI, 313.}

{382^a. (pentru 383^a) ar. **coacă** < *cocca* DR. IV 802 (Bogrea).}

383. **Coácina** {< lat. *coccinus* < gr. κόκκινος Diculescu DR> IV.}

384. **coadă** {B. II, 432: und sic. *kruduzza*. || s. -sard. *agò* "dietro" zu *coa*; "la coda è usata cui, come spesso altrove, nel senso di estrema parte" (Nigra Arch. XV 484) Subak 419.} {{Campid. *kóa* < *coda* W. 16; *codălar* < **caudēllātus*, -a, -um, s. * *caudēllātus*, -a, -um Drăganu, DR. IV, 740.}}

386. **coápsă** {Campid. *koša*.}

387. **coárdă** {"1. slav. *korŭda*" Z. 163.}(corectat și în text, r. 11 cu creion roșu). /

P. 34

390. **coc, copséi** {Campid. *kóiri* W. 60} {{Pt. înțelesul "reif", cf. cat. *cuyt*"gar, welk" și log. *kottu* "reif".}}

391. **cócă** {**coc** <*coccum* Lacea DR. II 623.}

{391^a. **cocota** <**concaptiare* Giuglea, DR, IV 1554.}

392. (**códru** {aber sp. *codrado* < *cuadrado* n. Sinn"pezzo di pane o di gato"? S.J. 181. Gegen Entlehnung aus. alb. spricht -u (hätte **codră* ergeben). Umgekehrt ja. Pettersen KZ XL (N.F. XX), 213 bestreitet Verwandtschaft des alb. mit arm. ||"Stück" ist wahrscheinlich lat. *quadra* în q. *panis*, während = "Wald", alb. *kodre* "Hügel" ist. Schuch. XLI, LXXVII, womit slav. *gora* "Berg" u. "Wald" zu vergleichen ist. MI. Co. II, 70.}

{392^a. **cofleși** <**CONFLEXIRE* Giuglea, 6-7.}

394. **coiú** {Campid. *kolla*}

{394^a. **conteni, contenă** (Săcele), **acumptini** (ar.) < **cunctinare* DR. I 226 ș.u.}

{394^b. **colac** < *κόλλαξ*, -ακος Diculescu DR> IV 478.}

{396^a. **copleși** < **complexire*.}

398. ar. **cor** {v. *coriu* și azi *cor*, cu verbul *cori* (+*horă*) > *hori* DA. și DR. V 901.}

399. **corb** {Campid. *krobi*.} /

P.35

400. I **corn** {Cf. vfr., vpr. *corn*, vfr. *cornet*, *cornière*"Ecke, Winkel" (afr. *cornier*"an einer Ecke Stehend") Gamillscheg Z. 40, 574 (greșit când crede că e influență francă).}

401. II **corn** {u. ö. statt 'rom.' ist natürlich streng genommen zu sagen 'in den anderen rom. Sprachen'." Z. 163.}

{402^a. **coroambă** (revent din **coroam(b)ă**) "porumbel" nu-i *columba* (Philippide), ci *κορύμβηλον* (Bogrea) DR. V 802.}

404. ir. **corúmbe** {"1. dreimal Schleh -st. Scheh-." Z. 163.} (r.1, 3 și 4).

{404^a. **corună** < COLUMNA Giuglea 7.}

{405^a. **Ileana Cosânzeana** < *Helene Constandiana* P. Papahagi, Anal. Dobr. IV (1923) 3-7.}

{405^b. **coș** "bubuliță", plur. **coși**, cf. alb. *košǎz* < lat. *cossus* "ver du bois" Philippide z. XXXI, 357.} {{Candrea, G.S. III, 430.}}

406. **cot**. (r. 9 după alb. *kut*) "Elle". {Campid. *cúidũ* (daneben gebräuchlicher: *kúidũ* mit Akzentverlegung). W. 60.}

{406^a. **cotoiu** < **cătoiu* < *cattus* + sl. KOTŹ Pușcariu DR. III 1091.}

{406^b. **cotor** < *captorium* Candrea - Dens. DE.}

407. **crăciun** {S.J. 181. Ung. *karácson* beweist nichts. || "Wenn *crăciun* wirklich aus älterem **cărăciune* entstanden sein sollte, so kann doch das magy. *karácson* keinesfalls als Beweis für ein früher vorhandenes *căr-* angeführt werden, denn in dieser Spr. hätte auch ein *crăciun* nicht anders übernommen werden können (vgl. magy. *palacsinta* = rum. *plăcintă*; *kalastrom* = *claustrum* usw.)" Z. 169.} || (P. 36 r.1 șters): (vgl. ung. *karácson*)./

P.36

408. **crăp** (r.8 după "schelte") {< alb. *greq* "αγκίστρι = amo", poi "grappa" cfr. fr. *s'accrocher à qn.* = "azzuffarsi", și Diculescu DR. IV 435 < *κόρ-αφος.}

410. **creastă** {Campid. *krista* "Ackerfurche = *erista*" W. 30.}

411. **cred** {Campid. *kréiri* W. 60.}

413. **creier** (la r.4, după vegl. *karviale*) {it. *cervello* Subak 11.}

414. **cresc** {Campid. *krěširi* W. 30. In den *ke-, ki-* Gebieten natürlich *krěskere* W. 41.}

{415^a. **creștinătate**, ar. **criștinătăți** < CHRISTIANITAS Pașca Suf. 19.}

{415^b. **creț** <**cricius* DR. III 843-44 (Densușianu <**cirricius*. Giuglea din v. germ. DR. II 393).} {{Gamillscheg comb. ZfRPh, Bd. 48, p. 478.}}

416. **crúce** {Campid. *gruži* (is. *gružis*) statt *kruži*, analogisch nach den intervokalischen Formen. W. 31.}

417. **crud** {Campid. *krúu* "roh" W. 30.}

{417^a. **crudățate** < CRUDITAS Pascu Suf. 20.} {{ CDDE (cu verde).}}

418. **crunt** (la r.2) {"[span. *cruento*]" Z. 163. } Despre *ue* > *u* în lat. vulg. v. Brüch, ZRPh, 41, 694 și contestarea lui M. -L.}

{418^a. (nu 419.) (**în**)**crunta** < *cruento*, -are (cu verde).} /

P.37

420. **cruț** (în margine) LB. {(la r.2) alb. mc. *kurcye* "sparen", *kurcintar* "Sparer".}

424. II **cúčă** (la r.4) {"1. "klimmen" st. "kraxeln" Z. 163.}

{425^a. **cucon** <**concupinus* Giuglea DR. III 1090.}

{425^b. **cucuib** < *concupium* Pușcariu DR. II, p. 600.}

{427^a. < **cucuvea** > B. I, 306. Dunklen Ursprungs ist. it. (toscan.) *cuccoveggia*, -*meggia*, neap. calabr. sicil. -*vaja*, puglies. -*vaša* dalm. -*vaja*, alb. -rom. -*vaje* u. a. -rum. -*veà*, n. -gr. -*βρυα*, sard. -*meu*. Zuletzt Pieri, Studi rom. 1903, S. 38 f.}

{427^b. **cufleși** <**conflexire*, cf. **cofleși**.}

{428^a. **cufrânge** M. -L. 439 (în creion).}

430. **cúfur** (r.2 eliminat asteriscul la CON-FÖRJÖ) {(r.3 ca prim exemplu) it. foia Subak.} /

P.38

432. **cúib** {Mi. Co. II. 20 $\sqrt{-}$ cubium.}

434. **cútä** {W.J. 100 Variante zu *culä* "Wachthaus". Immerhin ist P.'s Gedanke nicht ohne weiteres abzuweisen.}

435. **culc**. {Campid. *krokkái*" zu Bett gehen " W.19.}

436. **culég** {Subak 469: cat. *collir*, *cullir* "coger, strapar, sobrecoger, alzar dal suelo", Sb. *cullita* "cosecha, vendimia" - = *cules* ! | Campid. *bo d d i r i* mit anlaut. *b.-* statt *c.-*) W. 89.}

442. **cumnát** {Campid. *connáu*.}

{442^a. **cumpănă** ? <*CUMPANA, cf. Fon. § 293.} /

P.39

{445^a. **cumut** (*stea cumută* "cometă") < **comutus* (= *comatus*) Bogrea DR. IV 803.}

446. ar. **cúnä** (la r. 2) {"Auch bearn. *küe*" Z. 163.}

447. **cunósc** (r. 2 corectat în loc de *CONOSCO) *CONNOSCO (și explicat marginal) (câci în Cod. Vor. 5/9 () . {"1. COGNOSCO". Z. 163.}

{447^a. † **cunoștințe** < *cognoscente* DR. I 295 ș.u.}

448. **cunún** (r. 7 după im Alb. *kunurzój*) *vê kunor*. | (r. 8 corectat) im N. -gr. στεφανώνω (față de -ώνω).

450. **cúpă** {"1. frz. coupe" Z. 163.} (în text r.2 *couppe*). /

452. **cuptór** {B. I, 294.: abruzz. *kuttore*, "paiolo". || Alatri *cuttòra*. Taramo *cutturà* "paiuolo", abruzz. *culture* "pajuolo", Scannochettaura, Campoben. *chattóra* "calduja" Jud, Romania LI (1925) 604.}

454. II **cur** (în margine) Mi. Co. II, 64.

455. III. **cur** (r.9 după hat.) {cfr. Hasdeu, Cuv. d. b. I, 421.}

{458^a. **curcubeteà** < *curcubitella*.}

460. **curéchiū** {*caulis* în dial. ital. cfr. Salvioni: Note varie sulle parlate lombarde - sicule, pag. 9, N°. 22:}

460^a. **curmà** {< *corrimura* || < **cormare* < gr. κορμός "trunchiu de copac" (κορμάζω "couper en forme de bûche") cf. *cormus* REW 2234 și derivatul *curmătură*, *curmeiu*, *curmeziș*. Giuglea DR. III 620.}

{{461^a. **cursă** < κυρτία Diculescu DR. IV 464.}}

462. **cúrte** {CÚRTE viell nicht lat. (cfr. osk. *húrz* Walde 130), wie *cruna* (Arch. Glott. III, 323) u. *uscio* (M.L. Z. XXV lat. !) Subak 17.} /

463. **Cúrtu** (corectat r. 7-8) (von zwei Halmen "(în loc de (von zwei Loosen)).

464. **cúscru** {B. II, 432. s. -vegl. *consegro*.}

465. † **cúst** (în margine) Tiktin Z. XI, 78. {*zo te custe* DR. I.}

469. **cútă** {B. II, 473: Archivio, XII, 372. || DR. III 835, 973.}

{469^a. ar. **cutar** "staul" < *cubitalis* P. Papahagi, Anal. Dobr. IV (1923) 372-375.}

472. **cutéz** {B. I, 290: s. -abruzz., s. -puglies., altvenet., istrian., alb.-rom., rum. Parodi, Miscellanea Ascoli, 480. || Salvioni Spogliature siciliane I, N° 5 sic. *cuttiatu* "sfacciato"; și în s. -marchigiano. || în ir. *cutezá* "dürfen" cfr. ML. 801.} /

474. **cutréier** {cf. *bat pamântul* și *ital.*}

{475^a. **cutropi** {TDRG.}}

479. I **cuvînt** {rom. -alb. *conventus* "discours, conversation", vb. "parler", vblg. *súborŭ* "réunion" > blg. *sbor* "réunion, conversation, {"parole"/ *sbruvam* "parler", sb. *zbor* "conversation", *zbrutti* "parler"} { {gr. *κουβέντα* - *κουβεντιάζω* "conversation - converser", bn. *divan* - *divāni*.}} { {după gr. *ὁμιλένω*. ngr. *μίλος* Sandfeld, Ling. 34-35}} { B. I, 290: "Im Mittelalter war dieses Wort in der Balkanhalbins. sehr. verbreitet in d. Bedeutung "Landtag": grec.-rom. (im Mittelalter) *κομεντον*, ebenso bei den Bulgaren u. Petschenegen [*Jireček*, I, 37]. Heute lebt das Wort mit derselben Bedeutung bei den nordalb. Stämmen; sonst heisst alb. *kuve nt* "discurso, parola", -*don* "discorro, parlo"; ebenso greco-rom. *κουβέντα*, -*ιάζω*, rum.... Auch puglies. *kuntare* "discorrere, parlare" gehört vielleicht (nach Morosi, Arch. IV, 133) hierher, obwohl auch der Ursprung von COMPUT - "contare, raccontare" möglich ist". || Skok, Vorläufiger Bericht, 1918, p. 8: "Neben *mostir* = *monasterium*, auch jetzt noch auf den Inseln bei Zara, der Flurname *cumènat* bei Zaravecchia, mit den Ruinen eines alten Klosters < *conventus* }.

480. II **cuvînt** {cf. slav. *govoriti-besedovati*, la origine "zusammensitzen" (Berneker), grec. *ῥγορεύειν* "Reden halten"} { {ῥγορά. (adaos in creion).}}}

D.

482. **dáfin** (în margine, cu semn de introduce la r.4 înainte de G. Meyer) Mussafia, Voc. 151; Mi. Vo. II, 24. {"ist natürlich ebenso wie das blg. od. alb. Wort aus dem Griech. entlehnt." Weigand Kr. Jb. 1902/3, I, 90.< gr. **δάφινος* Diculescu DR. IV 482. || Lauranea (it. sud) *dáfina* (alături de forme cu *afra*, *lafra*, *nafra* în It. de sud Rohlfs, Gr. u. Rom. 18).}

{482^a. **dălog**, **dârlog** < *dīloris* Giuglea. DR. IV 1584.}

484. **dărăpăn** {Cihac - Tiktin *rapio*, Șăin. *deripare*; Bogrea DR. IV 807 gr. δρεπάνι, δρεπάνη, = δρέπανον "coasă, seceră", δρεπανίζω "taiu cu coasa, secerea, cosesc, secer".}

485. **dărîm** (în margine r.1 corectat) [ar. *dirîn* "quäle", *mi dirîn* (de două ori din -îm) (apoi mai jos) Tiktin, Z. XII, 234 (și) cf. No 233a. {"Das arom *dărăm păne* "knete Brot" bestimmt mich zuzustimmen, trotz frz. *deramer*." Weigand Kr. Jb. 1902/3, I, 93. || B. I, 290 < *deramare* > dalm. wohl *deram*-, *dram*- "scurtare, ammazzare", vielleicht auch srb. -kr. *drmu*, -*uti*, das auf der Insel Veglia "stracciare" heisst.}

{{485^a. **dărîma** "deșelá, schilávi" < **derenare* (< *ren*) Dens. G.Ț.H. 53, cf. Rev. crit. 107.}}

{485^b. (din 485^a) mgl. **dărtoari** "secure" < *dolataria* Capidan DR. II 628.} /

P.43

491. **de** {S. -J. Vandares de.} (la r.3 după 523);

{491^a. **deciurică** "a desfaca fructele" < **decribricare* Drăganu, DR. II 610.}

492. **deápăn** {cf. formele ar. -mgl. REW N° 2569 < **DEPENNO*.}

{492^a. ***decură** (*decurând*) < *decurrere* Lacea DR. I 321.}

{{492^b. (adaos separat) **deciurică** < **de-cibricare*, (*c(r)ibrum* > *ciur*) Drăganu, DR. II, p. 610.}}

495. **defáimă** (în margine) durch gelehrte Rückbildung.

496. **déger** {√ nach slav., wo das privat. Praef. hier "essere distrutto dal gelo" bedeutet (cfr. blg. *mružn* "geler" - *izmrúžnubam* "se glacier entièrement"). Subak 17. || cfr. Jb. XIX-XX, p. 220.}

497. **déget** {Campid. *diđu* W. 31.}

{{498^a. **degetar** (planta) < *DIGITALIS*.}}

{498^b. (din 498^a.) **dejghinà**, ar. *dizgl'inare* < **disglinare* "descleia" < gr. γλίνη "cleiu" Giuglea 621.}

{498^c. (din 498^b.) **dejugà** < *dejugare* (Thes.) Jb. XX-XXV 143.}

{499^a. **depar** < *depalo*}

{499^b. **dépār** < *depilo* 483}

{499^c. **depar** < *deparo*}

} Drăganu DR. III 700

500. **depărtéz** {"Das kann kein Grund sein, denn man muss die Bedeutung im Zusammenhange Betrachten und da könnten genau wie im Deutschen sich gegenteilige Bedeutungen entwickeln, nämlich 1. "ich stehe zur Seite = ich stehe bei", 2. "ich stelle etwas zur Seite, stelle es abseits = entferne es" und das ist offenbar die rum. Entwicklung gewesen. Die Bildung ist alt, da auch ar. *depărtedzu* vorhanden ist, und *de* ursprünglich auch die Entfernung ausdrückte, worüber man "de" I im Jb. X, 496 nachsehe. Es liegt also nicht der geringste Grund vor, die alte Et. aufzugeben."Weigand Kr. Jb. 1902/3, I, 93. - Subak glaubt an *de + parte* für *departe*, doch"ma il resto della Romania pare giustificati la derivazione di *depărtéz* da *quartu*." 17.}

502. **depún** (r. 6) {"1. XXVII" Z. 163.}

{504^a. **desbăr** < **disvelo* Skok, Časopis VI, p. 41 ř.u. | = *desbăiera* Bogrea DR. IV 808.}

505. **descălt** {sard. c. *skarzái* "ist dem ital. Wort nachgebildet. " W. 11 (poate fi de origine l., ca rom.).} /

P.45

512. I **descult** {sard. c. *iskúrzu* "barfuss", s. -pav. *deschólço* (salvioni, Ant. dial. pav. S. 34). W. 11.}

513. II **descult** {sard. c. *iskurzái* "die Schuhe ausziehen", 1. *iskulzare* W. 11.}

514. **descúrc** (r. 1 corectat) "entwirren, (din "entwicklen,).

518. **desfătéz** {Subak 518 **Disfatidiare* [-*idiare* > -*idiare* nach Suff.]> *disfatdzare*. Eher *desfătéz* < **disfatidio* mit dem neuen Inf. *desfătà*. ||< **disfavitare* Pușcariu DR. III1091; < **diseffeto* Densușianu, G. S. III, 430-31.}

520. **desjúg** (r. 1) {"1. das Joch" (nu den) Z. 163.}

521^a. **desmetici** <**dismaticesco* Pușcariu DR. III 677.}

521^b. (fost ^a) <**disamicio* Giuglea DR. III 1090.} /

P.46

522. **desmiérd** {Subak 17 glaubt weder an **dismerdare*, noch an die gegebene Erklärung von *cajoler*. || Înainte Phil. Princ. 29, 99.}

{524^a. **desplântă**: *planta* "Fussole" TDRG.}

527. † **despúnǔ** {Subak 18: it. *disporre* volkst.}

528. **deștept** (in margine) L. M. D. {Imposibil: **disperrecto* TDRG.}

{529^a. **destrăbălă** <**extraballare*, it. *straballare* Jb. XX-XXV 155.}

530. **detún** (r. 1 după DETŌNO, -ĂRE) {Cf. Detunata.} (r. 1 după [ar. *bumbuneadză*] {ar. *detun* DR. III 762].}

{533^a. (din ^c) **Dipșa** <δύσος, -α, -ov Diculescu DR. IV 500.}

{533^b. (din ^a) ar. *dirinā* < *delirare* Kr. Jb. X, I, 96, Jb. XII 101. || cf. N° 485.}

{533^c. (din ^d) ar. **dis** "jumătate" < *de ipsu*, cf. alb. *dsa* Capidan, DR. IV, 1551.} /

P.47

{539^a. **doară**, cf. **doi**. Procopovici: "a doua oară" DR. III 629-42.}

540. **doi, două** {"Die Formen der anderen rom. Sprachen sind nicht Vollständig aufgezählt." Z. 163.} - {{*doară* < *adoară* A. Procopovici DR. III 629-42; cf. V. Bogrea DR. IV.}}

{540^a. (din 541^a) **doină** < **dovina* < *devina* < *divina* Serra Dr. IV 1558.}

{540^b. (rămas fără nunțiar) ar. **dol'u** "duios" {(Pap. 930)} < **dolens*.}

{541^a. **dop** {B. I, 290: *Dop* < *dop(t)* {durch Diss. *d.-t*} < DUCT-IUM}{> DUCT (ca *fuist* > *fost*): it. *doccis*, a. -frz. *dois* etc.; cfr. *ducem* > puglies. *doče* "cocchiume, Zapfen", vegl. *daŭk* "idem".}

542. I **dor** {**dolum* - și basc. *dolu* "Schmerz".}

544. **dorm** {S. J. 181: blg. *sladko*.}

548. **dreg**. (r. 2) {"1. *DĪRĪGO* st. *DĪRĪGO*" Z. 163.}

549. **drepneá** {<δρεπανίς, -ίδος Diculescu DR. IV 487.} /

P.48

{551^a. **druete** < δρυίτις Diculescu DR. IV 482.}

552. **duc**. (r. 1 după ar. *duc*) {și cu sensul lui *mă duc* "merg" P. B.1/2.
(Campid. *jukere* W. 61.)}

554. **dúlce** {"[sp. *dulce*]" Z. 163. | Campid. *durci*, *družī* (dulce)
W. 32.}

558. **Dumnezéu** {S. -J. (r. 181 (la r. 1 după "Himmel") vgl. alb. *parëndi*.
|| "Die Bemerkg. wegen des *i* (r. 3-5) passt für das Afrz. nicht." Z. 163.} /

P.49

560. I **duréz** (r. 1 peste "bauen") "behauen" Subak 18. {Neol. TDRG}

562. † **duroáre** {Campid. *dalori* = *dolari* W. 20}

{564^a. ar. **dzar** în *dzardzavuli* (*zarzavuli*) "diavol" < *dzar* + n. -gr.
zavuli < *Diavolus* P. Papahagi, Dunărea I (1923), 101-104.}

{564^b. arom. **džunar** < JUVENALIS.}

F.

566. **fac** {B. II, 432. (la r. 6, după *fă-te încoace* !) it. *fatti in là* etc. |
Campid. *fakere* W. 61.}

568. I **fag** (în margine după lomb. *piem.*) eng. (cu roșu). /

P.50

575. **făinár** {Cfr. srb. *vilica* Mi. Co. I, 52.}

578. ar. **fáo** (*fauă*) {Campid. *fă* < **fa-a* W. 23.}

581. **făr[ă]** (r. 1 după mgl. *fār, fāră, fōr*) = *afar*'.

{581^a. **fară** = "neam" < longob.: Giuglea, DR. II, p. 396-98.

Gamillscheg comb. ZfRPh, Bd. 48, p. 443.}

582. **fărîmă** {<**farrīna* (< *fragmina***farrīna* , din *far*)

{>**farrīma*} Giuglea DR. III 598.}

583. I **fărmec** {Diculescu DR. IV 430 {și 470}< gr. φάρμακον.}

{584^a. **fârtat** < **frateratus* (ca *pateratus* {"socru"}) Skok, Arch.

Rom. VIII 1/2, 149. | cf. *surată* și DA.} /

P.51

588. **fătă** (r. 4 corectat) Giliéron (din Gill-).

590. **făur** {Campid. *fráu* W. 38.}

591. **făurăr** (r. 3 corectat) It. *febbrajo* (din feb-). {"[sp. *febrero*]" Z. 163. |

Campid. *friargu* W. 26. | log. *frear* Țu. | cfr. *fluierar* (cu verde)}

{594^a. **fel** < alb. *ffal* < lat. *fabella* Giuglea, DR. II, 637-38.

Gamillscheg comb. ZfRPh, Bd. 48, p. 476.}

595. **feméie** (r. 2 de jos după a. -frz. *maisniee* adaos), sard. *domu* Subak

18. {Mi. Co. II, 43, Voc. II, 36. || Pt. sens cf. Din persp. Dict. {18}, și M. -L.

și L. Wagner ap. DR. II 886. | cfr. *hazaică* DA.} /

P.52

596. **fereastră** {Campid. *fronestă* W. 20.}

597. **férec** {*fabrico*. | † și cu sensul de "Ränke", ca lat. *fabrica* DA.}

{598^a. **feresc** < **ferire*, ar. *afirescu*. | < lat. *auferre* Giuglea DR. IV

1554; <lat. *auferre se* Candrea, G.S. III, 424-26.}

{599^a. **ferisca** < **FILICICARE* DA.}

600. **festúcă** {savant}.

{600^a. **(de-a) fetea** < *fiat* "uter" Giuglea, Dr. IV 1554.}

605. **fier** {Campid. *ferru* W. 61.}

607. **fierb** {B. I, 294: wenigstens in der 3 Pers. hat das Puglies. *ferve* (Arch. IV, 126.)}

{607^a. **fierbăză** † (**infierbăza** †) < **fervidiare* Capidan, Dr. II 759.}

609. **fiere** {fem. și în sanfr. *la fieu*, valm. *la fela* Salvioni, Note varie sulle parlate lombardo-sicule, no 190 (dar sic. *lufeli*).}

611. **fin** (r. 4 după ital.) *figlioccio* Subak 18, {B. I, 284 auch dalm., wohl nur im Norden u. dringt bis nach Unterkrein, vgl. Štrekelj. Zur slaw. Lehnwörterk. 17. || II, 430 bei *pil'un*, will mich u nicht befriedigen. {|| Răspîndirea romanică la Jud. Zur Geschichte der bündnerromanischen Kirchensprache 35.}} /

P.53

615. **fintînă** {} Campid. *funtana* W. 14.

616. **fiór** (r. 4 după *h'avrá*) Mi. Co. II, 38. {parm. *frevá* ("non da FEBRA, plurale di *FEBRU, ma da un'eteroclisi, -a invece di e, come a sua volta il rum. *fior* non non risale a *FEBRU, ma è formazione secondarie dal plurale *fiori*, perchè il pl. "brividi" e più usato del singolare), potentino *friewə* napol. ecc. Subak, 11. || Lm. | Campid. *frè* über **frevi* W. 47.}

617. **fir** {Campid. *fi i u* W. 40.}

{617^a. **firetic** < *phreneticus*} {{sard. *frenedigo* [it. *farnetico*, arag. *palretico*]}}

618. **fiu** {Campid. *fillu (filiu)* W. 17.}

{618^a. **fiulă** (*hiulă, hiolă*) < *fibula* Bogrea Dr. I 258, 557; III 866.}

619. **fiulăre** { *FIBULARIS. }

{619^a. **flăcău** < rom. *fleac* Pușcariu DR. II, p. 600-601.}

620. **flăcără** {-ură > -ără nach vb. *flăcără*, cfr. Subak 18. || Mi. Co. II, 48 < *flacula* = *facula*: it. *fiaccola*.}

{620^a. (din 620^a) **Flamma** > *flamă* (cu roșu)} {DA. (negru)}

621. **flămînd** {Mussafia, Voc. 145.} /

622. **flámură** {B. II, 433, auch it.} {{Din n. -grec. (cu roșu)}}}

{622^a. (din^b) [**flaur** < *flabrum* Bogrea DR. I 258].}

{622^b. (din^a) **flecì** < *faceo, flaccus* Giuglea DR. III 1090.}

{622^c. **floacăn** < **flocċĭnus* CDDE.}

623. **floáre** {"[sp. pg. *flor*]" Z. 163.}

{624^a. **flocos** < *flocosus*.}

{624^b. **flori** "menstruație" (Zagra, Com. N. Drăganu) < *fluores* (*menstrui*) ital. *fiori*, fran. *fleurs*, sp. *flores*.}

625. **flúer** {FIBULA + SIBILARE Subak, 18. Viell. **Fliblare* > **fliurá* > *fluera*. || Papahagi, Graiu bun I (1906), pag. 3-7: Forma originală: ar. *fluīară*, transil. *fluīeră* (Candrea, N. rev. rom. 1900) < *arundo* (*canna, calamus*) *fluviale* "trestie". Pentru "Schienbein" {și germ. "Flöte"} cfr. ar. *călamea di țsor*, lat. *tibia* "1⁰. Schieben. 2⁰. "Flöte". Forma masculină *fluier* după *șuer*. {{| (la r. 2 după mgl.)" nu *friel*, *sfriel*, ci *sfirel*, *sfiriel* și vin din blg. *sfiram* = "fluier (vb.), identice cu bgl. *sfirla* (var. sub rînd *sfirca* ?) "fluier" Capidan. (cu verde) }} {{gr. φλοιόριον Giuglea DR. III 590. || *sibilare* + *flare* > *sibilare* > **fliura* > *fluera* (ca *șuera*).}}

{625^a. arom. **flumin** "mulțime" < lat. *flumen* Papahagi T., G.S., III, 238-40.}

626. **flútur** {"aber *fluctulare* passt besser in der Bedeutung. Immerhin ist C's Ableitung recht gut möglich und eher in Anbetracht das Alb. als des Rum. vorzuziehen." Weigand Kr. Jb. 1902/3, I, 92. Auch arb.: *flūctulo* > **flūctulo* > **fluŭturon* > *fl'u-*.}

628. **foáie** {Campid. *folla* W. 58.} /

P.55

631. **foámete** {(la r. 3, după beeinflusst,) Schon M. -L. II, § 16.; (la r. 4, înainte de sard.) † **foamene** DA. nu ! DR. I.}

633. **foârfece** {Pt. disimilațiunea lui *f* - *f* (la ar. *f* - *t*) în *forb-*, *forv-*, *for-*, *form-*, cfr. Salvioni: Note varia sulle parlate lombardo - sicule 83 (cf. Muss. B. "fobese", Ascoli, Arch. glott. XIII, 281 - 2, Salv. Post. "forfex", M. L. Z. öG. 1891, p. 770. || Poate *forfices* > *foarfetse* + *forcipes* "Zange" > **foartsepe* > **foartsetsi* > *foartică* {(cfr. bari *fuerece* we, abruzz. *fórcere* și *fróvece*.)}

{634^a. **foasă** DA.}

{635^a. † **focariu** {, -are} < *FOCARIUM > v. prov. *foguiet*, fran. *foyer*, span. *hogar*}

638. **folcél** {vegl. *funkjela* "bozzolo del filugello", zuletzt Pieri, Z. 1904, S. 164; auch a. -ven. *folexel*, Arch. XVI, 302, Starine XIV, 33.} {|| = *foliculus*.}

{{638^a. ar. **for** "piață" < *forum* (deosebit de *for* "dijmă" < gr. *foros*) = P. Papahagi, Dunărea I (1924) 187-191.}}

{638^b. (din ^a) **frag** < *fragum*. (cu violet)}

641. **frământ** {"[sp. *fermentar*]" Z. 163 (la P. 56, r.2)} | {(P.56)} < *fragmento* Pușcariu ZRPh. XXXIII, 233-234 și DR. III 775-777.} /

P.56

642. **frásin(e)** {cfr. *frăsinel* (cu violet)} {{n. -grec. φράζο "Esche", sud. calabr. *frăššú*, n. -cal. *frassu*, etc. Rohlfs, Gr. u. Rom. 138.}

644. **fráte** {"sp. pg. *fraire* sind dem Prov. entlehnt." Z. 163. | Campid. *fradi* (mit Dissim.) vulg. cagl. *fradi*. || Cu sensul de "prieteni", cf. Bartoli, Dalm., dar și în sârb., cf. Jokl, Ling. Kult. 44.}

{644^a. **Frată** < φράτρα Diculescu DR. IV 498.}

{644^b. **Fratia** < φρατία Diculescu DR. IV 495.}

645. I **freámăt** {"[sp. pg. *fremíto*]" Z. 163. }

{647^a. **frecătură** < *fricatura*: it. *fregatura*, sp. *fregatura* CIHAC.}

{651^a. **frânar** < FRENARIUS A.L.L.VIII, 372.}

652. **frîng** {"[asp. *frangir*]" Z. 163.}

{653^a. {ar.} **friptal'u** < *FRACTALIUM S.§.}

655. **frîu** (șters imediat (*frîn*) r.1). /

P.57

{657^a. **fruntar** <FRONTALE (K. 4008) ital. *frontal*, v.fr. *frontel*, span. *frontal*.}

659. **frúnză** {B. I, 294: abruzz. *fronue*, sard. *frunza*, puglies *fronze* †.}

660. **frupt** {Campid. *fruttu*.}

663. **fúgă** (la r. 2) {"[sp. *fuga*]" Z. 163. {(la r. 3 corectat) Virg. *AE*. (din A.).

{663^a. **fugaciu** < FUGAX, influențat de suf. -*aciu* S. § 10.}

664. **fuiór** {poate și alb. *fjote* "Faser", pe care alb. Wb. 106 < **fileolum* > **fl'otē*, cfr. sp. *hijuela*. | și LB. se gândea la "*foliolum*." (total cu albastru)}

665. **fulg**. {< *fulg i dus* > **fulgulus* DA. | **flugulu* (v. -germ.) Giuglea DR. III 626. Gamillscheg comb. ZfRPh., Bd. 48, p. 483.}. /

P.58

668. I **fum** (r. 1 sus după "Eingebildheit"){it. *fumo* "albagia, superbia", fr. *fumées* Subak 11.}

669. II **fum** {(r.3 după ar. *beau tutune* "rauche Tabak") < tk. cfr. jüd. -span. früher *bivir' úmo* (G. Meyer, Alb. Wb. s.v. *pī*) Subak 18.} {(pentru 669^b) Campid. *fumu* W. £8}}

{669^a. **fumar** < FUMARIUM "Rauchfang".}

{669^b. **fumărică** = FUMARIA officinalis.}

672. **fund** {*fundac* (coll'accento originale dela fonte araba oppure con apparente suffisso slavo, o tutti e due) si trova anche nell'ital. *fondaco*, cfr. napol. *funndakā*. Subak 11. ||"[pg. fundo]" Z. 163.}

{672^a. † **funicare** "proprietate" < *funnicale < fundicale (< fundus cf. fr. *foncier*) s. din *fune* ? Bogrea DR. IV 815.}

678. **fúrcă** {"forcella dallo stomaco" ist in Italien weit verbreitet, vgl. auch. norm. *fourcelle*, ronchi *fourquète* unde gewiss noch anderswo." Z. 163.}

680. ar. **furínă** {"1. FURNUS, FURNINA" Z. 163.}

682. **furnică** {Pentru metateză cfr. sanfr. *frummiga*, Salvioni: Note varie sulle parlate lombardo - sicule, N° 101 n. | Campid. *fromiŹa* W. 42.}

684. ar. **fúrnú** {Subak 18: < n. -gr. φοῦρνος. | Campid *forru* < *fornus* W. 15} / (P. 59 r.1 adaos față de sard. *furru*) sard. {1.} *furru* {(c. *forru* "Ofen" < *fornus* Varro) W. 15} /

P.59

686. **furtúnă** {S. -J. 181: vgl. frz. *fortune de mer*. | Campid. *furtúna* W. 19.}

688. **fus** {Campid. *fúsu*.}

G.

{692^a. ir. **gābu** "galben" < GALBUS, -A, -UM.}

{692^b. **gâf** < γάφος Diculescu DR. IV 467.} /

P.60

694. **găină** {cfr. calabr. *pullora* "Plejade".}

695. **găinăt** {ar. *gl'inat*, pl. -*tsi* 291/29. (cu roșu)}

696. **gálbin** {> n. -gr. γκόλπινος "Schaf mit gelben Haar (Epir)" G. Meyer, Neugr. St. III, 83 (cu albastru)}

697. **găleátă** {HEM. 2842-43. | Pentru răspândirea cuvântului în Italia de sud și originea grecească a cuvântului latin, cf. Rohlfs, *Revue de linguistique romane*, II 285-86.

{697^a. (din ^d) **găluță** < *galla* DR. III 822 și C. Diculescu < γαυλιδα DR. IV 449.}

{697^b. (cu roșu închis, fără precizare) **gâmbă, agâmbă, îngâmbă, DA.**}

{697^c. (din ^b) **găoace** < *galla* DA.}

{697^d. (din ^c) **găoază** < *galla* DA.}

{697^e. (din ^a) **gârgăloț, -od, -oz** "gâtlej, mărul lui Adam" < **Garg-* (M. L. N° 3685). | cf. Dens. Gr. T. H. 54-55.}

{699^a. **găsi** < got. *gasaihvan* Giuglea DR. III 1090.}

701. **gaură** {< *caula* BURLA 40. | Die Vergleichung ist nicht sicher. Mi. Co. II, 49.}

702. **geană** {< cfr. ital. *ciglion* (cu roșu carmin)} {și Diculescu DR. IV p. 491 < γέννα (cu negru).} / (P.61 r.5) cf. și Jokl, J. F. 44, 59. /

P.61

{702. - 702^a. **geană** "mulțime de oameni, lume", propriu "naștere - generație - oameni - lume" (cf. *tot natul* și † *născutele* "generații" < v. gr. γέννα "naissance, origine" Giuglea DR. III 621. Gamillscheg comb.: analogische Singularbildung von *ginte* aus. ZfRPh., Bd. 48, p. 483.}

{706^a. **geonate** "genunchi, picioare" < **genuata* Drăganu DR. III 697.}

711. **ghem** {napol. *l'uðmmə* Subak 11.}

{712^a. **ghetare** < GLACIALIS.}

713. **ghiără** (r. 4 corectat) "Kniekehle" (din -tte) {"1. zweimal Kniekehle st. -kette" Z. 163.} /

P.62

{713^a. **ghies**, < **glaesu* < **gaesulu* < *gaesum* Giuglea DR. IV 1554.}

714. **ghindă** {*glandinem* A.L.L. XV, 548, Georges Wf. | Campid. *lândiri* aus *glandiri* < *glândine* (su *lândiri*) W. 31.}

715. **ghindură** {(r. 2 după alb. *gendëre*) < rom. Skok Arch. Rom. VIII 1/2 155.}
716. **ghindár** {"1. 'Eiche' st. 'Eichel'" Z. 163.}
718. **ghioacă** {Mi. CO. II. 58-59: *cochlea* > **cloca* > **kioakă* > *ghioacă*, *gheoacă*, *ghioc* - *desghioc*.}
719. (**ghioágă** {< **globica* Giuglea, DR. IV 1554.} {(Mi. CO. II, 59 < slav. *glogъ*})
- {719^a. **ghismane** < *Ghetsemane* Bogrea DR. III, p. 724 și u.}
720. **gínere** {Campid. *genneiu*.}
721. **gingie** {Subak 18: *gingie* < **GINGINIA* od. als solches aufgefasst und Sg. dazu: *gingină*, wie *frâu* - *frâne*. | Campid. *gingiás* W. 33.}
722. † **gintu** {"[sp. gente] aber asp. yente". Z. 163. || < *genŭtus* (part. lui *gigno*) "enfatement, production" > "neam, mulțime" ca *tot natul*, *geană* Giuglea DR. III 621.}
- {722^a. **gitnos** "mâncăcios" < **victuosus* Drăganu DR. IV 1553. (cu roșu))}
724. ar. **glótsă** {[ar. *gločă* < blg. *gloč(k)a*.}
- {724^a. **grăcina** < **ingrevicinare* Drăganu, Dr. IV, 741. || Spitzer, DR. V, 467-68.}}
- {724^b. (din ^a) ar. **grândză** < *grandia* DR. III 836.}
726. **grás** {Campid. *grassu* W. 31.}
- {726^a. **grăsun** < γρούσιον Diculescu DR. IV 429.} /

P.63

731. **gráur** (r. 1 corectat) "Star" (în loc de "Dohle").

{734a. **greș** < **agrestius* DA. || < srb. -cr. *greš* "Herling (Traube)" Bogrea DR. IV 822 (*dar acesta ar putea fi L rom. *)}

735. **greŭ** {Campid. *grai* (*gravem*) W. 31.}

{736^a. **grier** < **grillellus* Giuglea DR. IV, 1554.}

737. **grínár** {dr. neol.}

{737a. **grindină** < *grandinare* (ar. *grândină*).}

740. **grîu** (r. 2 corectat) "Weizen" (în loc de "Kern"). {Campid. *granu* W. 31. || arb. *grur*, *grun* < rom. Skok, Arch. Rom. VII 1/2, 155.}

741. **gros** {sard. c. 1. *grussu* "dick, gross" < *grussus* C. Gl. IV, 347, 52 etc. (= *grossus* + *drussus*) W. 14.}

{741^a. **groșteiu** < **gross(i)cellus*.}

{742^a. **gruiu** < **gruniu*; ar. *zgru'edz* DR. III 453.} /

P.64

{743a. ar. **grumur** "grămadă de pietre strânse, stog de pietre strânse într'un ogor" < *grumulus* "Haufen von Brennholz od. Steinen". Capidan, op. cit. || cfr. AW. 132. || cf. și *grumul'eu*, *grumud'eu*, "grămadă"} Dens. Gr. T. H. 55 || dr. *grumură* DR. II 624.}

{744^a. **grunz**. < **crondus* (< gr. *χονδροός* "grain de sel, etc." Giuglea DR. III 597, cf. *grândză*; cf. DR. III, 836.)

{744^b. ar. **gună**.}

{744^c. (din ^d) **gudură** < germ. **gud* + *ila*: Giuglea, DR. II, p. 386-389. Gamillscheg comb.: suf. e în legătură cu "*scutura*", ZfRPh Bd. 48, p. 473.}}

745. **gură** {și alb. *gol'e* (< ital. ?), n. -gr. *γούλα* "Mund"; alb. *ka goje ne* = *are gură* "er ist beredet", B. I, 278. | Campid. *gula* W. 31.}

{745^a. ar. **gurgiță** "partea dindărăt a capului" < *gurga*, P. Papahagi', Dunărea II (1925) 100. (cu roșu pe fișa pentru 747. **gușe** / **gușă**, q.v.).}

746. **gurgúiu** (r. 1 corectat) sa. (din sm.), (apoi șters "Traufröhre").

747. **gúșe** {(fișă mai lungă, lipită de-a latul și intitulată) **gușă** "Wir sehen dass das Gallische auf dem Wege zur Monophthongisierung ist: *eu* wird zu *ou* und mit diesem zu *o*, vielleicht auch *u*, vgl. das Material das Zupitza, Zs. celt. Phil. III, 591 zusammenstellt u. frz. *gosier* zu *geusia* (Z. r. Phil. XV,

242) ML. în Lit. bl. XXXI (1910) Sp. 282.} (la r. 8 după suguş) {{cfr. sârb. *gušiti* = "ersticken" (cfr. *dúšiti*) (adaos mai jos cu albastru)}} {{(la fine) rut. *Suši* plur. "Beulen, Diphteritis" (tot cu albastru adaos ulterior)}} {{(tot la fine, ultim adaos) Skok, Arch. Rom. VIII 1/2 155 arată că *eu* nefiind obicinuit, a fost înlocuit în lat. prin *au* (it. *gogio*) sau *u* (rom.); din rom. srb. *guša*, *zagušiti* = < *suguša*. (cu negru)}}}

748. I **gust** {"pg. *gosto*" Z. 163.} /

P.65

749. II **gust** {"1. 'asp.' st. 'sp.'" Z. 163.}

750. **gută** (r. 3 şters *strop* "Tropfen" - *stropsală* "Epilepsie") (în margine, spre fine) cfr. DA.

{750^a. **gutuiú** < κυδώνιος Diculescu DR. IV 490.} {{(în susul p., dorit intial ca 750^b.) < *cotoneus* şi o variantă *cottanus* (**cottanus*) > *gutii* > *gutui* A. Graur, Bul. Ling. II, p. 84-87.}}

H.

{751^a. **hăis** = *hăi* + *acesta, aista, ista* Nandriş R.F. I, 185-89; cfr. DA.}

{751^b. **hamon. havon** < *Haman* (nume pr., ministrul lui Ahasverus) Bogrea DR. III, 724 ş.u.}

{751^c. (din 752^a) **Harina** < Ἁλίνα Diculescu Dr. IV 501.}

{751^d. (din 752^b.) **hăret** < ἑρῆκτος Diculescu DR. IV 488.}

{751^e. (din 753^c) **hereu** < ἑρεύς Diculescu DR. IV 488.}

{753a. **hî estru** < *festus* Giuglea 8-10.}

{[753^b. (din 753^d) ar. **h'ima** < lat. *imus*, -a, -um + *h-* din n. -gr. *hamblà* T. Papahagi, G. S. III 420-421. Capidan comb. DR. III 474-77.}]}

{753^c. (din 753^b) **hoare** < *ovaria*. }

{753^d. (din 753^c.) [iacă < *eccum* Mussafia, Vok. 132; *eja qua* Tiktin, St. 29.}

755. **iápă** {Campid. *equa* W. 48.}

757. **iárbă** {(sters s. -ital.) neap. ew *dr̥d* (cu metateză) Subak 11. || "afz. *ebre* und das dazugehörige Zitat ist zu streichen" Z. 163.}

758. **iárnă** {potentino *mm̃erñd* "inverno", *mm̃arnar̃d* "invernata" Subak 11.}

759. **iáscă** {adaos r. 4 după ven. *leska*) "esca focaja" {Salvioni, Note varie sulle parlate lombardo-sicule, No 193-194, crede că *i* din sp. *hisca*, ca și lomb. *lisca*, se explică printr-o fuziune cu *vīscus* (cfr. sanfr. *věšca* = *esca*).} /

P.66

{759^a. (scăpare 359^a) **iasmă** < *levissima* Giuglea DR. IV 1554.}

760. **iaú** {(la r. 13 după *o iau* "ich breche auf") cfr. triest. *me čaposu*, germ. "ich packe mich zusammen"[după "mă duc"]. | (la r. 14 după *mă iau* cu cineva) cfr. fr. *le prendre haut* Subak 11. || B.I, 291: Bed. Prendere" auch abruzz. *levá, luvà, luá*, puglies. *luare* (Papanti 485), vegl. *levúr*, ferner bei Mavdalari, Canti del pop. reggino: *levari pe mmaritu*. Doch auch sard. (*leare*).}

{761^a. **Ida** < ἰδῆ, ἰδῶ.}

762. **ied** {(la r. 3 după sard. *edu*) B. I, 294: pugl. *éne*.}

{{764^a. (din 765) **iepar** < *equarius* Gram Rom. 51. 555 ș. u. (cu roșu)}}

765. **iépure** {Campid. *lěpuri* < **lěpre*, sonst **lěb ore* W. 18. (cu negru)} /

P.67

770. **ies** {(la r. 7) s. bologn. *ins̃ire* "uscire" Subak 11. | Campid. *eš̃siri* W. 62.}

771. **ieu** {**mēne* Bartoli § 488, 491: și în Sicilia există, precum dovedește nic. *min* "me", Salvioni, Note varie sulle parlate lombardo-sicule, no 101 n.}

772. **ir. íí** {și ar. ML.}

774. **Il íie** {Mi. Co. I, 59.}

{775^a. **îmbăgină** {<**ambagellare* Drăganu DR. I, 297 ș. u.}

778. **îmbin** {"zusammenfügen", vgl. - *binare* Mi. Co., II, 24.} *desbina* < *desghina* < **disglinare* Giuglea DR. III 620. (cu roșu)} }

{781^a. **îmbufnă** <**imbufonare* DA. {Capidan., DR. III, 758.} || < *bufo* "broască" Bogrea DR. IV 824.}

782. **îmbúib** {**imbuviare* Giuglea DR. II 632. Gamillscheg: **imbuviare* = *imbibere* + *pluvia* ZfRPh, Bd. 48, p. 476.}

{782^a. (din^b) **îmbubică** "instigă" (Banat) < *in* + *bombîicare* "bâzâi", cu aceeași trecere de sens cu sinonimul său român. {Pușcariu} Dr. III 676.}

{782^b. (din^d) **îmburda** cf. *bord* Giuglea DR. III, p. 595.}

{782^c. ar. **îmnă** < *in-mîinare* Giuglea DR. III 1090.}

{782^d. (din^a și apoi ^c) **imos** < *lîmosus* Dens. Gr. Ț. H. 53.} /

P.68

{783^a. (nu 784^a) **împăiă** <**impalliare* Giuglea 19.}

{783^b. (din^a) **împândără** <**impendulare* {Capidan DR. III 1088.} {**impinnulare* (cu var. supralineară *impîndulare*) DA. | DR. III 823; despre *penda* = *penna* cf. DR. III 884.}

784. **împăr** (la r. 2 după PALUS). (cu negru, subliniat cu creion roșu) LB. {În Banat "a împunge cu un ac gros (cu care se coase saci)" fig. *Mi-e inima împărată* Loichiță.}

{784^a. **împărăca** <**impilicare*. Pușcariu, DR. IV 1558.}

{785^a. **împărat** "palat" LB. <*palatum*. cf. *împărătuș*. *păraț*.}

{786^a. **împătrez** < *impetrare* Bogrea DR. I 259. || **impatrare* DA. cf. *pătră* la Șincai (latinism ?) (apoi barat DR. III 682).}

{787^a. **împilă** <**impiliare* Ciñ. TDRG (apoi barat cf. DR. III 681 ș. u.)}

788. **împing** {S.J. 181, (la r. 5 după "stossen") auch Ar. II, 28. P. B. 1/23.}

{788^a. **împing** "cheltuesc" < *impendo* Giuglea, DR. III 734.}

{788^b. (din^a) **împleteci** < **implecticesco* (corectat din -care) {Pușcariu} DR. III 678.}

790. **împlint** (în margine) L.M.D.

{790^a. **împopoțănă** (schimbat din -tonă) - *pupăză* < *upupa*: Capidan DR. II, p. 626.}

792. **împresur** (în margine) Cipariu, gr. I, 140.

{792^a. **împrinde** < **imprendere* (cf. *imprensibilis*).}

{792^b. **împroură** "a vărsa apă peste ceva, a udă" < **īmperrorare* < *ros* Dens. G. T. H. 53.}

{792^c. (îm)**prospătă** "a trată (rău)" < **perhospitare* Pușcariu DR. III 686. }

{{792^d. **împroșcă** < **proicicare* Giuglea DR. III 1090. ||< slav. 681 ș.u.}}

793. ar. (î)**mprustēdz** {< gr. (ἐμ)προσ(θεν) Subak 18.} /

P.69

{794^a. **împulp** "prind putere", *împulpat* "cărnos" < **impulpo* (cf. *pulpamentum*), din cauza înțeleșului DA.}

795. **împúng** {"[sp. *pungir*]"Z. 163.}

{797^a. **împutăciune** † "reproș, ceartă" < IMPUTATIO, -ONEM "Anrechnung".}

802. **înált** {"l. eng. *ot*" Z. 163.}

{803^a. **inărică** LINARIA *vulgaris*.}

{803^b. (dar v. 781^a) **îmbufnă**, ar. **îmbufnedz** < *in-bufono*, -are Capidan, DR. III 758.}

804. **încă** {La forma con -a: *ânka, nanka* si trova anche a Trieste ecc. Subak 11.; alb. <NON QU[I]A = it. *non che* Subak 19. || Bruch, ZRPh., 41, 582. **ānique* (cf. *dēnique*). || cf. ZRPh. XI, 81.}
- { {804^a. **încăieră** <**incavellare* Pușcariu DR. III 671 ș. u. }
încăibără <**incaviolare* Pușcariu DR. III 671 ș. u. } }
- {804^b. (din^a) **încălă** < **in-callare* (< *callus*{m}) *îngălă* <**incallare* + *gaila*.}
- {805^c. **încălă** "îngrășă" <**incallare* DA. și **îngălă**.} /

P.70

806. **încălț** {*încălție* <**calceaneum*, Giuglea, DR. IV, 1554.}
- {809^a. **încăpăstră** CDDE.}
811. (corectat r. 1 din ar. **încăresc** IV vb. *în*) † **încăresc** | Ps. Sch. 98/4, Cod. Vor. 120, 2, Dens. 123} IV vb. {[megl. ancores].}
- {811^a. **încău** "âcolo" < *in eccum hoc* Dens. G. Ț. H. 53.}
814. II **încét** (r. 1 anulat asteriscul la) *QUĒTO*, -*ARE*. {sp. *quedar* = "rimanere" Subak 19.}
815. **încei^vu** (la r. 4, la sfârșit vine mutat sfârșitul lui 816. **închid**): - Ein Partz. **CLAUTUS* setzt **CLAUTŌRIA*, AM > *cheotoăre*, *cheutoăre*, *cheptoăre* (ban.) sf. "Knopfloch" voraus.
816. **închid** {Pt. {urme de} *claudere*, *clasu* {în dial. it.} cfr. Salvioni: Note varie sulle parlate lombardo-sicule, no 28.}
817. **închiég** {Campid. *kallai* W. 46.} /

P.71

820. **încind** {ar. *ntesu* "care arde la gust" < *incensus* Capidan DR. II 630.}
825. **înci^viu** {ar. *anču^hare* (cu var. supralineară *anču^hare*) "a arde fără flacăară" Capidan DR. II 631-632.}

{826^a. **încură** < *incurrere* TDRG.}

827. (șters ^a) **încúrc** {**incolŭco* (Giuglea **incoluco* 12) și Diculescu DR. IV 465 < κροκῶ.}

{828^a. † **înde, inde** < INDE DA.}

830. **îndémn** {(șters nehotărât) cf. *ademeni*.} /

P.72

{831^a. (din 831 care e însă **îndés**) **îndoî** în *inimă îndoită* = *îndoiată* < **indoliata* Pușcariu, Din persp. Dict. 26.}

{831^b. (din ^a) **îndoî** < *dubie* Giuglea DR. III 1090.}

832. **Îndreá** (în margine) Mussafia, Voc. 141; Mi. Co. I, 20.

{832^a. (din 831^c) **(în)dreptă** < **directare*.}

{835^a. ar. **ine** "fibrele din corpul omului, fibrele subțiri care străbat vegetalele" < lat. *ina* "Papierfaser" P. Papahagi, Anal. Dobr. IV (1923) 371 375.}

836. **înéc** {cfr. *necătură* Cod. Vor. Dens. V. n. 126.} /

P.73

{838^a. **inelar** < **anellarius (anularius)*.}

{388^a. (sic: clipă de neatenție de inserare) v. 862^a. **inieptă**.}

{839^a. **înfărmă** (Ban.) "apucă, prinde" < **in-firmo, -are* Capidan DR. III 758.}

{840^a. **înfî(e)ră** (Mold.) "începe să se arăte" < *in-filare*, alb. *fîtoj* "începe" Capidan DR. III 739.}

{840^b. **înfîrbăză** < **fervidiare* Capidan DR. III 758-9.}

{841^a. **înfîripă** < *im-perfilare* Giuglea DR. II 825. Gamillscheg comb. ZfRPh., Bd. 48, p. 477.}

{841^b. **înflocos** < 1. *floca* p. *facla* (cf. alb. *fl'akë*, Capidan, DR. IV, 1551) (paranteze cu roșu și adaos la fel) + *înfocă*.} {(sublinear) DR. V, 472 (cu altă cerneală neagră).}

{842^a. **înfoià** <**infollio*, -are {cf.} DA.}}

846. **înfúlec** {S.J. 181. Erklärung nur für sp. -pg. passend. Rum. < *infollicare* "in den Schlauch (cfr. *foale*) stecken", wie frz. *ensacher*, *empocher*.} {(cu roșu la fine) < *in* + *folles*, *-*īre*(=*ēre*) "a se umflă și strânge ca un foiu", cu aceeași evoluție semantică ca *înfulică*.}}

848. **îngăléz** {"1. XXIX st. XXXIX" Z. 163 (la r. 5). | "*İnnegresc*" <**gallare* < *galla* Pascu, Despre cimil. I și Bogrea DR. IV 825. || Cf. *încălă*.}

{849^a. **îngenà** "a micșorà iuteala în mers" <**ingenuare* (cf. *congenuare*) Bogrea DR. III 732} {(cu creion roșu) ?} /

P.74

853. **înghít** {ar. *angl'it* I D. 17.}

854. **îngîn** {B. I, 293. vgl. *ganér* 'gridare'. || Pap. 5 ar. *angán* "chem cânilé, chem oile prin anumite semne și sunete (=înșel)" > "a o șterge, tuli". || Com. Dr. Capidan: ar. două cuvinte, a) *ngânescu* {(adaos de mai jos, ulterior) < *gannîre*} la sud, *ncânescu* la nord de "oftez, a scoate sunete" <(in *canere* (-escere). -b) *ngán* și la nord: "înșel - înșel copilul alintându-l, dându-i de mâncare" - {(pej.) "mânc" (d.e. *ngânași* ? = "ai crăpat ?", *ngáni s nu'ngâni* = "mânâncă, n'ai mai mâncă!"; și a momi câinii etc. | Cfr. fran. *piper* "attirer les oiseaux pour les prendre, en imitant le cri de leur espèce" - "duper en séduisant".}

855. **îngînf** {(la r. 1 după GONFLO, -ARE) Mussafia. Voc. 143.} /

P.75

861. II **îngúst(éz)** {"sp. *ensangostar* auf *ezangustare* zurückzuführen geht nicht wohl an: das Praefix stimmt nicht zur Bedeutung; es ist Wohl von *ensanchar* übertragen." Z. 163.}

{862^a. (nu 388^a. la p. 73) **inieptà** < *in* + gr. *ἰόπτω* Diculescu DR. IV 463.}

865. **înjunghiū** {*deangulare*, cf. REW.}

866. **înjūr** {"1. frz. *injurier* st. en -" Z. 163.}

868. **înót** {cfr. *nutare* Cod. Vor. Dens. V. n. 126. || "Kreuzung *nato* + *no* ist nicht sehr wahrscheinlich, da dieses im Vulg. l. vermutlich *nao* lautete". Z. 163. || Settegart, Z. 1913 (37), 195 < *natare* + *motare* "hin u. herbewegen". || P. Skok Arch. Rom. v.III, ser.III, p. 131 explică pe *NOTO pe teren lat.}

870. **îns** {W. J. 100. (la r. 9, după alt-rum. *dins de diminetă*) möglich trotz ar. *dislu*; aber wie *de* nach *ipso* erklären? || Se zice și *des dimineată* și {prin} (în loc de s'a simțit, șters) *de dimineată*. * Cf. DR. III 857 n.} {{Capidan.: *disu* numai în întrebarea *caidisū* (vrei) ? = "care (lucru îl vrei) ? Răspuns *aistu dislu* = *de ipso*. {(subliniar) și din *eluși* etc. *illi-ipsi*}.}} {{Campid. *insoru* = *ipsorum* W. 68.}}/(la p. 76, r. 10, după "Individuum") {S. J. 181. vgl. alb. *vetë*} /

P.76

{870^a. **însâmbră** <**insimulare* D. Pușchilă, *Mol(itvelnicul) lui Dos(oftciu)* 74.}

871. **înșel(éz)** {și *înșelă* "betrügen" cf. TDRG, Papahagi Jb. XIV, 152, Skok (șters ZRPh) ASPH, 1918, p. 84, Spitzer DR. III 651. || <gr. *ψελλω* Giuglea DR. III 1090.}

{872^a. **înșfăcă** <**infascicare* DR. III 1088, cf. *însă* III 381, 621 (Giuglea).}

874. I **însór** ar. *surà* P. B. 1/2 etc. || "uxoror mit eingeschobenen n" Mussafia, Voc. 143.}

875. II **însór** {Mi. Co. II, 49: *însurà* "vorschuh'en" eigtl. "besohlen": *solea*.}

{{875^a. **înspică** < *inspīco*. (cu roșu)}} /

{878^a. **întărcă** <**interricare* Giuglea DR. III 1090. |< **intérico* "< a > adumică ceva în apă pentru a nutri copii< i > mici" P. Papahagi, Anal. Dobr. IV (1923) 89-93.}

880. **întelég** (în margine la r. 3 după (*digoñ, del'goñ*. {(la r. 6 înainte de liniuță) Cuvîntul se găsește, ca împrumut, și în l. bască: *endelgatu* (ZRPb., 40, 491 ș.u.)}

{{881^a. (din^b) **întelept** † "minte" Ps. Sch. 526 < *intellectus, -um.*}}

{881^b. (din^a) **întesà** <**insitiare* DR. II 823.}

882. **întefesc** { **INTĪTĪRE* > *intetire* Subak 19 (wo unnötig: **întițire* > **întițire* > *întefire*).}

883. **întîi u** (în margine la r.2 după -UM) Mussafia, Voc. 186. (subl. cu creion roșu) { **antaneus* neatestat din **anteanus* (ca **propeanus*) supt presiunea suf. -*aneus* DR. III 387. | Din *ante iniens* Skok, Romania L (1924) 217, respins în Dr. IV (ultima trimitere subl. cu creion roșu).} (Ultimele trei rînduri despre "illyrischer Einfluss" marcate cu creion roșu în margine)

884. **întîmplu** {cf. Din perspectiva Dicționarului, 44-45, *adde*: DR. III 763.}

{884^a. **întînà** < *tenuare.*} /

P.78

890. (nu 891^a) **între** {< *ante* CD.}

891. **întreb** { **interobo* nach *probo* ?}

892. **întreg** {"Metathese zeigt auch sp. pg. *entregar.*" Z. 163. | Campid. *intéru* W. 48.}

{892^a. **întremà** < **intrarmare* DR. I 235 Pușcariu.}

894. **întro** {*intro* = *intra* A.L.L. XV. 246.}

895. **întúnec** {< **innocico* Giuglea 10-11.}

898. **învăt** {"Lehren" (sters vgl.) auch s. -span. || "Warum soll man eine Zwischenstufe 'an die Schrift gewöhnen' (cf. r. 8) annehmen ? Der Übergang

von 'angewöhnen' zu 'lehren, lernen', doch auch ohne das möglich." Z. 163.
 || Cfr. Bartoli || Cfr. Schuschardt, Z. 1913 (XXXVII), 177-185 {} (subliniar)
 *invitiare + initiare (subl. cu creion roșu) || Cf. *cal cu învăț* (scil. "rău"). } /

P.79

{899^a. **înveghia** < *invigilo*, -are DR. VII.}

{900^a. † **învie** < *invivere* (*înv i*) DR. II 611.}

903. † **învit** (în margine) LB.

904. **învôlb** (corectat tipografic r. 6) vollzogen. {Cf. *dezvolb* Giuglea 8.}

{905^a. **ismă** < ὁσμη = ὁσμή Diculescu DR. IV 482.}

906. **îțe** {*îț* Giuglea 12-13. | Campid. *littu*, log. *lizzu* W. 49.}

J.

908. **jneápân** (în margine) L.M. Gl. /

P.80

913. **júde** (corectat r. 1) († {pl.} *judeci*) (din (+ *judecu*)) {fem. *judecească*.}

916. **jug** {Campid. *gu* W. 24.}

918. **jugástru** {Diculescu DR. IV 482 < ζύγαστρον.} {(la r.2) ζύγια "Anchorn" s'a păstrat și în Italia de sud, în fostele regiuni grecești.} {(la r. 3 corectat) II, § 523, 560 (din II, § 560).}

919. **junc** {și bar. *xiunghe* "giovenco". Salvioni: Spogliature sici - liane I, N° 5 n.}

923. **juní(n)că** (adaos în margine) Mi. Co. II, 75.

924. **juníce** (adaos în margine) Hasdeu, C. d. b. I, 286.

{924^a. **jupân** < **giupanus* (< **giupa* < gr. γύπη 'casă') Giuglea DR. III 609.}

925. ir. **zúritse** {W. J. 93, Entspricht genau dr. *junice*.} /

{K'}

{928^a. k'ipinare (ar.) "pincer" < **pīpinare* CDDE 930.}

{928^b. k'ipurare (ar.) "pincer" < *pīpulare* (cf. *pipilare*) CDDE 931.}

{928^c. k'urare (ar.) "piauler" < **pīulare* (< *pī*, cf. *pīpire*) Candrea în CDDE 932.}

L

929. **la** (corectat la fine) Rom. Gramm. III, (§ 428) (din Rom. Gramm. III, 364).

930. **lac** {n. -cat. *llac(h)* Subak 424.}

{943^a. **laie** < v. gr. *λάγιος* Diculescu DR. IV 441. ||< *labes* DR. IV.}

935. **lámură** {< **lamula* (*lamella*) Giuglea 14).}

{935^a. **lăor** < *liber* ML..., Tikt.}

{935^b. ar. **lángută** (după negaț.) "nimic" < *nec-gutta* P. Papahagi, Dunărea II (1925), 99 (cu roșu).}}

936. (**lápăd** {CFr. Pap. 2. ||< *liquidare* Herzog I, 220}{Dr. V, 483-95. (cu albastru)} }

939. **lápte** {Campid. *latti*.} /

P.82

{946^a. **lătăreț** < **latericius*.}

{954^a. **lăune** < **lavone* Bogrea DR. II, 467 (corectat din 367). Gamillscheg comb. ZfRPh., Bd. 48, p. 477.}{(supralinear) I. Iordan, Top. 141 < *leo*, -*onem*.}}

955. **lăur** (corectat r.1) "Stechapfel" (din "Lorbeer").

{955^a. **lăureasă** "lucrătoare", deriv. din *laborare*, Capidan, DR. IV 1552.}

956. **lăurúscă** {cf. alb. *ṙuš* "Traube" Jb. XX-XXv 80.}

{956^a. -1e < libet DR. III 397 ș.u.}

{956^b. **leoarcă** - v. sub 966^a.}

957. **leăgăn** {Pt. obiect cf. megl. *cărciciu* la Pap. p. 199 (65); pt. *arină* cf. tarent. *nazzejare* "cullare" < *altiare*, Iordan, ZRPh 42, 535.} /

P.83

958. **leg** {Campid. *liai* < *ligare*.}

961. **lēge** (corectat r. 2) eng. *alak'* (din *alaidž*).

{966^a. (nu 956 b din c, p. 82) **leoarcă** < *λιβρικός Diculescu DR. IV 492.}

{{966^b. (și aici adăugat fără număr, deși cf. 936.) **lepădă** < *liquidare* Herzog DR. I 220 ș.u. || DR. IV.}}

{966^c. (din ^a) **lespede** < λίσπος Diculescu DR. IV 490.} {(mai jos) TDRG.}}

{967^a. **leșină** < **laesionare* CDDE; combătut de Giuglea DR. II 829, care propune: *līxīnare* < **lixina* < *lixa* "klares Wasser".}

968. (reluat, cf. 954^a.) {**lăune** < *leonem* Iordan, Dift. ||(< *lavonem* Bogrea DR. II.)}

{{968^a. **leurdă** < *λευβύροδος Diculescu, DR. IV 455.}}

{{968^b. (din ^a) **leuștean** < **leuisticellus* Pușcariu, DR. IV, 1558.}}

{{968^c. (din ^a) **licări** < germ. *link*-Giuglea DR. III 1090. |< *liquorare* DR. IV. }

{{968^d. **licuriciu** < λυκουρίκιον Diculescu DR. IV 489.}}

969. **limbă** {Campid. *lingus* W. 48.}

970. **limbric** {B. I, 293: "dalm. -*lebrak* (nb. *lumbrak*) (var. supralineară *l{o}mbrak*) erinnert an. rum. *limbric* "lombrice". Ist. alb. *l'evris* wegen des -s aus dem. N. -it. entlehnt ?" } /

P.84

971. **limbút** {(se refuză etim. r. 1 |< *LĪNGUŪTUS) Nu căci *mb* !}

{971^a. **limpeda** S. J. VI 80 < *limpidare*.}

973. **lin** {ληνός Diculescu DR. IV 460.}

974. **lînă** {Campid. *lana* W. 34.}

{976^a. (scăpare 776) **lindic** < *landīca*.}

977. **lîndină** {sard. c. **lîndiri** "Nisse, {Lauseier}" W. 12.}

982. **lînjesc** (pus între paranteze drepte și corectat) {IV vb. (din I vb.) (*tânji*) |

La C. A. Rosetti, cf. DR. III (Grimm).} /

P.85

{984^a. (rămas fără număr) **lîntiță** ML. 4981.}

987. **luceăfăr** {și *lucer* {cf. sp. *lucero*} Dr. 830.}

{988^a. **lucezi** < *lucidus* Bogrea DR. IV 830.}

989. † **lucoăre** (în margine) Cipariu, gr. I, 210 (la fine) A.L.L. III, 515.

990. I **lúcru** {ar. *fac lucrū* = "câștig bani" Capid. = *lucrum facere*

Georges "gewinnen", cfr. v. -rom. *fără lucrū* = "sans profit", Cuv. d. bătr. I, 280. || cf. **afannare* "sich abmühen", ajunge în dial. franc. la sensul "gagner par le travail", "Gagner avec peine et fatigue", "gagner avec peine", etc. Wartburg s. v. || DR. III 820 || Cf. ML.}

991. II **lúcru** (adaos la fine pentru "erreichen") "erreichen, geninen" = a-și da silința.

993. **lúme** {"ac cu lume" (= piatră sclipicioasă) Dr. III 1090.}

994. **lumínă** (în margine) Tiktin, Conv. lit. XIII 298. /

P.86

{995^a. **lunăriță** "botrychium LUNARIA".}

997. **lúnec** {*lubricare* für "serpere" bei Venantius Fort. Schuch. Supl. XX, 11. Ml. Co. II, 29.}

998. **lung** {Campid. *longu* W. 13.}

1000. **lúntre** {B. II, 433. "Lynter ist. urspr. südit. (sic. (*luntru*), rum. slavo-rom. (bulg., srb., *lontra* în Montenegro), alb. u. graeco-rom. λόντρα ;

woraus wohl s. -it. *londra*, dalm. (*I*)*ondro*, *lundro* "piccola imbarcazione", span. *londro*.)

{1001^a. **lupare** < *lupalis* Bogrea DR. IV 831.}

1005. **lut** {sard. c. *luđu* W. 14.}

{1005^a. ar. **luṭ** "copil" < *lutetus* Capidan DR. II 630 |< *copiluṭ* ?}

M.

1007. **măcél** {neol. TDRG. }

1009. **mácin** {B. II, 433: dalm. *maknuár* "macinare" und heute im ganzem N. -it., vgl. aber Flechia Arch. VIII, 370, Ascoli X, 89.} /

P.87

1012. **mácru** {"Dass *măcrat* 'saure Milch' auf *macru* zurückgehe ist sachlich nicht sehr einleuchtend."}

{1014^a. (nu 1022^b) **măgura** < *μαγούλον* Diculescu DR. IV 497.}

{1016^a. **maimare** < *magnarius* Giuglea DR. II 827 ||*Mămăruṭă* < *magnaria* = doamnă ?} (v. și 1020).

{1016^b. † **mainte** < *magi[s]ante* .}

{1018^a. **mălaiu** < *amylum* + *alia* sau gr. *μύλλω* "macin" + *alia* Giuglea DR. III 601. || {{Gamillschege: "überzeugt nicht" ZfRPh Bd. 48, p. 483.}} || Weigand < *meiu laiu* 'negru' || (repetat) Weigand < *meiu laiu*, cf. și Bogrea DR. IV 831.}

{1018^b. **mălȣează**, arom. *malȣeadză* "vărsat" < *mal(a)taediă* P. Papahagi, Anal. Dobr. IV (1923), 371-375. | cf. Capidan < alb.}

{1018^c. **mălură** < *malura* Giuglea, DR. IV 1554.}

1020. **mămăruṭă** {V. J. 93 *mămăruṭă* Nebenform von *măriuṭă* .}

1020^a. (în josul paginii 87, fără număr) **mângăia** < *μαγγανέω* Diculescu DR. IV 474.

1021. (de fapt 1022.) **mănúnch i u** {Campid. *manu u* .}

1022. (de fapt 1021) **mănînc** {"Dass *mîncă* auf *mîndcă* beruhe, ist schwer zu glauben, wenn man *vindicare* > *vindeca* daneben hält. Ich meine dass man doch von *manducare* auszugehen habe, das vielleicht unter Einfluss von manus zu *manucare* umgestaltet worden ist; aus der Kreuzung von *mănăncă* (wie *mărunt*) und *mîniec* (*manico*) wäre dann *manăncă* entstanden; *mîncă* wäre dann eine Reduktion davon." Z. 163.} /

P.88

{1022^a. ar. **mar** "amărît" < *malus* P. Papahagi, Dunărea II (1925) 101 (cu roșu)}

1024. (dorită schimbare cu 1025) ar. **mărât** {cfr. † *amărut* HEM. 1027/31. | Mi. Co. 46 *mărat* ist viell. mit *male* zusammenzustellen. | Campid. *malădiu*, log. *malăidu*, a. log. *malăvidu* W. 27.}

1024/1025. {sind zur Herstellung der alphabetischen Ordnung zu vertauschen". Z. 163.}

1025. (dorită schimbare cu 1024) **mărăcine** {< **marrucina* Jb. XIX-XX, 138, XX-XXV, 80.} {(la r. 3) alb. *mërkîni*.}

{1025^a. **mărăsân** (*meresân*) < *male* - *sanus*, -s, -um Drăganu, DR. IV, 741.}

1027. II **măre** {cfr. *săptămina mare*, *ursa mare* = lat. MAJOR! Cfr. Subak 20. || "Dass in *fată mare* das Adjektiv noch die urspr. Bedeutung (*mare* "männlich") habe ist doch ganz unwahrscheinlich, es ist einfach als 'gross' = 'erwachsen' zu verstehen". Z. 163. | Cf. Wundt, p.2, la origine la animale nu se făcea deosebirea de sex, ci de "Wertunterscheidung": "*mare*" = bărbat, "*mic*" = femeie. || < *maiores* Giuglea DR. II 827 (*măre*) || alb. *mađ-i/maiores*) DR. III 819. || < *maior* > **mairo* > **mario* (ca {*madia* <} *maida* < *magida* > **maria*, plur. *mari*, de unde sing. *mare*, după *tari* - *tare* Skok, Romania L (1924) 223.}

{1027^a. **mărar** < μαράριον Diculescu DR. IV 460.} /

P.89

{1030^a. **măre** (mai bine 1027^a) < *ma(iu)re* aton, < *maiores* Giuglea DR. II 827, III 610.}

1031. **márgine** {B. I, 292: "Volkstümlicher bewahrt MARGINE

Form u. Bedeutung im dalm. *m(e)rgan¹*, -*in¹* "termine, confine"} und rum. *margin* (in Mazed.), das "Zuletzt, endlich" heisst. s. Ar. s.v., auch im Sard. als Orts.-N. (Arch. Triest. 1903, 148. || *marne* (?).) {"[frz. *marge*, span. *márgen*]" Z. 163.}}

{1031^a. {ar.} **mărinare** "întrista, mârni" < *malignare* [P. Papahagi], Dunărea I (1924), 185 - 186.}}

{1031^b. **mărit** "ginere" Ps. Sch. 18/6 < *maritus* Dens. V. N. 529.}

{1032^a. ar. **mărităscu** "a se înrăutăți" (boală) < **măreață* < *malitia* Capidan DR. II 627.}

{1032^b. **măriná**, **măriní**, **mărin** " a se bolnăvi de stomac" < **malinare* < **malare* + suf. -*inare*.}}

1033. **mármură** {Campid. *mármura*, daneben *mármuru*, *marmorem* W. 18} și Diculescu DR. IV 398 < lat. *mármur*, -s < gr. *μάρμαρον* .}}

1040. **măsă** {B. II, 432: Pieri, Arch. XVI, 166. || Subak, 429: auch im cat.: *joch de mesa* "billar". | Campid. *me'sa* W. 37. {și Diculescu DR. IV 432 < gr. *μάζα*.}} / (P. 90 în margine) L.M.D. /

P.90

1042. **măsălar** {< **măsurar* < *MĒSSORIUS* au **MĒSSURA* + -*ar* ?}

1043. **măsărită** (în margine) LB.

1044. **măscur** {Campid. *maskru* W. 46.}

1045. **măseá** {(r. 3 după sp. *mejilla*) "Wange, Backen" (cfr. *falcă*).}

1047. **măsúrá** {(r. 2 după eng. *mazúra*) *imsúra*}

{1047^a. **mătar** < *mattiarus* Giuglea 15.}

1048. **măte** {B. II, 431: hiezu abruzz. || Mi. Co. 69. || *mătare* < **μαζήον* Diculescu DR. IV 497.}

{1048^a. **Mătareá** < *μαζάριον* Diculescu DR. IV 498.}

1049. **mătrăgúnă** {durch gr. Vermittlung, wodurch *t* < *nd* und Suff. (cfr. *παπαρούνι*: *παπαρίνα* "papavero", *ζουπούνα* G. Meyer, Ngr. St. IV,

68, 66) erklärlich. Subak 19. || DR. III 819 {v. Diculescu DR. IV p. 485 < μωνδραγόρας. || prin intermediar albanez Jokl, IF, 44, 49 ș. u.}
 {1049^a. **mătreață** < **tramîlea* Pușcariu - Giuglea DR. III 603. Gamillschege comb. ZfRPh, Bd. 48, p. 483. || (nu 1051^a) **mătreață** < μαθαρότης Diculescu DR. IV 479,} /

P.91

1052. **mătur** {< Serbischen, was Akzent, Bedeutung und Verbreitung (ausschliesslich im Westen) beweisen. Weigand Kr. Jb. 1902/3 I, 94.}

1054. **mătúșe** {cfr. Diez, Wortschöpfung, 37, ap. Mi. B. 13.}

1057. ar. **merdu** {die ar. Form. *merðu* (Dal.) weist auf griechische Vermittlung, Jb. XX-XXv, 74.}

1058. **merg**. {B. I, 293: "vegl. *merg* - "traghetto" (auch als Orts - N. Mergo, heute Smergo) geht vielleicht mit rum. *merge* < EMERG- (Wollmüller's Jb. VII, 111)." B.II, 430: vegl. *merg* - vegl. vorläufig tosc. u. s. -it. *marangone*, De Gregorio, Studi glott. it. I, 27. || Cf. DR. II (Iorga) || Cf, Locul Limbei rom. || Cf. Giuglea DR. I 486: *meo* + *pergo* || Cf. Daicovici, DR. IV, 477-78.}

1059. **merinde** {Campid. *marenda* = *merenda*. W. 20.}

1060. **merindéz** {ar. (a)*miridzu* "odihnesc (oi, capre) în vremea căldurii" P. Papahagi, Dunărea II (1925) 104. (cu roșu).}

{1061^a. **mesereare** < MISERERE.}

.{1061^b. **mește** < *miscere* TDRG.}

{{1061^c. **mesteacăn** Candrea cf. DR. III.}}

1062. I **mestec** (în margine) Mussafia Voc., 152; Mi. Vo. II, 4. {Campid. *máietu*, -ai.}

1063. II **méstec** (în margine) Mussafia Voc., 152. / (la P.92) {B. I, 294: vegl. *meskuár* kann phonetisch sowohl hierher, als auch zu *mischiare* gehören.} /

{{1063^a. **mesteacăn** < μαστούχινοϛ Diculescu DR. IV 480.}}

1064. ***met** od. ***mit** {B. I, 430: vgl. *mai s* "messo" lautgerecht, wie a. -s. -it. *misu*, *miso* bei Posa (anders Savj - Lopez. Z. 1906, 43/4.), noch heute sic. *la misa* "il mettere", und Wohl auch sonst, ausser den meisten gallo - u. rtr. Mundarten. M. - L. II, § 345.}

1065. **mezín** (renunțat la el prin bare, dar cu șovăire) {"der Vergleich mit dem Deutschen ist mir unverständlich" Z. 163.}

{{1066^a. **miață** "friguri" (în Țara Oașului *m'iață*, arom. *n'iață*) <**ignitia* Skok Časopis VII, p. 166 ș. u. ||*m'iață*.}}}

1067. **mic** (la r. 9 în margine, după vgl. Zeitschr. rom. Phil. se cere cu ? trimiteria la volum) {(la r. 13, după *mititel*) Subak 19: *micițel* >**mițițel* >**mitițel* > *mititel*.}

1070. **miél** {{(la r. 2 după AGNĒLLUS, -UM) Plautus: înlocuiește tot mai mult pe *agnus*}} {cat. *anyell* Subak, 421 || <**agmellus* cf. Zur Rekonstr., p. 37. "ansprechende Deutung" Ettmeyer, Prinzipienfragen der rom. Sprachwiss. p. 10.}

1073. **miérlă** {Campid. *meúrra* W. 18.}

{1073^a. **mierliu**, ar. *nirlu* <**merulus* Pușcariu DR. IV 406-409.} /

P.93

1075. **miéz** {Il napoletano *miétso* mostra la nota irregolarità nel riflesso di MEDIU, à Potenza c'è la forma corrispondente al cal. *menzu*: *mēndzə* Subak 11.}

1076. **mijlóc** {S.J. 181. (la r. 4) die Gründe nicht überzeugend. ||Campid. *Meilóžu* (eine Gegend im Logudoresischen = *Meinlocu*. W. 57.)}

1079. **mînă** {(la r. 11)"l. frl. statt frl. sp.; gask. man braucht nicht auf *MANA zu beruhen; vgl. *paa* PANE." Z. 163.} /

1085. **mîneacă** {Campid. *máni* a W. 50.}
 {1086^a. **minegociu** <*μυνικόκιον Diculescu Dr. IV 478.}
 1089. **mîntă** {< μίνθη, μίνθα Diculescu DR. IV 482.}
 1092. **mînz** {<*mandius (< *mannus*) DR. III 883.} /

P. 95

1095. **mîrced** {*mèrce*d Giuglea 26.}
 {1095^a. **mire** < μεῖραξ Diculescu DR. IV 492.}
 1096. mgl. **mirîndzu** {B. II, 433: hiezu sard. cal.; tosc. auch *lemérie* Parodi, Miscell. Ascoli, 463.}
 1098. **mișină** {*mausoleum* Giuglea DR. I.} {{în legătură cu *mæssio* Giuglea DR. III 613.}
 {1098^a. **mistreț** < *mixticus* Candrea.}
 1099. **mîneru** (la fine) cf. 1210b (de fapt 1183^c. ar. *nirlu*) {cf. DR. V 406-409.}
 1102. **moără** {"füge hinzu "Mühlstein" bei den anderen rom. Spr." Z. 163.}
 {1102^a. **moarbed** < *morbīdus*.}
 {1003^a. **moare** "nărav" < *mos, morem* G. Coșbuc, Versuri și proză, 1897, p. 59; V. Grecu, Codrul Cosminului I, 569} {{Și ar. *morū* (șters O. Densușianu) G. SD. I, 329.}}
 {1005^a. **moleată** < *mollītia* Giuglea 16-17.}
 {1005^b. **molînd** < **mollībundus* -" 17.}
 {{{1106^a. **molid** < gr. μελάνδριον Giuglea DR. III 1090.}}}
 {1106^b. (din^c) **momâie** < **mammanea* Giuglea DR. II 820.}
 {1106^c. **molura** < *μόλοθρον Diculescu DR. IV 460.}

● {1107^a. ar. **moru** "obiceiu" < *mos, morem* (în loc de **moare*)
T. Papahagi Gr. S. I, 328-9.}

{1109^a. **mormoloc** < *μορμολύκη* Diculescu DR. IV 486.} /

P. 96

{1111^a. ar. **mpihúr** "prind ceva cu acul" < **per-fibulo* > **prefiurare* >
preh'urare Capidan DR. II 631. | Gamillscheg se îndoiește, ZfRPh, Bd. 48,
p. 476.}

1114. **múche** {Campid. *müggü* "Baumstamm" = *mutilu, muc'lu, mul' i u* neben log. *muju* ds. = *muc'lu* (wie *oju* aus *oilu*). || DR. III 830 contra
< lui > *mutilus* | CDDE n°. 1159.}

1116. **mucoáre** (în margine) LM. D. {(la r. 1 după "Rotzkrankheit")
"mucegaiu" Dens. G.Ț.H. 53.} {(la fine) = substanța care se curăță de pe
soarte (la Aromâni).}}

1117. **mucós** (șters asteriscul la *MÜCCŌSUS*,-A, -UM și motivat în
margine) C. Gl. II, 517 ap. Giuglea 18.

1120. **muiére** {*MULIEREM* anzusetzen sind wir nicht berechtigt, das
Frz. und das Rät. weisen deutlich genug auf *ē*; s. Meyer - L., Einführung,
S. 99". Z. 164.}

{1121^a. **mulă** < *mullus, -a* DR. III 843.} /

P. 97

{1124^a. arom. **mul'** - < *MULLEUS ML.*}

1125. ***mulzáre** (r. corectat în margine) Jb. III (din II) {după *mânzare* ?}

{1125^a. **murnă** < al.d. *muoma*: Giuglea DR. II, p. 401-402.
Gamillscheg comb.: ZfRPh Bd. 48, p. 473.}

1127. ar. **múndă** {< pl. *mundzî* < alb. *mundzë* Kr. Jb. IX, 1, 77.}

{1130^a. **munună** CDDE 174, ar. *murună* Gr. S. I, 226.}

1131. I ar. **mur** {< **σμυρρίς, -ίδος*, Diculescu DR. IV 481.}

< gr. μούρον.}

{1133^a. (din^b) **murg** <*μουργ - ικός Diculescu DR. IV 457.}

{1134^a. (corectat din 1133^a) **murnu** <*morrinus ML.}

{1134^b. **mursă** < *mulsa* ML.}}

1135. **mursec** {Campid. *mussiái* (*mursicare*) W. 41.}

{1135^a. **murta** < μурτη Diculescu DR. IV 498. } /

P 98.

{1135^b. (din^a) ar. **mușat**, istr. *musăt* (dr. **Mușat**) "frumos" <*muș

(cf. *Mușa*) < **musteus** "jung, frisch, neu" Giuglea DR. III 767.}

1136. **mușc** {(la r. 2 înainte de atestări) B. II, 433 hiezu dalm. }

1137. **múscă** {Campid. *muska* W. 41.}

{1137^a. **Muscel** <*montiscellus DR. III 819, DR. IV, 1558.}

{1139^a. **muscur** <*musculus Giuglea 18 {și ar. *capră muscură* "de culoare deosebită la grumaji, la burtă și subț cele patru picioare".}}

{1142^a. ar. **muștinedzu**, **măștinare** < *mestus*, **mestinus* Capidan DR. III 1088.}

1143. **mústru** {cfr. *ich werd's dir zeigen*.}

1146. **mut** {Gamillscheg, *Oltensische Mundarten*, p. 96 aduce dovezi pt. etimologia lui Titkin MOVITIARE și contra lui *MUCCIARE.} /

P. 99

{1146^a. **mutătură** < *mutatura*.}

N.

{1148^a. ar. **năŃeámă** < *infima* T. Papahagi Gr. S. I, 329.}

1149. **naie** {log. *nae* 425 || neol.}

1150. **nălbă** {Cam < p > id. *narba*.}

1151. **nămaie** {cf. Wartburg} /

P. 100

1156. **nástur** {(nu 1157^a) < gotică Giuclea, DR. II, p. 382-86.}

1157. **năsút** (în margine) LM. D.

1158. **nat** {S. -J. 181. (r. 2 după "Leute" bedeutet jetzt "Niemand" (cfr. frz. *personne*).}

{1158^a. (nu 1159^a.) **natră** < vṓτρov Diculescu DR, IV 421.}

1159. **nătură** {< Serbischen, was Akzent, Bedeutung u. Verbreitung (ausschliesslich im Westen) beweisen. Weigand Kr. Jb. 1902/3, I, 94.}

1160. **neà** {Campid. *nì* < **ni-i* W. 28.}

{1160^a. **nechezà** < **hinnitulare*.}

{1160^b. **necum** < *ne-quomodo* TDRG.}

1163. **neghîná** {cf. fr. dial. *niellas* < **nigellacicum* Gamillscheg - Spitzer, Beiträge z. rom. Wortbildungslehre, p. 40. DR. II 696.}

1164. **negót** {(la r. 3 înainte de [ar. *emboriu*]) werder aben von Salvioni, Ztschr. XXX, 81-83 bezweifelt.} /

P 101

1167. **négru** {(r. 2) "1. frz. *noir*" Z. 164.}

1169. **nelutátec** {< lat. Bogrea DR. IV < 835 >}

{1169^a. **nene** < *nîna* "cel care desmiardă" (**î**): simțindu-se reduplicat n'a devenit **neane*. P. Papahagi, Anal. Dobr. IV (1923) 371-375.}

1171. **nepót** {(la r. 16 după im Dalmatischen) serbo-croat. *nepuča*.}

1172. {cor. **nepoteà** (din **nepótă**) < **nepotella* (= *nepotîlla*) Jord. Dift. 59.} /

P. 102

1175. **nește** {(la fine) die Istrorumänen *nu știu : nuscăt, nuscărle*.}

{1175^a. **nestimat** (*nestemat*) în *piatră nestemată* < *aestimatus*, V. Grecu, Codrul Cosminului, I, 570.}

{1175^b. **neștiinte** † < *nesciens. entem* Drăganu DR. < I > 296.}

{1177^a. ar. **neu** "zăpezos, alb ca neaua" < *niveus* P. Papahagi, Anal.

Dobr. IV (1923), 371-75.}

{1179^a. **Nicoară** < Νικόλας Diculescu DR. IV 420.}

1182. **niner** (la fine) cf. *nira*.

1183. **ning** {B. II, 432, und abruzz. bis Agnone - Aquila (Ascoli, Arch. VIII, 117), woselbst auch *nenguende*, - *iččē* (Finamore) .

{1183^a. ar. **ñire** "rinichiu" < REN, -EM Capidan, DR. III 760.

Gamillscheg < germ. *Niere* ZfRPh, Bd. 48, p. 485.}

{{1183^b. ar. **nirari** "a distra pe copii" < **ninnare* P, Papahagi, Anal.

Dobr. IV (1923) 371-75.}}

{1183^c. (din^b) ar. **nirlu** < *merulus* Pușcariu DR. III 1091.}

1184. **nițel** < *un-etta* Giuglea DR. III 1090.} /

P. 103

1186. **nóatin** {W. J. I, 101. (la r. 15 după *danac*) a. blg. *danaktz* (< tk. *dana*) {(supralinear) Romanski 308 | (la r. 17 după + *uș*) < alb. *dem* "Rind" + *uș* ||"1. **nóatin**" Z. 164.} /

P. 104

{1191^a. **noteină** < **annotinina* Giuglea DR. I 248.}

{1195^a. ar. **nțesu** < lat. *incensum* Capidan DR. II, p. 630.}

{1195^b. ar. **nturină** "fulgeră, vremuieste" < RUTILARE Capidan DR. III 761, {(supralinear) Gamillscheg comb. ZfRPh Bd. 48, p. 485}, *tuninare* Papahagi, Anal. Dobrogei IV 374.}

{{1195^c. (nu^b) ar. **nturturare** < *torturare* - *tortura*, Capidan, DR. IV., 1552.}}

1196. **nu** {Campid. *non* W. 62.}

1200. **nuiá** {Mi. Vo. II, 35: "*novellus* gewöhnlich in der Sprache der Landwirtschaft".}

1202. **numai** {Subak, 426: cat. *no més* "nur". cfr. ML. III § 702.} /

1205. III † **númăr** I vb. (adaos suplimentar în creion după "nennen") lesen {cfr. Tikin} (tot în creion)

1207. **nun** {voῦνοῦς ist bereits im IV od. V Jh. ins Griechische eingedrungen, Weigand Kr. Jb. 1902/3 I, 94.}

1208. **núntă** {B. I, 278: "Das Istrianische zeigt in Dignano auch das epenthetische *n* (durch das N- Rum.hervorgehoben, s. M. -L. I § 587) u. wie das Rumän. Sard."|Campid. *nunsas*, *nunzas*, (wie *n* das im Rumän. eingeschoben: *nuñă*). W. 52 || cors. *nonza* "cavalcata che si fa in occasione di nozze", *nozza* "fidanzamento" Serra, DR. V 454.}

1209. **nutrésc** {neol. Jb. XX-XXV 121.} /

P. 106

{1210^a. ar. **nutricare** < *nutricare* cf. *a nutricà* "a face pierdut ceva (bani sau obiecte date împrumut)" din Zagra, Com. Corbu, DR. III 1091.}

{1210^b. (de fapt v. 1183^c) ar. **n'irlu** "hellblau" < *MĒRULUS.}

O.

{1210^c. **oacăre**, **oacăne** < ὠχρα Diculescu DR. IV 441.}

{1212^a. **oamă** < *oma* Bogrea DR, IV 897.}

1213. **oără** {B. I, 293: HORA "mal" ist nicht selten: in a. -it. Texten (A. -it. Chrestomatie, 208) und friul. Arch. IV, 211 Zeile 15.}

{1213^a. **oară** "păsări" < **ovaria* Dens. G.H.Ț. 53.}

1216. **oăste** (în text, r. 5 corectat în loc de "der Feind") "das Heer" {"nume care se dă la început numai oastei dușmane, apoi și celei naționale, când defensiva s'a transformat în ofensivă și când Românii au început să-și recucerească pământul pierdut s. părăsit de Romani". Bogdan, Organ. 370.}

1217. **óchiu** {cfr. it. {(supralinear) Sinn!} *occhiello*, fr. *oeillet*. Subak 19.}

{1217^a. **oină** < *ovinus* ML. TDRG.} /

1220. **om** {Campid. *ómini* W. 18.}

{1220^a. **omidă** < ὀμιδᾶς Diculescu DR. IV 489.}

1221. † **op** {: **optă** cf. DR. III 905.}

1222. **opt** {Campid. *ottu*.}

1223. **orb** {pt. înlocuirea lui CAECUS prin ORBUS cf. Wartburg *ab oculis*.}

{1224^a. ar. **ori** "marginile hainei" < lat. *ora* "Rand" P. Papahagi, Anal. Dobr. IV (1923) 371-75.}

{1224^b. **ori** în "a-ți ieși din ori" și ar. *orle* > alb. *orë* DR. II 473. Compus *desori*.}

{1224^c. **Orul** < ὄροϋ Diculescu DR, IV 497.}

{1224^d. **ortoman** < *libertus* > **iert-* + *-man* > **iertoman* > *(i)*ortoman* Giuglea, DR. V, 542-547.}

1226. **os**. {Campid. *ossu*.}

1228. **osînză** {Campid. *assunḡa*. || cf. alb. *usûji* Jb. XX-XXV 123. || poate: *o*sânză*; nu aici arom. ? ar. fi *nasândză* !}

1230. **ospăț** {gr. σπᾶτι B. II, 235.} /

P. 108

{1231^a. **oțărî** < **obterreo* Gălușcă, Slav. -rum. Psalterbruchstück, 49, Capidan. DR. III 762 | Gamillscheg: "Nicht wahrscheinlich" ZfRPh, Bd. 48, p. 485}

1233. II **ou** {Campid. *ou*.}

P.

{1233^a. **pac** † < *pacare* Drăganu DR, III 698.}

{1233^b. **păciu** < lat. *Densusianu* Ț.H. | < *peculium* P. Papahagi, Dunărea I (1923) 117-120.}

1236. **păcuină** {< *pecunina* (cf. ar. *picunu*, dr. *păcuiu*. Însemnează afară de "turme" și "oaie stearpă", P. Papahagi, Dunărea II (1925) 104. (cu roșu))}

1237. **păcură** {S. -J. 181: "wird auch für Erdöl gebraucht."}

{1240^a. **păducherniță** = *Tribulus terrestris* < *peducularia* + *-niță*, cf. *aracherniță*.}

1243. **pădure** {Campid. *paúle* "Sumpf" = *padule* W. 37. {} cf. sensul de "pădure" a lui Baltă.} /

P. 109

{1245^a. **Păguior** < *παρύλλον* Diculescu DR. IV 496.}

{1247^a. **paie** < *pallium* Giuglea.}

1248. **páiū** {Campid. *palla* W. 58.}

{1258^a. **pală** < *PAL(U)LA* Giuglea DR. II 816.}

{1248^b. **pălărie** < *φαλαρίον* Diculescu DR. IV 470.}}

1249. **pălmă** {Campid. *prámma* (*palma* über *parma*).}

1250. **păltin** {< lat. *plātānus* < *πλάτανος* Diculescu DR. IV 398.}

1251. **pămînt** {Campid. *pomentu* m. Pflaster, geht mit log. *pamentu* auf **paumentum* zurück und setzt **pamentu* voraus mit *a* > *o* durch Labialeinfluss. W. 21.}

1252. **pănă** {sard. c. *pinna* "Feder" < *pinna* W. 13.}

{1253^a. **pănătă** (*a se*) "a se tânguî, a se jeli" < **poenitare* Dens. G.H.T. | cf. 1265^a (de fapt ^b, p. 111 **părătă**).}

{1253^b. ar. **pângărior** < **pinguaneus* < *pinguis* Giuglea DR. III 1090.}

1254. ar. **pănúcl'e** {B. II, 432. puglies. *panokkaja*, auch in Venetien (bei Boerio, Kosoritz) u. in Dalmatien.}

1255. **pănură** {< *PĪNNULA*!}

{1255^a. **paos** (cfr. *apaos*)} /

1259. **păpură** {v. Diclescu DR. IV 484 < *πάπυρος*.}

{1259^a. **păpărudă, ugă** < *pupula uda* Pascu, Etim. 31. || < *papilio* Weigand Jb. cf. Bogrea DR. IV 838.}

{1261^a. III **par, -are** † < *parare* Drăganu III 700.}

1262. I **păr** {Campid. *piu* (corectat din *pilu*) W. 39. | *piiu* IV 40.}

{1264^a. **Părâng** < gr. *φάραγξ* Giuglea DR. III 1090.}

1265. † **părát** {< gr. *πολλάτι* B. I, 235.}

{1265^a. **părău** < **παρροή* Diclescu DR. IV 491.} /

P. 111

{1265^b. (din^a) **părătă** "a suferi", **părătare** "suferință, părere de rău".

Cod. Vor. 164, 2; *bănătare* Popovici, R. D. 125 < **poenitare* (= *poenitere*) Dens. V.n. 125. | cf. 1253^a.}

1266. **părăche** {B. II, 433. hierzu tarent. sizil. sard. a. -dalm. (Testam Rag. 1348) *pareclo* "Paar". | Campid. *pari* *3a* = *paricl'a* nb. log. *pari* *za* = *paril'i a.* }

1267. **Părăsimi** {*păreasă* < *păresemi* Drăganu, DR. IV, 747.}

1269. **părinc.** { *panīcum*, nu *panīcum* ALL. XV, 548.}

1270. **părîngă** {Cu *f-* [i g. sic. *falanga* [i *fulanca*, neap. *falanga*, sp. *palangana*, Salvioni, Spogliature siciliane, I, No 6, unde se vorbește {și} despre sensul schimbat al unor reflexe, și Diclescu, DR. IV 430 < gr. *φάλαγγα*.}

{1271^a. **pârnaie** < *περκναλέα* Diclescu DR. IV, 459.} {idem p. 450.}}

{1271^b. **părîngul** < *φάραγξ*, -*γγος* Diclescu DR. IV 495.}

1273. **partál** {S. J. 182. "bedarf einer näheren Erklärung." || "partal aus *Quartale* ist nicht sehr Wahrscheinlich; die Dissimilation hätte wohl eher

das erste R treffen müssen; auch würde man *ă* in der ersten Silbe erwarten." Z. 164.}

1274. **părte** {Pt. sensul "parte" cf. Weigand Jb. XVI 79 și Densusianu Gr. S. I, 322-23.} /

P. 112

1280. **păsăre** {B. I, 292: auch im vegl.}

{1280^a. † **păsare, păson** u "casă" < *pausare* {Giuglea } DR. II 640 (și *popas*).}

1281. **păsăt** {< *quassatum* DR. II 716-717.}

{1282. **păstare, păstaie** (ar. *păstal'e, pistale*) < **quassitale, -alia* Pușcariu, DR. III 679 (< **pistaria* CDDE n° 1351).}

{1284^a. **păstră** < *parsitare* ML.}

{1284^b. **păstură** < **pestula* TDRG. || *pastura* P. Papahagi. Anale II 29 (1906/7) lit. 241 u. REW3, nr 6282. {{Jokl, în Glotta XXV (1936) 123 aduce pt. sensul arom. "das innere des Bauches, Mageninhalt eines getöteten Kalbes", dr. "Honigseim" analogia germ. *Eingeweide*, mhd. *geweide* = "Gedärm eines erlegten Wildes" < *weiden*, ahd. *weida* "Futter, Speise, Ort zum Weiden" și "Honigbrot, Bienenbrot = Hongscheibe, die *Nahrung* welche die Bienen für sich bereiten".}}

{1286^b. **pătă** < *pictare* Giuglea DR. IV 901.} /

P. 113

1288. **pătlăgine** {cfr. türk. *patli ğân* (= *petlegeâ*) Subak 19.}

{1288^a. **pătră** "a face" < *patrare* Pușcariu (șters DR. III 682) RF. II.}

1291. **pătură** {< **quactula* Giuglea DR. II 816 {și Diclescu DR. IV p. 471 < *πέταλον*. Gamillscheg = neprobabil, ZfRPh BD. 48, p. 477.}}

{{1291^a. **pătul** < **patulus* Giuglea DR. IV 1554.}}

1292. **păun** {Campid. *póni* "Pfau".}

{1292^a. (mai bine 1291^b) **păulă** "a păți" < **pabulare* (-ari) Drăganu DR. I 301; *pală* < **păla* < *păula*.}

1293. **pe** {"Unter VII. 1. 'Namen lebender Wesen' st. Wesennamen'." Z. 164.}

{1293^a. **pece** în expresie: *negru cumu-i pecea* (Com. Rădulescu-Pogoneanu) < [✓]PI X, -[✓]ĬCEM.

1295.ar. **picúl'û** (semn de săgeată în margine de trecut mai jos, de fapt la p. 115, după 1305. **picior**)

1296^a. **pelm**: gr. *πήγµα* "chiag", Otranto *pimma* "Lab", lomb. sves. *pelma* "Honigwabe", andal. *pelma* "Klumpen" ML. 6364. {Rohfls, Gr. u. Rom. 112.}}

{1298^a. (din 1297^a) **percetă, percet** < *ποικιρτός* Diculescu DR. IV 440.} /

P. 114

1300. **pēste** {Campid. *pisi* (In den *ke, ki* - Gebieten natürlich: *piske*).}

1303. **piátră** {Campid. *perda* W. 47.}

1304. **pic** {*picuiu* "pic" < **picculeus* Dens. Gr. T. H. 54. || Cf. G. C. Nicholsohn, *Origine des radicaux romans synonymes* PIK-, PIKK-, PITS-, în Rev. d. linguist. romane (1935) 170-188. N. crede că putem pleca de la *spīca* şi *despicare*, din care s'a desfăcut un *pic-* şi din **picicare* un **piccare* şi *pik'ika*.} /

P. 115

· {1305^a. **Picina** < **pīcculus* Dens. Haț. 54, DR. IV 1076.}

1306. **piédecă** {Campid. *puȝa* W. 60.}

1308. **pièle** {{Campid.} *péd d i* W. 32.}

{1309^a. **pielm** < gr. *πέλµα* "talpă" TDRG.}

{1310^a. **pieptar(ă)** [ar. *k'eptar*] < *PECTORALE (S. § 52, a).}

{1312^a. **pieptenar** [ar. *k'iptinar*] < [✓]*pectinarius*: it. *pettinajo*, sp. *peinero*, pg. *pentieiro*, cat. *pentiner*, fr. *peignier*.}

1314. **pierd** {Campid. *pérdiri* W. 42.}

1315. **piérsecă** {sard. c. *préssiu* W. 18.}

1316. **piérsec** {Campid. *préssiu*.}

{(1316^a. **piersică** < *pérseco* Giuglea DR. I 250. || Din *piersecă* "a face vânătăi" Spitzer Dr. III 654. {Din *persus* "vânăt" despre piele (fr. *perse* "violet") Bogrea DR. IV 842.}}

1317. **pietrós** {"[sp. *petroso*]" Z. 164.}

{(1317^a. **în piezi, pieziș** < *pes, pedem* Pușchilă, An. II, 160; {† *a grăi peste piezi* = "a lua peste picior" Longinescu.....|| cf. DR. II 611.}}}

{1317^b (din a) **pil** "biciu" < **PILLUM* DR. III 1091 (cor. din 680).}

1318. **pin** {Campid. *u bínu* saș *"su binu"* W. 22.} /

P. 116

1323. **pînză** {Mi.Co. II, 4: Urform *pándia* || **pandia* < *panna* DR. III 884.}

{(1323^a. **pipotă** < **pipi* ^v*ta* < *pipo, pipitus* Giuglea DR. IV, 1554.}}

{1323^b. (din^a) ar. **pirtie** "zestre, hainele ce se dau miresii" < m. -lat. (bis.) *perclivium* P. Papahagi, Anal. Dobr. IV (1923) 89-83.}

1325. **piséz** {Mi. Co. I, 16.}

1329. **plac** {Subak, 426: cat. auch. *pla(h)er, pler* (nb. *plaurer*). || Campid. *prázéri* {nehen *pre zeri*} W. 19.} /

P. 117

1331. **plágă** {neol. !}

{1331^a. **plaiu** cf. ar. *m blaj* "aufwärts" Ar. II 362. |< *πλάγιον* Diculescu DR. IV 491.}

{1332^a. **plăsă** < (**ap*)*plausare* {cf.} DR. I. {Cfr. și Cip. Crest. 40 "plaudamus", A. Dens. Ist. Limbei și lit². p. 25 "plaudo, plausum". Dar Drăganu, Transilv. LXIII p. 157-8 și Două msse. vechi p. 158-160 < *plesati*.}}

{1333^a. ar. **plătare** (*păltare, platare*) "osul omoplat" < **plataris* (ca *spinalis*) < *plat(t)us* {cf. n. grec. *πλάτη* "omoplat" } Capidan. Dr. III 763.}

1334. **plec** {cfr. frz. *plier baggage* "andarsene". Subak 19. || Glumeț cf. *mă duc*. || se găsește și în n. -grec. *ἀπλῖκew* 'einkehren', calabr. *acchicàre* 'erreichen', *chicàre*, -*ri* 'ankommen', sic. *agghicàri, ghicari* 'ankommen' Rohlf's, Gr. u. Rom. 138 (după Jud), cu sensuri apropiate.}

1335. **pleoăpă** {"Eine sehr geistreiche Etymologie, aber eben deshalb wenig wahrscheinlich; **PLUPEA* hätte **ploaŷpă* gegeben, ist übrigens durch das Rum. allein zu schwach gestützt." Z. 164.}

1337. **plin** {Campid. *prenu* W. 32.}

{1340^a. **plointe** "timp ploios" < *plovens, -ntem* Drăganu DR. I 297.} /

P. 118.

1341. **plop** {Campid. *proppa* (*pulpa* über **purpa*) W. 43.}

1343. **plumb** {"[sp. *plomo*]Z. 164. || Campid. *prumu*, log. *prumu* W. 44.}

1344. **plumînă** {c. Diculescu DR. IV, p. 449, 475 < ion. *πλεήμων*. }

1345. **poamnă** {(la r. 1 fine) și sing. *pom* "fruct" Capidan.}

1347. **poartă** {Campid. *porta* W. 42.}

{1347^a. **pogonicu** < *πωγωνίτης* Diculescu DR. IV 493.}

{1348^a. **poleiu** < *σπυλλήϊον* = *φυλλεῖον* Diculescu DR. IV 484.}

1349. **pop** {sard. l. c. *pumu* (u prin lab.) W. 14.}

{1350^a. **pom** < *ὑπόπους* Diculescu DR. IV 469.} /

P. 119

1353. **porc** {Campid. *proku* W. 64.}

{1355^a. **porcină** < *porcina* TDRG.}

{1356^a. **pornî** < *ἄπορνυμοι* Diculescu Dr. IV 493.}

1362. **pot** {(la r. 16 după sp. *puede* (que)) cat. *potser*.} /

{1368^a. **prădătură** < *praedatura*.}

1369. **prat** {neol.}

{1370^a. **preducea** < **perducticella* Giuglea DR. II 819.}

1372. **pregetă** {< PIGRÎTARE: it. (Strom, Arch. IV, 391). Densus., ap. B. II, 432-33.}

1375. **préot** {Campid. *prédi* W. 23. {cf. Jud, Zur Geschichte der bündnerischen Kirchenspr. 39-40.}

{1375^a. **prepinge** < *perpendere* V. Bogrea DR. III 734.}

{1376^a. **presân, -a** < *persānus* Drăganu, DR. IV, 745.} /

P. 121

1376. **prepún** {(adaos la continuarea pe această pagină, r.7, după *presupún* III vb,) it, *presuporre*, und dieses so erklärt (**preporre* + *supporre*) Subak 19.}

{1376^b. **presură** < *πυρσούλας* = *πυρρούλας* Diculescu DR. IV 487.}

{1376^c. **preușă** < **περιρούσιος* Diculescu DR. IV 442. || După TDRG < *prīvus* "eigentümlich". || După Weigand Jb. XVI 227 < *priu* "gefleckt" < *prian* "Schecke" < {srb}. *piljan* "beschmitzen", *piljat* "gefleckt".}}

{{1378^a. **prevedea** "a străvedea prin ceva" < *pervīdere* Drăganu, DR. IV, 370-71.}}

{1378^b. (din^a) **prevești** < **pervescire* Giuglea | "a se uscă, a se gălbeji" < **perviesciere* < *viescere* Dens. Gr. T. H. {53,} 330.}

{1378^c. (din^b) **prevești** < *pervestire* Giuglea DR. II 826.}

{{1378^d. (nu^c) **pric** (breaz) < *ποικίλος* {Diculescu} Dr. IV 457.}}

1381. **Prier** {Mi. Co. II, 50 wäre auf **apriiliarius* zurückzuführen, wenn der Accent nicht im Wege stünde. Das zīg. *bietet aprir*; < **Parilearius* < *Parilia* Giuglea, DR. IV 1554.}

1383. mgl. **Pril'u** {și retorom., franc. și n.-gr. Ἀπρίλιος Wartburg.}

{1386^a. **priméz** "zid ce desparte două încăperi; gard" < *permēdium*

Dens. Gr. Ὑ. H. 53.} /

P. 122

1388. **prind** (șterse ultimele 2 rînduri) - Abgeleitet unbekannt. {(notat în drept) *an-fangen*}

1389. **prînz** {B. II, 216: vegl. *prinz* "pranzo". | Campid. *prangŭ*.}

1390. **prînzesc** {Campid. *prângire* W. 43 (?).}

{1391^a. **prospătă** (**împrospătă**) "a ospătă, a trata (rău) cu cineva"
<*PERHOSPITARE DR. III.}

{1391^b. **proaspăt** < πρόσφατος Diculescu DR. IV 395.}

{{1391^c. **proor** (cu variante formale) - **proora** < lat. *provolare*
Procopovici DR. V 383 - 90.}}

1392^a. **prunc** <**puerunculus* Pușcariu, DR. II, p. 602-603.
{<**pronicus* < *pronus* "aplecat" Densușianu, G.S. III, 236-37.}}

P. 123

1396. **púlă** {B. I, 293. Vegl. *pula* "penis". PULLA wegen Bedeutung
cfr. *uccello*, *vögel* etc. (Štrekalj in Jagić, Archiv 1905, 50), doch macht
die Form im Rum. Schwierigkeit.}"

1397. **pûlbere** {Campid. *bruvîra* "Schosspulver" (log. *bîrvara*;
Gavoi *burvula*) W. 32.}

1399. **pûlpă** (în margine la r. 3 după Alb.) ital. (Subak !9) *polpa* u.
polpaccio {span. *pulpa*, sard. c. *pruppa*, 1. *pulpa* W. 14.} /

P. 124

1403. **pup** {(în dreptul lui rum. *pup* sm. "Knospe") a sta pup} {(apoi mai
jos, la r. 17) **pupăză** Diculescu DR. IV p. 473 < ποπάς - ἄδος | < alb. *pupëza*

Bogrea DR. IV 844.} {(și mai jos, la r. 26) cf. ar. *pupul'u* ({cf.} dr. *pupuică*) <**pupuleus* Capidan DR. III 1088.}

1406. **purcél** {"tilge 'sp.' 2 Z. 164}

1408. **púrece** {Campid. *púliz i* W. 18, 32.} /

P. 125

1411. **púruri(a)** {S. -J. 181: "dürftig ausgefallen". {< alb. *perhere* Capidan DR. I 563; ca acesta. din lat. *per* + *hora* Skok, Arch. Rom. VIII, 1/2 157. }}

{1411^a. ar. **puscă** "oțet" < *pusca*; buruiană împușcată DR. III 1091.}

1415. **puț** {sard. c. *puzzu* W. 15.}

1416. **pută** (în margine) LM. D.

{1417^a. **putină**, **putineiu** <**πυτινήϊον* Diculescu DR. IV 450.}

1418. **puțin** {Dar Cod. Vor. 81/8 ΠΟΥΛΗΛΟΥ* *puttinus* <**putin* (i)lus.} /

P. 126.

1421. **putregái u** {Campid. *purdiái* = *putricare* W. 47.}

R.

{1421^a. **răbdà** < *rig*[i] *dare* Herzog DR. I 222, Dr. V, 495-97.}

{1421^b. **răcânel** etc. v. DR. III 687 ș.u.}

1422. **rad** {"[frz. *rasibus*]" Z. 164.}

1423. **rădăcină** {< Campid > *arrái* 3a f. Pfhal (= *radica*) W. 22.}

1426. † **răfrecătură** {*Reficere* mit Suff. wechsel (-atura = *-itura.) und propaginazione del "r", "*refrico*", "rimovare" soltanto con *dolorem* etc., quando si tratta di una piaga." Subak 19. | ar. *arufēc* I = *a refecà*, fig. "a tăia, iuți" D. 27.}

1427. **rag**. {*a ras* = *a răgit* SBIERA, p. 190.} /

{1431^a. **rânceză** < ρογγαλίζω Diculescu DR. IV 458.}

{1431^b. **râncaci** < ahd. *renken* < **wrankjan*: Pușcariu, DR. II, p. 604.

Gamillscheg comb. ZfRPh, Bd. 48 475. | cf. Giuglea, DR. III, 768.}

1432. **răpăc** {(la r. 4) "1. 617 st. 607." Z. 164.}

{{1432^a. (h)**răpaci** < RAPAX, influențat de -*aci* slav S. § 10.}}

{{1432^b. **rapăn** < RAPHANUM G(iuglea?) Conv. lit. XLV, II, 241.}}

{1432^c. (din^a) **rapăn** < v. germ.: Pușcariu, DR. II, p. 603 - 607.}

1433. (**răpciune**) {< **rapitionem* (< *rapa*) Drăganu, DR. V 894. (cu roșu)}

1435. **răposă** {Capidan. Prin Veria *arupásă* = "odihnește"}

1436. **răpún** {*reponere caput* "den Haupt zurücklegen" > vollständig versiegen, ein Ausdruck der sich wahrscheinlich von der Fechtersprache im Volke verbreitet und bei den Rumänen erhalten hat. Weigand, Harap Alb, p. 135.}

{1436^a. **rapură** < germ. *Rapp*, longob. **rapfa*, got. *rappil*. Pușcariu, DR. II, 603-607.} /

P. 128

1437. **rar** {"linv. hemr. [*rare*]" Z. 164.}

{1440^a. B.I, 291. **Rășăritoare** "loquet" < *salī - torium* (verdrängt durch -*tore*); hierer auch. dalm. *saliatur* "saliscendi", das sich weiter auch in Venetien wiederfindet: venet. *sağador*, istrian. *sajadúr* (Mussafia, Btr. s. v.), analogisch nach -*atoriu*, wie das ähnlich bedeutende *batadór*."}

1441. **rășchiu** {"Aus **rasklira* wäre nicht *rășchira* geworden, da *kli* in slav. Wörtern bleibt." Z. 164. | < **re-suculare* (*sucula*) Giuglea DR. IV 374 (cu roșu) | Mă gândeam că forma primitivă ar fi **dișchitor* < **disculatorium* (< *discus*). (cu roșu)}

1442. **răsfăt** {"1. *arczátlan*" Z. 164. || < *desfăță* Jb. XIX-XX 253.} /

P. 129

1446. **răspund** {(la r. 5 după la douleur lui répond à la tête, fr. è in realtà: "se faire sentir par contrecoup". Subak 19.)}

1449. **răsúră** {"dureri de stomac" < *rasura* Giuglea DR. IV 1554.}

1452. **rău** {"1. *reá*" Z. 164.}

{1452^a. ar. **rauă** "Scheitel" < *ralla* Pușcariu DR. V 409-410.}

{1452^b. **raz, răzaș** < *RADUM (prin plur. *razi*) Giuglea DR. II 815.}

{1452^c. < *remadiare Giuglea DR. II 643 ș. u. Gamillscheg comb. ZfRPh Bd. 48, p. 476.}

{1454^a. **refeca** < *orificare < {lat. vulg. **orum* pt. cl. *ora*, Candrea, G. S. II, 426-427.} /

P. 130.

1457. **retéz** {cf. Giuglea DR. III 818. | < *rectizo (*rectus* + - i ζω) P. Papahagi, Anal. Dobr. IV (1923), 122-124; < lat. *retundiare, Camerea, G. S. III, 427-28.} {{(nu 1457^a.) < *retizo = "a tăia ramurile ce se pleacă în apă" (= < *retae* "arbori ce cresc pe malul râului" + - izo) A. Graur, Bul. 1. III, p. 110.}}

1459. **rîd** {"1. sp. *reirse* st. *se reir*" Z. 164. | Campid. *arriri*.}

{1459^a. **ridiche** < *radlicla Giuglea DR. IV 1554.}

1460. **rîie** (îndoială cu ? în margine asupra mgl. *răñă*).

1462. **rîă** {Giuglea DR. III 562 < indoeur. **olana* "cot", comparându-l cu alb. *Ľĕre* (t.), *lane* (g.). ||cf. Pușcariu DR. III 278-280.}

{1462^a. **râncă** "{nuia} vână de bou {etc.}" < *ramica, fr. *ranché* Giuglea DR. III 769. | < germ. *Ranke* Pușcariu DR. II 604.} /

P. 131

1463. **rîncáciu** ✓ {cfr. ar. *arungáciu* = *rîncaciu* D. 18. || < (E)RUNCARE "a scoate cu rădăcină cu tot"? abruzz. *arrongà* (cu variantă *arr{u}ngà*. || < *ramex*, -icis + *aci*u Giuglea DR. III 768.}

1465. **rîndunică** {Campid. *rúndili* < *hirundinem* W. 21. *arrundili* W. 38.}

1466. **riníchiu** ✓ {"1. Lespy - R(aymond)" < Z. 164. >| Campid. *arrižu* W. 34.}

1469. **rîu** ✓ {Campid. *erríu* "Fluss" W. 22.} /

P. 132

1473. **róib** {"1. *roáibă* und sp. *rubio*" Z. 164. | Campid. *arrúbiu* W. 48.}

1475. **roș** {Mi. Co. I, 33.}

1476. **rost** {S. J. 182. (la r. 3. după "mit dem Munde") = sl. *naizust*.
||"Mitte 1. sp. *rostró*" Z. 164.}

{1476^a. **rosură** < *rosura*.}

(șters) 1476^b. **rotar** < ROTARIUS.)

1477. **róuă** {< **rolula* > *rorula* Giuglea, DR. IV, 1554.} /

P. 133

1481. **rugésc** {"[sp. *rugir*]" Z. 164.}

{1482^a. **rujdi** "inghimpa" < **ruscidire* < *ruscum* Giuglea DR. IV 1553
(cu roșu).}

1483. **rúmeg** {cfr. *rugumătură* SBIERA, P. 22/3, și Diculescu DR. IV 445.}

{1483^a. **runc** cf. G. Popovici în Conv. lit. XXV 705-716.}

1484. I ar. **rup** {Rupea < *rupes* DR. III 941.}

1487. **rus**. {"Im sp. - Pg. liegt eine *i* - Ableitung zugrunde". Z.164.}

{1487^a. **Rusalii**, < *rosaria*.}

{1487^b. **rușchiu** "loc, pământ rău" < *rusculum* Pușcariu DR. III 680.}

{1489^a. **Rutel** ar. < *rivuscellus* Capidan DR. III 1088.}

{1489^b. † **rutésu** "iacă" < *rursum* + *item* Giuglea DR. I 250. ||
< *retroversum* Bogrea Dr. III 736. Gamillscheg comb. ZfRPh, Bd. 48,
p. 485.} /

P. 134

S, Ș.

1493. **săcără** (se renunță la r. 2 la etimologia < SECĂLE, dându-se în margine)
< **secala*.

1495. **săgeată** {n. -grec. σαγίττα "Weberschiffchen", bov. *sajitta*,
Otranto *saitta* "Weberschiffchen" etc. Rohlf, Gr. u. Rom. 199.}

{1495^a. **săgetar** < *sagittarius*.}

{1496^a. (din 1495^c.) **săiastră** "zână", < *sagister*, -ra < *sagus* (*sagire*
"adulmeca") {sau} < **saevister*, -re = **saevester*, -ra Drăganu DR. IV
1080.} {(din 1496^b.) < σεβιστός, σεβαστός Diculescu DR. IV 475.}}

{1496^b. (din^a) **sălămâzdră** < gr. σαλαμώνδρα DR. III 819.
{Diculescu IV 317, contestat de Sandfeld, cf. DR. IV 1283.} {(reluat apoi și
ca 1496^c, cu aceeași trimitere la Diculescu, ștearsă însă)}}

{1496^c. **salbă** < *salva* cf. TDRG (la origine (șters *relicta*) *remedia*
salva, ca amuletă)} {(dat mai sus ca 1495^b) **salbă**, poate din *salva* "retta" la
amulet TDRG.}

1499. **sălcă** {"'ersteres' und 'letzteres' zu vertauschen" Z. 164.} /

P. 135

1503. II **salt** {"1. it. usw. *salto*" Z. 164.}

{1503^a. ar. **sămar** < *sagmarius* cf. cf. DR. III 843.} {(mai jos,
intenționat întâi ca 1508^a.) **sămar** < σαγμάριον Diculescu DR. IV 398.}}

1508. **sămîntă** (corectat în margine) ir. *semintse* (din *să* -).

1509. **sănătate** {"[sp. *sanidade*]" Z. 164.}

1510. **sănătós** {B. II, 433: "zu -t -vgl. Ascoli, Arch. XIII, 283. XV, 318.}

1510^a. **sănuné, sănună** "locul unde se pune sarea pentru oi"

<*salonem Dens. G. T. H. 53. | cf. 1526 (adică ar. **sărine**).

1511. **sap** (în margine) LM. D.

1513. **săptămină** {"è imitazione dello slavo {(si *mare* non viene da *Major*)"} Subak 19.}

1514. **șapte** {Campid. *setti* W. 40.}

{1515^a. **săpunariță** < SAPONARIA officinalis.} /

P. 136

1517. II **sar** {"tilge pg." Z. 164.}

{{1517^a. **șar** < *sară*, *ser(r)a* + *șir* Procopovici, DR. V. 390-95.}}

{1517^b. **șară**, < lat. *ser(r)a* Propovici, DR. V, 390-95.}

1518. **sară** {B. I, 292. "gestern abends" vegl. *sara*, abruzz. *sere*, puglies. *desire*. Auch sonst in Ital.}

1519. ar. **šārā** (corectat în margine) "Säge P." (nu "Sage P.") {Mi. Co. I, 33.}

{1519^a. ar. **sărător** și **sănător** < *serratorius* Capidan DR. III 1088.}
{ {*sāros* (mgl.) < blg. *sāram* "împetrițez" Cap.}}

1521. **sărbăd** {(la r. 2 după EXALBIDUS, -A, -UM) Tiktin Conv. lit. XIII 299.}

1522. **sărbéz** {Mi. Co. I, 37 cfr. deutsch "fasten".}

{1523^a. ar. **sārcl'are** "a curăți ogoarele de ierburi" < SARCULO (șters Capidan DR. IV) P. Papahagi, Not. et. p. 43.}

1524. **săre** {(la r. 7 după "bestreuen") cf. fr. sau poudrer de sucre, de farine. Subak 19-20.}

{1524^a. ar. **sār(ă)gesc** "dau drumul, slobod, asmut, mă reped" < gr. σαλαγέω; **sălăgescu** < n. gr. σαλαγάω. P. Papahagi, Anal. Dobr. IV (1923) 89-93.}

1525. **sărică** {gr. τὸ σηρικόν Diculescu Dr. IV 422.} /

P. 137.

1526. ar. **sărine** {cf. 1510^a.}

1527. **șârpe** {"[sp. *serpiente*]" Z. 164.}

1528. **sărút** {(la r. 1 înainte de "küssen") "† grüssen" | (la fine) S. -J. 182: "durch sl. *celovati* veranlasst, das ablg. "grüssen", n. -slav. "küssen" bedeutet. || (cu albastru) Cfr. N. -gr. "salut" și "sărut icoanele".}

1529. **șase** {a. -provens. *sese* B. I 231. | Campid *sési* W. 62.}

{1529^a. **sat** < *fossatum* Cf. Bogrea DR. I 253 ș. u., < *fixatum* Giuglea DR. II 642, cf. Daicovici, DR. V, 478-79.}

1530. **sat** (adaos asterisc la) *SATIUM.

1531. **sătul** (la fine) *destul* {cfr. psl. *do syti* Mi. 13.14.}

1534. I **său** {"sp. *sa* in der letzten Zeile zu streichen" Z. 164.} /

P. 138

{1536^a. **scafă** < σκάφη Diculescu DR. IV 468.}

{1536^b. **scaiu** < σκολιός Diculescu DR. IV 484}

{1538^a. **scăloiu** < *atricum ascalonium* > **ascallonium* Lacea, Anuar Brașov LI, p. 1-2 ({poate} probabil gr.λ) | < *ascalonium* DR. III 680 Pușcariu.}

1540. **scámă** {cfr. B. II, 429: vegl. *kam-* eher zum gleichbedeutenden abruzz. istr. *kama* = rum. *scamă*.}

1541. **scămós** {"sp. *escamoso*" Z. 164.}

{1541^a. **scânci** 'a plânge încet' < gr. κοινός > **canacem*, **excanacire* Giuglea, DR. IV, 1554.}

1542. **scap** {alb. *shpëtoj*, ca și *scăpa*, spre deosebire de celelalte limbi romanice, nu-i numai intrans., ci și trans. Jokl, Rev. int. ét. balk. III (1936), 77.}

1543. **scără** {Campid. *skála* W. 23.}

{1543^a. ar. **scârk'escu** "isprăvesc (pânza)" < **excarpo*, *-ire (= eu) Capidan DR. II 628.} /

{1544^a. **scrámură** "Tropfen, wenig" < *squamula* Pușcariu DR. V 410.}

1545. **scărpîn** {(la r. 1 SCARPINO) "es ist eher -INO anzusetzen (so auch Tiktin. Elementarbuch § 113)." Z. 164.} {{Nello esp. *escarpelarse* "azzufarsi" si sente un eco di *pelo*. Subak 20.}}

1546. **scăun** {"füge hinzu 'pg. *escano*'." Z. 164. | Campid. *skanna* W. 41.} {{(nu 1546^a.) < lat. **scabnum* Graur Bul. 1. IV 113-114, cf. Tiktin.}}

1547. **șchiau** {cf. Vasmer în ZfdWf. IX, 21 ș. u. și 315. Cuvântul e m. -grec. și derivă din Slav., cu intercalarea grecească numai a unui *t*, resp. *c* în grupa *cl* (în sec. VIII trece în Italia și în Europa vestică). Tot grecească e și forma Σκλάβος și sensul derivat "servitor, sclav").} (în text, r. penultim, corectat ar. *skl'au* (din *ś-*) și (Ar. II, 164) (din 64).

1548. **schimb** {alb. *diëmój* "wechseln" Jb. XX-XXV 110.}

1549. **șchioapăt** {(la r. 2, după verlangt) -eter "suffiso secundario nel fr. ant." Subak 20.}

1550. **șchiop** {<lat. *clopus* < gr. κυλλόπους Diculescu DR. IV 398.}

1552. **scîndură** (la r. 2 după SCANDULA, -AM) "Schindel".

1553. **scînteie** (la r. 2 semn de întrebare la) neap. *sentella* (pentru -en.)

P. 140

{1554^a. ar. **șcl'endză** "bețișorul numit de DR. *țurcă*" < *scandula* > **sclanda*; sing. < pl. P. Papahagi, Anal. Dobr. IV (1923) 371-75..}

{1554^a. (nu ^b) **sclimură** ar. "heulen, weinen" < **exclamare* {Murnu, sp. } Pap. cf. A. XXIX, 254.}

1555. ar. **șcl'oăpic** {"1. CLÖPPICARE" Z. 164.}

{1555^a. **scoace** TDRG.}

1557. **scoartă** (la r. 8 corectat) cech. *skořice* (nu -ca).

{1558^a. **scoate** < *excutare* Pușcariu DR. II, 715.}

1559. **scol** {Das von P. in C.L. 35, 827 vorgeschlagene
*EXCUBILLARE passt lautlich besser wegen *o* < *uă*. Weigand, Kr. Jb.
1902/3 I, 94. | (la r. 7 după *EX-CUBARE) it. nicht sicher, viell. von *cova* =
cava (sp. *cueva*) Subak 20.} /

P. 141

{1562^a. **scrámură** "cantitate mică, picătură" < *squamula* Pușcariu,
DR. V, 410-411.}

1563. **screm** {< ahd. *krimman* + lat. *exprimere*: Giuglea, DR. II, p.
402. Gamillscheg comb.: ZfRPh. Bd. 48, p. 473.}

1564. **scriu** {{Campid.} *skiriri* W. 41.}

1565. **scroăfă** {n. -grec. σκρόφα 'Sau' calabr. *scrúfa*, salentin. *scrúfa*,
apul. *scrofa*, irpin. *scrofa*, abruzz. *scrofô*, Frosinone *scrófa* mark. *scroza*
'Sau' Rohlfs, Gr. u. Rom. 138.}

{1565^a. **sculă** < *σκάλλον Diculescu DR. IV 469.}

{1565^b. (scăpare 1526^a.) **scruntar** 'Sandboden' < vgs. *scrunta* + *ar*
Giuglea DR. III 627. Gamillscheg: ? ZfRPh. Bd. 48, p. 483.} /

P. 142

{1566^a. **sculă** < got. **skubla* Giuglea DR. III 1090.}

{1566^b. (din^a) **scurm** < **corrimo* Giuglea 26.}

{1566^c. **scurtă** < *scruta* Giuglea, DR. IV 1554.}

{1568^a. **scutar** < SCUTARIUS Kg. 8543.}

1568^b. **scutur** I vb. vgl. *scot*. (în text !)

{1568^c. (din^b) **șder** < *sīdercus* Giuglea DR. IV 1553 (cu roșu)}

{1571^a. **secară** < *secāle* (cf. 1493. **săcară**).}

1573. **sécere** {Campid. *se úri*.} /

P. 143

1575. **secrét** {B. II, 432: viell. vegl., vgl. auch Bazard: Toponymie de l'arrondissement de Maurers. Strassb., 1905, S. 80 f.}
{1576^a. **şelar** < SELLARIUS Giuglea 15.}
1577. **semn** {Campid. *sinnu* W. 41.}
1578. **semnéz** {cfr. sp. (*a*)*señalado* Subak 20.}
{1578^a. ar. **semte** "potecă, ținut, poziție" < *semita* [P. Papahagi], Dunărea I (1924) 185-86 (dar am așteptă **simte* s. **seam(e)tă* !).}
1586. **şes** {(la r. 4 după ar. *cîmpu*), dar păstrat în top. *Valea Şeasă* și *Şes*. DR. IV 335-36.}
1587. **sête** {Campid. *sîdî* "Durst" = *sitim* W. 17.}
{1587^a. **sfințitul** (*soarelui*) = lat. *finitus* (*dies*) Giuglea, DR. 1554.}
{1587^b. ar. **sfungu** 'burete' < lat. balc. **sfongus*, Capidan, DR. < IV > 1551 (şters Drăganu).} /

P. 144

- {1588^a. **sâmbătă** < *sambata* DR. I 410, 436. | Deja Mussafia Voc. 141.}
1589. **sîmceă** {În Maramureş "tăişul cuțitului"}
1592. II ar. **sîn** {"füge hinzu 'frz. *sain*'." Z. 164.}
{1592^a. **a sinecă** < *şignicare* CL. || Giuglea: **sericare*.}}
1593. **sînge** {Campid. *sânguni*.}
1596. **sîngur** (corectat r. 2) vegl. *sa n glo* (nu simplu -n-) {(la r. 12 după "allein" bedeutet) auch wienerisch "*stesso* = *solo*" Subak 20.} /

P. 145

1598. **sîn(t)** {Campid. *santu* W. 41. | *Sumedru* < *Sanctus* * *Temedru* P. Papahagi, Anal. Dobr. IV 64-67.}
{1598^a. **şir - înşira** < {1.} *inser(r)are* Procopovici, DR. V, 890-95.}

{1598^b. **șiră, șir** < σειρά Diculescu DR. IV 427. | (cu roșu)
< Giuglea DR. IV 1553. || < *șir* (cf. *șir* !) + *șară* < *serra* lat. Procopovici,
DR. V, 390-95.}

{1598^c. (din^b) **șîrecu** < *senicus* Giuglea 21.}

{1598^d. (din^c) **slut** < gr. σίλλος + *ut* Giuglea DR. III 1090.}

{1598^e. (din^c) **smidă, sâmidă** "copăcărie căzută jos" < gr. σμηύδα
Bogrea DR. III 736.}

{1598^f. (din^c) **smântână** < **mattana* Giuglea DR. II..{III 617}|
< **mantana* Pușcariu DR. III 386.}

{1598^g. (din^f) **Sânziene** < *Sanctus dies Johannis*, G. S. III, 428;
< *Sanctus Johannes*, Densușianu, G. S. III, 433-34.}

{1598^h. (din^b) **smirdă** < *σμυρρίς, -ίδος Diculescu DR. IV 481.
{(din^c) < *s* + **myrrida* {Pușcariu} DR. III 691 (derivat *smirdar*).}}

{1599^a. **soage** < *subigere*.} /

P. 146

{1602^a. **soartă** < *exortam* Giuglea 23. | ar. *soarte* "cămașa mielului
fătat mort".}

1605. **soc** {Campid. *semúku* m. Hollunder (in Muravera) = *samúku*
< *sambucus* W. 19.}

1606. **só cru** {Campid. *sorgu*.}

{1606^a. **solz** < *solidus* cfr. Pușchilă, Molitfelnicul lui Dosofteiu,
p. 33.|| < {ung. *pénz*} {U.} Jarnik, Časopis IX, 56. | cf. ven. *skei* = *scaglia*
'Schuppen' (cf. REW < Scheidemünze) Salvioni.}

{1607^a. **șopârlă** < gr. σῆψ; σῆπα Diculescu DR. IV 487.}

1608. **sóră** {Salvioni: Spogliature siciliane I, N° 9: SORORES: Bari
(cfr. *nerure*), in Lecce *suluri* și în sic. cf. *fratùri*.}

{1608^a. **sor, șoricu, șorlic** < *solum* Giuglea DR. III 1090.}

{1608^b. **sorb** "Elsbeerbaum" < *sorbus* TDRG.}

1610 **soț** {Campid. *so33u* W. 50.} /

1611. **spáimă** (în margine) Mi. Vo. II, 30.

1613. **spăl** {Pap. 1. ar. *alăcescu* 'a spălăci, a turbură apa' < *lau* (ca *spălăcesc*).}

{1613^a. **spălăci** <**spălăcà* (cf. *spălăcanie*) <**exper-lavicare* (= *lavitare*) {Puscaru} XXX DR. III 678.}

1615. **spáriu** {cfr. Zauner Ltbl. 1905, no. 12, 416. - Subak 20: *expaveo* inf. **expavire* (vie *puțire*) >**spăř-* 1 sg. *spaiu*, nach *saiu* = *sar*: *spar* (> conj. I nach *păreă* u. weil einzeln).}

{1615^a. **spas** < **expansus** Giuglea, DR. IV, 1554.} /

{1615^b. (din^a) **spat** "Raum zwischen Einschlag und Stossalade" beim Webstuhl. W. J. 98.} {{(mai jos ca 1616^c)< *σπάθιον* Diculescu DR. IV 465.}}

{1616^a. ar. **speașu**, **speasă** "des" și "spațiul strâmt la spata de țesut" cf. alb. *špeš(ε)* "oft, häufig", < SPISSUS CAPIDAN, DR. III 755.}

{1616^b. **spelb** <**exper-helvus* Giuglea DR. III 1090. Diculescu DR. IV 464 < *σπάθη*.}

{1616^c. **spetează** < *σπαθίδιον* Diculescu DR. IV 465.}

{{1616^c. ar. **speasc** "scutecele trebuincioase copiilor" <*spīssus*, "fiindcă scutecele la Ar. sunt făcute din lână de mână a doua", P. Papahagi, Anal. Dobr. IV (1923) 371-75.}

1617. **spic** {"Brașov ist Kronstadt, was vielleicht nicht jeder Leser weiss" Z. 164.}

1618. **spin** {Campid. *spina* W. 41.}

{{1618^a. **spân**: *spanus* la Dioscorides Rohlfs (Gr. u. Rom. 162) care era din Italia de sud (grecească), alb. v. bulg., calabr. *spanu*, basil. *zbānu*, sic., cf. sard. *Spano* (DR. III 387.}}

1619. **spinăre** {Mi. Co. I, 16: *spinalis*.}

1625. **splină** {sard. c. *spreni* "Milz" W. 11.} /

1628. ar. **spridžúr** {Il significato del ar. e delle forme romanze con *per-* non è identico. Subak 20. | In ar. *ist per sekundär vorgetreten, wie bei alb. pergjershen* Jb. XX-XXV 119.} /

P. 150

{1637^a. **spuriu** < *spurius* Drăganu DR. II 642. Gamillscheg comb. ZfRPh, Bd. 48, 475.}

{1637^b. (din^c) **spuză** < σπόδιον Diculescu DR. IV 472.}

{{1637^c. (din^a) **stână** < **saeptana* Giuglea DR. II {358-361}. | < daco-trac **stāna* Pușcariu DR. III 381 ș. u. Gamillscheg comb. ZfRPh. Bd. 48, p. 472.}}

{{1637^d. (din^a, apoi^b) **stăpân** < HOSPĪTANUS Barić, Alb. -rum. - Studien, Capidan DR. I 508, III < 149 >, Pușcariu DR. III < 378 >, combătut de Giuglea DR. III 611 sqq., care propune **stīpanus* (< *stīpo*). Gamillscheg: ZfRPh. Bd. 48, p. 483. }}

{{1637^e. **stârni** (auftreiben) - *târn* (Rutenbesen) Pușcariu, DR. III, 691.}}

{1639^a. **stăuină** < **stabulīna* DR. II 624 Lacea.}

1640. **stăul** {Pt. forma *staur* v. DR. II 685. | După Giuglea DR. III 625 *staur* < gr. σταῦρος "Pfahl".}

{1641^a. **ștează** < σχεδία Diculescu DR. IV. 466. | cf. DR. V, ...}

{1641^b. **steiu** (în frunte) < **stellus* Diculescu, Die Gepiden 176.

{1641^c. **stejar** < **scidialis* + *arius* < *scidia*, Giuglea, DR. IV 1554.}

{1641^d. **șteamăt(ă)**, **știmă** < *schema*, -*atis*, și -*ae* DR. V 410-420.} /

P. 151

1644. **sterp** {"aber das Verhältnis zu ngr. στέρ[ι]φος bleibt unaufgeklärt." Weigand KR. Jb. I, 93 (1902/3). || LB. || < alb *sterp* Jb. XX-XXV 78 {și Diculescu DR. IV 395.} | Rohlf, Gr. u. Rom. 114-115 <

στέφ[ι]φος aducând exemple din Italia de sud; Jud (Rom. LI [1925] 603-604) apără pe **extirpis*.}

{1647^a. *stingher* < *singularis* + *stinghe* Giuglea DR. II 820.}

{1647^b. *știră* < στείρος Diculescu DR. IV 443.}

1650. *străcor* (în text, la fine) Mussafia Voc. 142. {**stercorare* Giuglea 25.}

{1650^a. *străgălaie* < τροχαλία Diculescu DR. IV 462.}}

{1650^b. (din^a) *străghiață* (*străghiată*, *știrigheață*) ar. *strāgl'aṭā* < *stragulaus*, -a, -um (<*stragula* "Decke"); † după *ghiață* Giuglea DR. III 617; lat. (lac) *stragulatum* + după *ghiață*, Candrea, G. S. III, 428-29.}}

1651. (*străin* (în text, r. 3, se elimină asteriscul la) EXTRANEUS {(după care la r. 4) dar Cod. Vor CTPŮIPŮ! 161/4 assimil.? ||(și) Mi. Co. I, 58.} /

P. 152

1652. *strămurare* {(la r. 2 după mgl. *struminari*) După *mână* (V. Vitenco). | Campid. *strūmbulu* W. 66 || < (cf. Mussafia., Voc. 147).}

{1652^a. *stramă*, *streme* {Strähme Wolle} "lână colorată pt. țesut" < *străma* < *extramare* < *trama* Dens. G. Ț. H. 53.}}

1653. *strănút* {Campid. *sturrudu*, -ai, "das Niessen" W. 19.}

1654. *strat* {B. I, 291: dalm. *kostrat* "pavimento" < CONSTRATUM.}

{1654^a. *streche* < **oestriculus* Giuglea DR. II 827.}

{1654^b. (din^c) *strecura* < **extraiculare* Giuglea, DR. IV 1554.}

{1654^c. (din^b) *strepede* < **expertendus* > *spertred* > *streped* ? Giuglea DR. III 603.}

1655. *stric* {B. I, 294. cfr. puglies. *strikare* 'strofinare, fregare' || < *trīcare* "Schwierigkeiten machen" Jb. XX-XXV 154. ||cf. *stricătoare* (și arom. DR. IV 306.) "strecurătoare" ||< **extritare* (< *tritum*) Giuglea DR. IV 1554.}

1656. **strig** {In it. anche *strillare* ,< STRIDULARE e con suffisso cambiato: *strigolare*, mentre il rumeno *a strigă* reprezintă un primitiv aparent de quella formație. Subak 20.}

1657. **strīgă** {Ca{m}pid. (șters *striga*) *stria* "Käützchen".} /

P. 153

1661. **strîng** {alb. *štrānguetā*, cfr. triest. *strento*, mostra che non si tratta della fase intermedia di "accumulare", ma di "ri-stretto" = "non largo". Subak 12.}

{1661^a. ar. **stringl'ă** "sfoară s. curea care ține cioarecii" < **stringula*. T. Papahagi, Gr. S. I 330.}

{1661^b. **strulubatic** (*sturluibat*, *strolibătură*) < **astrolabiat* TDRG., DR. IV 1080.}

{1661^c. **stru(n)cina** < **extruncinare* < *trucidare* Drăganu, DR. < IV > 1552.}

{1661^d. **strungă** < *stângă* (longob. *stanga*) + *rugă* (lat.) Giuglea DR. II 327-358. comb. Gamillscheg: îl crede alb. ZfRPh, Bd. 4< 8 >, p. 471.}

{1663^a. **stup** < στῦπος Diculescu DR. IV 462.}

1664. ar. **stur** {Mi. Co. 47. || și în Țara Haț. "țurțur de funingine încheagă" Dens. 53.} /

P. 154.

(Singura fără nici o adnotare sau adăugire) /

P. 155

1680. **sug** {B. II, 432. SUG-ALIS ? (pentru *sugar*, r. 3) vegl. *sugol*.}

1681. **sugél** {"Ich möchte eher Einfluss von *sugere* annehmen: nach volkstümlicher Anschauung entstehen Nagelgeschwüre durch Saugen an den Fingern." Z. 164.}

1682. I **sughit** {Subak 427: südsard. *sungurtai*. | Campid. *sungúrtu* W. 19.}

1684. **sugrúm** (în text) LM. D.

{1684^a. **sugrunde** "streșină" ,< *suggrunda* Bogrea DR. I 259.}

1685. **sugúș** I vb. s. **grumaz**. (în text) LM. D.

1686. ar. **suil'édz** {cf. *suvintrà*.}

1687. **súiu** {"sp. *subir* kann auch Erbwort sein; eben die Bedeutungsentwicklung lässt diese Annahme zu". Z. 164. | **subīre** = "ascendere" A.L.L. XV, 246.} /

P. 156

1688. **sul** (în margine) L.M. D.

1689. **súlă** {B. II. 433: neap. cal. sicil. puglies. Studi glott. it. I, 159.}

1690. **suléget** {(la r. 3)"l. XXVIII" Z. 164. (nu XXVII)}

{1690^a. **sulfină** < lat. vulg. **sulfinus* "ca pucioasa"; Candrea G. S. III429-30.}

1691. † **súmă** {ar. *sumā* < *summa lana* Capidan DR. III 1088. {ar. *Suma-cu-bradu* 'Vârful cu brad' DR. IV 334.}}

{1694^a. ***sun** (*sur* Ps. Sch. 9/7 etc.) < *sonus* Dens. V. n. 126.}

{1696^a. **suplecă** Cantemir Hr. 3.}

{1697^a. ar. **șurcă** "șipot, țeavă de lemn la o fântână, brazdă, fâgaș" < *sulcus*. {cu *s* - *I* > *s* - *r* die. și *s* onomat.} P. Papahagi, Anal. Dobr. IV (1923) 89-93.} /

P. 157

{1702^a. **surpătură** < *subrupatura*.}

{1702^b. ar. **surteale** (într'un basm arom., la vocativ) "soare" < **solicellus* (cf. fr. *soleil*) Cf. P. Papahagi, Anal. Dobr. IV (1923), 89-93.}

{1703^a. **șuscă, șuștă** < *suscitare*, **suscicare* Drăganu, Pușcariu DR. III 700, {679}}

{1707^a. **suvintră** (oile) "a tunde supt foale" Viciu.}

{1707^b. **suvoalbe** < s (rămăs așa)}

T(T)

{1709^a. **tăfărăgă** < *τροφαλόκα Diculescu DR. IV 452.}

1711. **tăiū** (în margine) *întal'u* (pentru ir. tăiat din text)

1711^a. (în josul paginii, cu ^a omis) **tămâie** < *θυμώνια Diculescu DR. IV 429.

{ {1711^b. (cu loc lăsat, dar necompletat pentru ^b) **tâmbariu** † , ar. **tâmbare** < *tabarrus* it. *tabarro*, fr. *tabard*. Cipariu, cf. Capidan DR. IV 263.} }

{1711^c. (nu^b) **tâmpină**, arom. **tâmpână** (cu var. supralineară **tâm{b}ână**) **întâmpina** < TYMPANUM (cu var. supralineară *TYMP {E}NUM). | **Tâmpa** < Τύμφο Diculescu DR. IV 497.}

{1711^d. **tânc** < *tēncus < gr. *tekno* Giuglea DR. III 1090.}

{1711^e. (nu^a) **tap** B. I, 291: "Urspr. alb. "ist nach G. Meyer....Das Wort auch rum., slov. cech-poln., kleinr. u. magy.: auch im Westen: darm. *zap-*, *zep-*, *s-*, abruzz. *zappe* "capro", *zapelle* "capra". Strittig ist das Verhältnis zu it. *zeba* "capra", span. pg. *chibo*, -*vo*. B. II, 431 auch in der Lombardei, s. Salvioni, Bulletti - no stor. d. Svizzera it. 1897, S. 170, wo es auch in den Statuten von Nemi belegt wird.}

{1711^f. (nu^b) **tapă** < got. *tappa*. Din rom. bulg. *tapa*. Pușcariu DR. III 681.}

1713. **tăre** {Cu sensul de 'tel', "atare" în Maramureș Gr. S.I 330./ { {(la p. 158) cfr. paleosl. jak "qualis" = serb. *jak*, *jako* "stark, mächtig" (et albastru)} } /

P. 158

{1713^a. (uitat ^a) **tărâncă** < σαρρίγγα Diculescu DR. IV 422.}

{1713^b. (trecut și ca ^a și ca ^b) **târfă** < σύρφος Diculescu DR. IV 490. | < τρύχος Diculescu DR. IV 492,}

- {1713^c. (nu 1714^a) **targă** < *τάρχη Diculescu DR. IV 469. | *targă* < *tragula* Giuglea, DR. II, p. 820. | *targă* < **traga* < *tragula*: Pușcariu.}
1715. **țarm** {(la r. 6 după so ist es) cf. Mussafia, Voc. 147.}
1716. **tărsină** (în margine cu creionul) blg. *tr stina*.
1718. **tătă** {(la r. 11, bine după Mundarten) aber neap. *patəmə* "mio padre". Subak 12. || "frz. *taie* kann nicht zu *tata* gestellt werden. vgl. Tappolet, Vewandschaftsnamen, S. 65." Z. 164.} /

P. 159.

1719. **tău**, **ta** {Campid. *tù: su meri tù* "dein Herr" W. 23.}
1720. **tăun** {< *tabanu*- Meyer-Lübke DR. III 644.}
- {1724^a. **tearfă** < τέρφος Diculescu DR. IV 430; 471.}
- {1726^a. † **temoare** (Ps. Sch. 67/28) < *timorem* Dens. V. n. 126. | Campid. *timiri*.}
- {1726^b. **tsercl'u** ar. "cerc". | Campid. *čirku* = *circ'lu* W. 47. | {cf. 341 (adică I **cerc**).}}
1727. **tes**. (corectat în margine) ar. *tsas* (nu *taş*) {Campid. *téssiri* W. 41.}
- {1728^a. **teucă** < τεῦχος Diculescu DR. IV 468.}
- {1729^a. **tâmpină** < *tympanum*. In Italia de sud corespondentele acestuia denotă că *tympanum* era un termen de dogărie, însemnând "fund, coperiș" etc. Jud. Romania XLI (1925) 604.} /

P. 160

1730. I **tîmplă** {TEMPORA DR. III...|*timpuri* DR. II 625 Lacea}
1731. II **tîmplă** (corectat la r. 7, prin ștergerea lui "Zimmermann") {(la r. 4, înainte de Lat. *TEMPLUM*) Mussafia Voc. 144: *templum* (gr. τέμπλον "die Vorderseite des Altars).}
1733. **țin** {(la r. 10 după "Gegend") B. II, 432: it. *tenuta*.}

{[1733^a. (uitat ^a) † **tinésc** "sun" COD. VOR. 151/1 < TINNIO, -ĪRE
{eră lătinește acest cuvânt!}]}

1734. **ținăr** {Pt. înțeles cf. *parcendum est teneris* la Iuvenal.} /

P. 161

1738. **tindéche** (la r. 1 intenție de a adăuga ceva după mgl. (s) *tinde cl'ă*, dar nedusă la capăt) | (în margine) LM. Gl.

1739. **țințăr** {B. II, 433. auch im N. W. -it. Parodi, Arch. XVI, 141.}

{[1739^a. (nu^b) **țipa** 'a striga' < *ținio* + *pipo* Giuglea, DR. IV, 1554.]}

{1739^b. (nu^a) **țirnăc** "Drilling" < *terni* + *acus* T. Papahagi Gr. S. 331 (?).}

{1742^a. **toaie** < θολιά Diculescu DR. IV 484.}

{1742^b. **toapsec** < *toxium* < τοξικόν Diculescu DR. IV 420.}

1743. **toamnă** {B. II, 433: abruzz. ||**auttumnus* Merlo: I nomi romanzi delle stagioni e mesi, 68 și sard. c. *aton̄gu*, {1.} *atun̄z u* din *atun̄gu* + sp. *otoño* W. 15.}

{[1743^a. **toană** < *tonna* Giuglea 27-28.]} /

P. 162

1747. **torc** (în text, la r. 13 corectat) Nr. 432 (în creion) (nu 431)|(în margine la ultimele rînduri, în dreptul lui *tort* "Kuchen", tot în creion) neol. ! {(la r. 10 după **túrtă** sf. "Kuchen") B. I, 293: vegl. *turta* "quattro pani insieme" bezeichnet auch im Rum. (Maz.) "Art Brot; doch kann diese Übereinstimmung sehr jung sein." ||Campid. *tróciri* = winden < *torcere* W. 18. 31. | *trottu* = *tortu* W. 64.}

1750. **tot**. {S. J. 182. (la r. 14) ngr. ὅλοέναι; auch im blg. findet sich Entsprechendes.} /

1752. **trag** {(la r. 2 după "leiden") u. "ziehen" (= a porni) P. B. 1/9. | cfr. n. -gr. τραβῶ < τραῶ < *traho* Mi. Co. II, 76.}

{1752^a. **targă** etc. < *trag(ul)a* cf. DR. II 817.}

{1752^b. **trăgaci** < TRAHAX (+ *trag*), influențat de slav. -*aciu* S.

§ 9. (corectat din 11).}

1753. **trágă**n {"auch hier ist wohl das Suffix mit -ī anzusetzen, vgl. afrz. *trainer*." Z. 164. { și Diculescu DR. IV 431 < τραγάλος (corectat din τραγάλος). } }

1753^a. **traistă** < τράιστρον Diculescu DR. IV 447. || Pentru "răspândirea în It. merid. cf. Rohlfs Gr. u. Rom. 36.}

1754. **trámă** (în margine) LB. / (p. 163-164 șters sfârșitul articolului, de la *mă* *întrăm* la fine, notând *deleatur* prin {cf. N° 125} /

P. 164

1756. **treáptă** (în margine) Tiktin, Stud. 29, cf. *trecto* Schuchardt, Voc. III 105.

1759. **tréier** {Subak, 427 span. *trillar* auch "martern".}

1762. **trifóiu** {Campid. *truŷllu* W. 38.}

1764. **trist** {"[frz. *triste*]" Z. 164.} /

P. 165

1769. **túfă** {"sp. *tufo* dürfte ein Lehnwort aus dem Frz. sein." Z. 164.}

{1769^a. ar. **tuia** {"țiglă"} (alb. *tuŷe*) < *tubula* (ar. *tuvlă* < ngr. τοῦβλον < *tubulum*) Capidan DR. III 765. || și în n. -gr. τοῦβλον "Ziegel", neap. *túfalo* 'Röhre', irpin. *túfalo* "Wasserröhre" Rohlfs, Gr. u. Rom. 138.}

1771. I **tun** {(la r. 3) "1. 'sp. 'st. 'a. -sp.'" Z. 164.} /

{1772^a. ban. **tunca** "einfallen, in den Sinn Kommen" <*tonicare
Pușcariu DR. V 425.}

{1173^a. **tupsecă** Mi. Co. II, 67 < *intoxicare*.}

1774. **turb** {Ar. *cutrúburu* "turbidus" cfr. alb. *trobol'ize*
(-tse) "Butterfass" Schuch. Rom. Et. II, 61, la B. I, 293, *adus în legătură* cu
abruzz. puglies. *trafe le* "fiasca di terra cotta". dalm. *truf, trufo* "idem",
Rieti *trufa*, alt *cotrufo*.}

{1773^a. **tornatura**: ar. mgl. *turnătură*.}

1779. {și dr. **turtură**} (r. 1 înainte de) ar. **túrtură** {DR. II 625 Lacea.}

{1782^a. **tușină** < *tonsinem* Lacea DR. II 626.} /

U.

P. 167

1784. **ucid** {*aucido* = **aviculo* ?} (de corectat și r. 4 AUFERO, nu
AUFERRO)

1785. I **ud**, -ă {Cfr. B.I, 233.}

1786. II **ud** {B. I, 233 {, 292.}: "UDARE" u. UDUS nur. rum. u.
vegl. *joit id-uro duot*. Das Illyr. hatte denselben bekannten Stamm UD-: alb.
uje "Wasser", *ujón* "bewässere". "Hierher auch it. *uggia* nach Pieri (Arch.
XV, 205).}

{1786^a. **udmă, uimă** 'umflătură' cf. gr. *οἰδμα* "tumor" Giuglea DR.
III 579.}

{1787^a. **uib** < *obvium* Bogrea DR. I 259}

1789. II **úit** {S. J. 182. Verfehlt. Erklärt nicht refl. Gebrauch. Jung.
Bedeutet zunächst "sich in der Betrachtung von etwas vergessen, cfr. Zola:
Le ventre de Paris, 24. Claude était ravi de ce tumulte; il s'oubliait à un effet
de la lumière, à un groupe de blouse, au déchargement d'une voiture. Enfin,

ils se dégagèrent. Cfr. *gaffen* = "den Mund aufsperrn aus Neugierigkeit (*a căscă gura*), dann auf etwas sehr aufmerksam sein, alles andere vergessend", endlich "neugierig". Cfr. it. *badare* || și blg. *zabrayjam*, "sich vergessen, im Anschauen verloren sein, gaffen" Jb. XX-XXV 105.}

1791. **ulciór** {Pentru confuziunea între *hordeolus* și *ulceolus* aduce exemple Salvioni, Note varie sulle parlate lombardo-sicule No 156: sic. *riolu* (= **urjolu*, {*hordeolu*}) = "livido agli occhi" (= blauer Fleck), "occhiaja" (= Augenhöhle) și "orciolo" (= Wasserkrug), tot așa lomb. *ur zō* (< *hordeolu*) = "Krug" (?) și invers, în mod. *urzol* = "Gerstenkorn" și "doccione" (= Abzugsröhre) < *ulceolus*. Cfr. și cal. *ojjalúoru* (quasi "ogliajuolo") = "vaso di olio" și "Gerstenkorn".}

P. 168

1793. mgl. **úmă** {"*humă* ist. ngr. χῶμα "terra, fundus, agger, tumulus" blg. *hum* "terra fullonica" Mi. Co. II, 76.}

1795. **umărăr** {valtell. *omràì, ombrai*, "cinghie della gherla", *lombral* "ritortola".}

1797. **úmbļu** (corectat la r. 1 în text) ir. *ámnā*.

1798. **úmbřă** {Campid. *úmbara* - mit epenthēt. Vokal für *umbra*. W. 22.}

1803. **úmed** {(la sfârșitul r. 1) neapol. *úmmàtə*. Subak 12.}

1806. ar. **uminitáte** {și ar. **uminătate** (Capidan) < **HOMĪNĪTAS*, -*TATEM* cf. Fon. § 225.} /

P. 169

1808. **un, o** {(la r. 7 după paranteză) span. *unos hombres*. Subak 20.}

1810. **úndă** {dial. "dată, oară, moment" < lat. *unda*, Densușianu, G. S. III 433.}

1811. **undéz** (schimbat locul în text cu) 1812. **únde**.

1814. **unesc** {"*unir* ist ins Pg. sicher Buchwort und wohl auch in den anderen Spr. kaum Erbgut." Z. 164.}

1816. **únghe** {Campid. *ungra* W. 46.}

1817. **únghiu** {cf. obiecția lui Schuchardt ZRPh. XLI, 254.} /

P. 170

1822. **urăciune** {"[sp. *oracion*]" Z. 164.}

1823. **urâsc** (în margine spre fine) LM. D.

1824. **úrc** {"*urca* aus *oricare* halte ich für unannehmbar, weil *oriri* im Rom. verloren ist, so dass die Bildung sehr alt sein müsste; ferner weil dann vermutlich **oricare* gebildet worden wäre; endlich weil die Bedeutungsentwicklung (Übertragung von der Sonne auf den Menschen) nicht befriedigt, ist doch sonst das Umgekehrte zu beobachten (*lever, coucher*), was wohl auch der Denkweise des Volkes mehr entspricht. Ich schlage vor von *ōra* 'Ufer' auszugehen: *oricare* wäre dann zunächst (șters aus Ufer. aus 'Ufer steigen' dann 'steigen' überhaupt; das Wort würde sich dann den aus dem Gebiete des Seewesens stammenden Ausdrücken anreihen, von denen ja P. mehrere anführt. Ähnliches gilt von *urlu* 1834." Z. 164. | (cfr. sard. c. *oru* {"Rand"} < **ōrum* K². 6741. W. 13.)

1825. **urciór** (șters în text r. 2) neap. *arisiuolo* (notind în margine) Subak 12. ?

{1825^a. **urdă** < ὀριόδης Diculescu DR. IV 454. {(mai jos) < **urida*, ca it. *ricotta* {Pușcariu DR. III 778} || Giuglea DR. III 585: < **ur'da* < gr. ὀρ(ρ)ώδης < ὀρ(ρ)ός "petit lait" ||} } /

P. 171

1827. mgl. **úrdin(i)** {"[frz. *ordre*]" Z. 164}

1828. **urdoäre** {< **urida* (> *urdă*) + *or* DR. III 778. || < *udoare* < **udor* Pușcariu DR. V 410-411.}

{1829^a. **urechelniță, urecherniță, urecheriță** <* *urechere* < *auricularia* DR. III 834.}

1830. **ur(éz)** {nu < alb *uron* < *augurare*, ca Weigand, Balkanarchiv. I, VI.}

1834. II **úrlu** {"siehe 1824." Z. 164.}

1835. **úrmă** {Settegast, Z. 37 (1913) 195 < *orbita* "(Wagen) geleis" + *forma* (mai bine + *turma*) {și Diculescu DR. IV οὐρμή.}}

P. 172

1840. **urzică** {B. II, 432: *ortica* + *virid-* ? puglies *viridikla*, sic. *urdica*. | Tiktin Et. § 126, 2: + *ardere* ? || Salvioni, Note varie sulle parlate lombardo-sicule, No 187 n. nu crede 'n ὀδίκη pt. că și în Italia septentrională (Rom. XIX, 557), unde influența grecească nu-i de admis. Cred că + *ardere* (cfr. Brennessel și etim. lui *urtica*, Walde).}

{1841^a. **usuc** < οἰσυπος Diculescu DR. IV 456.} /

P. 173

1844. **ușór** (în margine) Mi. Co., 37.

{1844^a. **uștà** < *oscitare* Giuglea DR. I 252.}

1845. **ústur** {rut. *česnok* [✓] "Knoblauch" < *česati* "jacken". | Campid. *uskrái*.}

{1845^a. **uture** < ὄτος Diculescu DR. IV 487.}

1846. ar. **útre** (sublinear în text la r. 3) sard. {c. "Schlauch" W. 14} *urdi*.

{1846^a. **utrinde** †, *otrinde* < *utrinde* Drăganu DR. I 306.} /

V.

{1848^a. ar. **văcăreață** < VACCARICIA.}

{1848^b. **văcăriță, văcărică** "Saponaria VACCARIA".}

1849. **vad** {Campid. *báu*.} /

P. 174

1851 **văduv** {(la r. 4 înainte de sf.) Weigand Jb. III, 219.}

{1854^a. **văltură** Jb. XIX-XX 179.}

1855. **văpaie** {Mi. Co. 35, "aus *vapor* für **văpoaie*, doch steht dieser Vermutung die Bedeutung der Worte entgegen." ||(sters Voc. 142.) Co. II, 145 "dunkel: man vergleicht *vampa* Zeitschrift 20, 246 u. *vapalia* Mussafia, Voc. 14: **vapor*ia aus *vapor*.)

1856. **văr** (în margine) Mi. Co. II, 30.

{1857^a. **văreață** < **varicem*, Pașca, DR. IV, 1557.} /

P. 175

{1867^a. **vază** < *invidia* Giuglea DR. III 1090.} /

P. 176

1871. **veghéz** {(la fine, înainte de (sp. *vela*) vegl. *Vegla*, greco-rom. βίγλα (auch als OrtsN.) | Campid. *bellai*. W. 46 ||**vigulare* DR. III 830; *veghe* < **vigula* ib.)

1874. **vére** {"Zur Bedeutung 'tüchtig' vgl. frz. *une verte sermonce*". Z. 164.}

{1874^a. **verde** = *a spune verde* < **veride* < *verus* Giuglea, DR. IV 1554.}

1877. **véșted** {Mi. Co. II, 85 *veșted* "welk": alb. *veš*k "welke": vgl. lat. *vescus*.} {(mai jos, la r. 5 după alb. *veš*k) alb. *veš*k et Jb. XX-XXV 77.}

1877. **véșted** (semn de schimbare de loc în text cu) 1878. **veșmînt**.

1878. **veșmînt**. {"Zur Erklärung des *ș* în *veșmînt* braucht man doch nicht das Verbum herbeiziehen *vesti*- konnte ja nichts anderes ergeben als *veș(ti)*-" Z. 164.}

{1878^a. (nu 1879) ar. **veștu** "portar" < *vestis* ?}

{1879^a. † **vie** < *vivēre*.}

1882. **viērs** {"sp. *vierso* zeigt Beeinflussung durch das Lat.; die echt erbwörtliche Form ist das asp. *viesso*." Z. 164.} /

P. 177

1883. **viēspe** {Campid. *éspi* "Weste" (log. *espe*) W. 34.}

1886. I **vin** {HEM. 1732.}

1888. **vīnă** {și "Sehne" ca blg. *zila* Jb. XX-XXV 87.}

{1890^a. ar. **vīnătăti** (în ~ "en vain") < VANITAS Pașcu Suf. 20.}

{1895^a. **Vinimes(iu)** "Septemvre" < *vin(de)miarius (mensis)* Bogrea, DR. III 739.} /

P. 178

1899. **vintre** {fem. în Sicilia {*la ventri*}, v.-ast. *la ventr*, Ossola și Novares *la vrent*, *la ventra*, *la ventre*, Salvioni, Note varie sulle parlate lombardo-sicule, N° 190. | Campid. *brente* W. 64.}

{1900^a. **vântura** (din *vîntura*) < *ventilare*.}

1903. II **vioară** {"Gegen die Etymologie *vioară* < *vivula* habe ich schon Litbl. 1907, Sp. 74 die spanische Form eingewendet. (*sters* Z. 164.) Ich glaube nun aber dass sie sich vom Standpunkte der rum. Lautgeschichte widerlegen (corectat wieder-) lässt. Sieht man sich nach ähnlich gebauten Wörtern um, so bietet sich *tribulus* treeră, anderseits *stabulu staul*, *subula sulă*, zu denen sich noch **pubula pulă* gesellt. Eine befriedigende Erklärung dieser Doppelheit ist m. W. noch nicht gegeben worden; die Meyer-Lübkes R. Gr. I, § 489 ist wohl aufzugeben. Wie dem auch sei, auf keine Weise lässt sich eine Zwischenstufe **viura*, die Pușcariu fordert, erweisen; damit fällt aber die aufgestellte Etymologie." Z. 164 f. ||< *vibrare*, *vibraticare* DR, III 594.} {(mai jos) *apă vioară* < **vivula* (= *vivida*) Drăganu DR. II 617 și u., cf. Spitzer DR. III 654-655.} {(apoi) *vioară* < it. nord. *viola* < *vitula* ; (sic)}

{1905^a. ar. **virgirătate** < VIRGINITAS Pascu, Suf. 20.}

1906. **vis** {sard. c. *bisu* "Traum" W. 13.}

1907. **vîsc** {*vîscus*: fr, *gui*, lomb. *visk*, etc. Körting² 10227 "comunque poi lo si spieghi, dev'essere ben antico". Salvioni: Note varie sulle parlate lombardo-sicule No. 193 n. (cfr. *iască*).}

1910. **vită** {Are o *vită de cal* DR.V. 239. (cu roșu)}/(la p. 179, sfârșitul articolului) Tikin, Stud. 24. /

P. 179

1911. **viță** {Mi. Co. I, 71.}

1913. **vițel** {"*vițel* kann trotz der gleichen Bedeutung nicht auf *vitellu* beruhen, sondern ist eine Ableitung von *vita* oder mindestens davon beeinflusst" Z. 165.}

1914. **vitreg** {Campid. *birdiu* W. 61.}

{{1915^a. **voame** "a vărsă" Banat.}}

1917. ar. **vom** {ban. **voame**.}

1918. ar. **vómeră** (? în margine asupra accentului pe -ó-) {"1. bearn. *bume*" (nu *vume*). ||. Weigand Bezweifelt die Existenz dieses Wortes Jb. XX-XXV 137.}

{1918^a. **vorbî** ar. **vârgescu** 'tadle' < *verbum* ? Iordan, Dift. 65. Cf. DR. III 838.}

1920. **vréau** {"1. *vréau* st. *vréau*. | Campid. *bolu* W. 68.} /

P. 180

1921. **vúlpe** {Campid. *gurpe*.}

{1923^a. **vulvură** "pulă de cal" < *vulvula* Dr. V < 312 > (lv prin similit. față de v precedent?)}

Z.

{1927^a. **zăgârnă** < *σαγίς, ἰδοῖς* Diculescu DR. IV 453.}

1931. **zbeáu** (în margine) LB.

1932. **zbiér** {cf. fr. *beugler* < v. fr. *bugle* < BUCULUS REW. N° 1370.} /

1933. **zbór** {Campid. *bonái* (volare).}

{1933^a. **zeamă** (*zamă*) ,gr. ζέμα (lat. *zema*, *zima* DHLR 202)

Giuglea DR. III 578. cf. sic. *zimma* 'tumor' < gr. (șters ζυ) *zyme* 26.

{1933^b. **zburdă** <*burdo* 'Hummel' Giuglea DR. III 592-93} (sublinear)

deci " a fugi, a avea neastâmpăr, ca vita alungată de streche" || < *burdus* 'Esel' Pușcariu DR. III 838.}

1934. **zéce** {sard. c. *dēz* i W. 11.}

{1934^a. **zer** (**zăr**, **dzăr**) < *serum* + grec. ζέμα > **zerum* Giuglea Dr. III 573. ||, *debilum* P. Papahagi, Dunărea II (1925) 87 (cu roșu)}

1936. **zgâibă** {B. II, 432. sg. auch abruzz.}

{1937^a. **zgârbură** Bogrea DR. III 741.}

1938. **zgâriu** {W. J. 99: "aber *zgăr*, *zgărș*, *zgârts*" sind lautnachahmende interj., deren Ursprung eher slav.; im Blg. ganz verbreitet. | *zgâria* < germ. *skēran* Pușc. DR. II, p. 604. Gamillscheg comb.: cf. span. *garra*, *garron*: ZfRPh, Bd. 48, p. 475.}

{1939^a. (din^b) **zgribuli**, **zgriburi** < mhd. *griuwel*: Giuglea, DR. II, p. 379-84. Gamillscheg comb.: ZfRPh, Bd. 48, p. 473.}

{1939^b. (din^a) **zgurnescu** "scotocesc", propriu "dau cu râțul" (despre porci) < **exgrunire* (*grunnus* "Erdhaufen") Capidan DR. II 630 ș. u. | < **exgruni-ire* "Scweinrüssel" Spitzer DR. III 657.}

1940. **zi** {Campid. *dî* < **di-i* W. 23.}

1942. **zîă** {și alb. *zqna-t* "starke, kriegnerische Wesen" (myth.) citat de Jokl, Indg. (șters Forsch.) Jahrb. IV (1916 100 după *ensi*.} /

P. 182.

{1944^a. **zo te cuște** < *deus te constet* Drăganu DR. I 308.}

{1944^b. **zona** < ζώνη Diculescu DR. IV 432.} /

CONSPLECTVS ABBREVIATVRARVM SIGLORVMQVE

Prescurtări curente, adăugite față de lista standard a ediției din 1905
(p. 233-235)

Bed.	=	Bedeutung
bis.	=	bisericească
bn.	=	bănățean
bov.	=	bovillanisch (?)
c.	=	campidanez
✓ c ak	=	✓ c ak avisch, ✓ c ak avian
CD. și C. D.	=	Candrea, Densusianu (DE)
comb.	=	combate
cor.	=	corect, corectează
croat.	=	croat(ă)
DA și D. A.	=	Dictionarul Academiei
dalm.	=	dalmat(ă), dalmatisch
d. e.	=	de exemplu
dis.	=	disimilat, disimilare
Diss.	=	Dissimilation
dr.	=	dacoromân, dacorumänisch
DR	=	<u>Dacoromania</u>
ds.	=	dasselbe
Et.	=	Etymologie
g.	=	ghег (albanez)
h.	=	heute
ib.	=	ibidem
id.	=	idem
istro✓ c ak .	=	istro✓ c ak avian, istro✓ c ak avisch
Jb.	=	<u>Jahresbericht</u>
l.	=	limba; ladinisch; latin(ă), lateinisch; lese; logudorez

L.	=	Lehnwort
lab.	=	labializat, labializare
lat. v.	=	latină vulgară
LB.	=	<u>Lexicon Budanum</u>
LM. D. și	=	Laurian - Massim, <u>Dictionarul</u>
L. M. D.		
mark.	=	markegiansch
ms. și msse.	=	manuscris, manuscise
n.	=	nota; nach
N.	=	Name; Nord-
nb. și Nb.	=	neben; Neben-
neol.	=	neologism, neologicistic
Nf.	=	Nebenform
od.	=	oder
pej.	=	pejorativ
Pers.	=	Person
persp.	=	perspectiva
pop.	=	popolo; popular
pr.	=	propriu
Praef.	=	Praefix(um)
privat.	=	privativ(es)
pugl.	=	pugliesisch
qqn.	=	quelqu'un
q. v.	=	quod vide
rut.	=	rut(h)enisch
s.	=	sau; seria; siehe
S.	=	Seite
s. a.	=	substantiv ambigen
s. sard.	=	süd - sardisch
scil.	=	scilicet
Sp.	=	Spalte
Spr.	=	Sprache

st.	=	statt
Suf.	=	sufix
ș. u.	=	și următorul, și următoarele
t.	=	tosc (albanez)
transil.	=	transilvanisch
u.	=	und
u. ö.	=	und öfters
urspr.	=	ursprünglich
v.	=	volum(ul)
viell.	=	vielleicht
zig.	=	zigeunerisch
Z. T.	=	zum Teil
√	=	rădăcina, radicalul

II. Semne editoriale curente

() = Rezoluție de abreviere

< > = Adaos editorial

{ } = Semnalare a adăugirii primare a autorului, pe pagina albă

{{ }} = Semnalare a adăugirii secundare a autorului, tot pe pagina albă

Litere mici = Indicație a editorului

VERIFICAT
2017

VERIFICAT
2007

Tiparul s-a executat sub c-da nr. 148
la Tipografia Editurii Universității
